ಕಣವಿ
ಕಾವ್ಯ
ಸಂಪುಟ
೧೬

ನೀವೇ ಪ್ರಮಾಣು

ಚೆನ್ನವೀರ ಕಣವಿ

ನೀವೇ ಪ್ರಮಾಣು

ಚೆನ್ನವೀರ ಕಣವಿ

ತಳುಕಿನ ವೆಂಕಣ್ಣಯ್ಯ ಸ್ಮಾರಕ ಗ್ರಂಥಮಾಲೆ
ಗೋಕುಲಂ ಮೂರನೆಯ ಹಂತ, ಮೈಸೂರು - ೨

NEEVE PRAMANU
A Collection of poems

Written by
Chennaveera Kanavi

Published by
Talukina Venkaniah Smaraka Granthamale
9, Ramya, Gokulam 3rd stage
Mysore - 570 002

Pages : 105 *Price :* ***Rs. 50/-***

First Impression : 2007

ತಳುಕಿನ ವೆಂಕಣ್ಣಯ್ಯ ಸ್ಮಾರಕ ಗ್ರಂಥಮಾಲೆಯಿಂದ ಮೊದಲನೇ ಮುದ್ರಣ : 2009

Cover Page : Sudakar Darbe

D.T.P. : **LEKHA GRAPHICS**
Mysore -8 Ph: 2482854

Printing : Good Touch Printers, Mysore

ಅರಿಕೆ

ನನ್ನ ಸಮಗ್ರ ಕಾವ್ಯದ ಮೂರನೇ ಆವೃತ್ತಿ ಪ್ರಕಟವಾದದ್ದು ೨೦೦೩ರಲ್ಲಿ. ಅದುವರೆಗೆ ಪ್ರಕಟವಾದ ನನ್ನ ಹದಿನೈದು ಕವನ ಸಂಗ್ರಹಗಳನ್ನು ಅದು ಒಳಗೊಂಡಿತ್ತು. ಅವುಗಳ ಜೊತೆಗೆ ಹಿಂದಿನ ಕವನ ಸಂಗ್ರಹಗಳಲ್ಲಿ ಸೇರದೆ ಉಳಿದ ಒಂಬತ್ತು ಗೇಯ ಕವನಗಳು, ಇಪ್ಪತ್ನಾಲ್ಕು ಬಿಡಿಗವನಗಳು ಹಾಗೂ ಹದಿನೈದು ಅನುವಾದಿತ ಕವನಗಳು ಅನುಬಂಧದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಸೇರ್ಪಡೆಯಾಗಿದ್ದವು. ಅವೆಲ್ಲವೂ ಈಗ, ಕಳೆದ ನಾಲ್ಕು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ನಾನು ಬರೆದ ಇನ್ನಷ್ಟು ಕವಿತೆಗಳನ್ನೂ ಅನುವಾದಗಳನ್ನೂ ಒಳಗೊಂಡು ಒಂದು ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಸಂಗ್ರಹವಾಗಿ ಓದುಗರ ಕೈ ಸೇರುತ್ತಿವೆ.

ಎಂಬತ್ತು ಕವಿತೆಗಳ ಈ ಗುಚ್ಛದಲ್ಲಿ ಅರ್ಧದಷ್ಟು ಸುನೀತಗಳಿದ್ದು 'ನೀವೇ ಪ್ರಮಾಣು' ಎಂಬ ಶೀರ್ಷಿಕೆಯನ್ನು ಇದಕ್ಕೆ ಕೊಡಲಾಗಿದೆ. 'ಗುಹೇಶ್ವರನೆಂಬುದು ಅಪ್ರಮಾಣು' ಎನ್ನುವಲ್ಲಿ ಅವನು ಎಲ್ಲ ಮಾನದಂಡಗಳನ್ನೂ ಮೀರಿದ ಆತ್ಯಂತಿಕ ಸತ್ಯವೆನ್ನುವ ಅನುಭಾವ ದೃಷ್ಟಿ ಅಲ್ಲಮನದಾಗಿದ್ದರೆ, ಸದ್ಭಕ್ತರನ್ನೇ ತನ್ನ ಸರ್ವಸ್ವ, ಒಡ್ಡು

ಯರು ಎಂದು ಸಮರ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಬಸವಣ್ಣ ತನ್ನ ನಿಷ್ಠೆಗೆ 'ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವಾ, ನೀವೇ ಪ್ರಮಾಣು' ಎಂದು ನಿವೇದಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಕಾವ್ಯೋದ್ಯೋಗದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದ ನನ್ನಂಥವನು ಈ ಕಾವ್ಯದ ಎಲ್ಲ ಅಗು-ಹೋಗುಗಳಿಗೆ 'ನೀವೇ ಪ್ರಮಾಣು' ಎಂದು ಸಹೃದಯ ವಾಚಕಲೋಕಕ್ಕೆ ಅರಿಕೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡರೆ ತಪ್ಪಾಗಲಾರ ದೆಂದು ನಾನು ಭಾವಿಸಿದ್ದೇನೆ.

ಈ ಕವಿತೆಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವನ್ನು ಈ ಮೊದಲು ತಮ್ಮ ಪತ್ರಿಕೆಗಳ ವಿಶೇಷ ಸಂಚಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಹಾಗೂ ಅಭಿನಂದನ ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿದ ಸಂಪಾದಕ ಮಿತ್ರರಿಗೆ ನಾನು ಕೃತಜ್ಞ.

ಪ್ರಸ್ತುತ ಸಂಕಲನವನ್ನು ವಿಶೇಷ ಆಸಕ್ತಿಯಿಂದಲೂ ಉತ್ಸಾಹದಿಂದಲೂ

ಪ್ರಕಟನೆಗೆ ಎತ್ತಿಕೊಂಡ ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಪ್ರವರ್ಧಮಾನ ಪ್ರಕಾಶಕರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರಾದ ಶ್ರೀ ನಾರಾಯಣ ಮಾಳ್ಕೋಡ್ ಅವರಿಗೆ ನಾನು ತುಂಬ ಆಭಾರಿಯಾಗಿದ್ದೇನೆ.

ಚೆನ್ನವೀರ ಕಣವಿ

ಧಾರವಾಡ
೨೧-೧೦-೨೦೦೭
ವಿಜಯದಶಮಿ

ಕೃತಜ್ಞತೆಯ ನುಡಿ

ಹಿರಿಯರಾದ ಶ್ರೀ ತ.ಸು. ಶಾಮರಾಯರು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದ ತಳುಕಿನ ವೆಂಕಣ್ಣಯ್ಯ ಸ್ಮಾರಕ ಗ್ರಂಥಮಾಲೆಯನ್ನು ಅವರ ಪುತ್ರ ಶ್ರೀ ಟಿ.ಎಸ್. ಛಾಯಾಪತಿಯವರು ಕಳೆದ ನಾಲ್ಕು ದಶಕಗಳಿಂದ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ಮುಂದುವರಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದು ಅನೇಕ ಮೌಲಿಕ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸುವುದಲ್ಲದೆ 'ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಪ್ರಕಾಶನ ಪ್ರಶಸ್ತಿ' (೧೯೯೯) ಯನ್ನು ಪಡೆದ ಶ್ರೇಯಸ್ಸಿಗೂ ಪಾತ್ರರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಗ್ರಂಥ ಮಾಲೆಯಲ್ಲಿ ನನ್ನ ನಾಲ್ಕು ಪುಸ್ತಕಗಳು ಅಚ್ಚುಕಟ್ಟಾಗಿ ಪ್ರಕಟಗೊಂಡಿರುವುದನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಕೃತಜ್ಞತೆಯಿಂದ ಸ್ಮರಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.

ನನ್ನ 'ಸಮಗ್ರ ಕಾವ್ಯದ' ಮೂರು ಆವೃತ್ತಿಗಳು ಪ್ರಕಟಗೊಂಡಿದ್ದರೂ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಹಾಗೂ ಸಾಮಾನ್ಯ ಓದುಗರ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಬಿಡಿಕವನ ಸಂಗ್ರಹಗಳ ಪ್ರತಿಗಳೂ ಅವರಿಗೆ ಲಭ್ಯ ವಾಗುವದು ಪ್ರಯೋಜನಕರವೆಂದು ಭಾವಿಸಿ, ಸ್ವತಃ ಲೇಖಕರೂ ಆಗಿರುವ ಪ್ರಕಾಶಕ ಛಾಯಾಪತಿಯವರು ಪ್ರಸ್ತುತ ಮಾಲೆಯನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ರಕ್ಷಾಪುಟದ ವಿನ್ಯಾಸವನ್ನು ಸುಂದರವಾಗಿ ರಚಿಸಿಕೊಟ್ಟ ಖ್ಯಾತ ಕಲಾವಿದ ಶ್ರೀ ಸುಧಾಕರ ದರ್ಭೆಯವರಿಗೂ ಈ ಯೋಜನೆಯ ಮುಖ್ಯ ಪ್ರೇರಕರಾದ ಶ್ರೀಛಾಯಾಪತಿಯವರಿಗೂ ನನ್ನ ವಂದನೆಗಳು.

ಧಾರವಾಡ
೨೦ - ೯ - ೨೦೦೯

ಚೆನ್ನವೀರ ಕಣವಿ

ಪರಿವಿಡಿ

೧. ಸ್ವಗತ / ೧೧
೨. ಹಂಗರಹಳ್ಳಿ / ೧೨
೩. ಸೊಡರಕುಡಿ ಚಿತ್ರ / ೧೩
೪. ಅಂತರಂಗದ ರತ್ನ / ೧೪
೫. 'ದೇಜಗೌ' ಗೌರವಾರ್ಥ / ೧೫
೬. ಗಾಂಧಿ ಓದಿದ ಗ್ರಂಥ / ೧೬
೭. ತಕ್ಕಡಿ / ೧೮
೮. ದೂರಾನ್ವಯ / ೧೯
೯. ಗುರಿ / ೨೦
೧೦. ಸ್ವಯಂಪ್ರಭೆ / ೨೧
೧೧. ಭಯೋತ್ಪಾದಕ / ೨೨
೧೨. ಕನಕದಾಸರಿಗೆ / ೨೩
೧೩. ಅಪ್ಪಣ್ಣಗೌಡರಿಗೆ / ೨೪
೧೪. ವೇಷ / ೨೫
೧೫. ದೂರದ ನೋಟ / ೨೬
೧೬. ಪ್ರಶ್ನೋತ್ತರ / ೨೭
೧೭. ತಿಳಿ / ೨೮
೧೮. ನಿಟ್ಟೂರು - ನಮನ / ೨೯
೧೯. ಶಿವನ ಸೊಮ್ಮು / ೩೦
೨೦. ಪ್ರಾಕೃತ ಪ್ರತಿಭೆ / ೩೧
೨೧. ಲೇಖನಿ / ೩೨
೨೨. ಕವಿಮಿತ್ರ ನಿಸಾರ್ ಅಹಮದ್ / ೩೩
೨೩. 'ದಾಂಪತ್ಯ ಗೀತ'ಕ್ಕೆ / ೩೪

೨೪. ಹರಿವ ನೀರಿನ ಮರ್ಮ / ೩೫
೨೫. 'ತಾರಣ' (ಸಂವತ್ಸರ) / ೩೬
೨೬. ಯುಮ್ಥಾಂಗ್ ಕಣಿವೆ / ೩೭
೨೭. ಓದುವದೆ ಇಲ್ಲವೆ? / ೩೮
೨೮. ನಮ್ಮ ಇಬ್ರಾಹಿಂ ಸಾಹೇಬರು / ೪೦
೨೯. ಅನಿಸುವದು ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ / ೪೧
೩೦. ನಾ. ಮೊಗಸಾಲೆ / ೪೨
೩೧. ಚೊಕ್ಕಾಡಿಯ ಹಕ್ಕಿಗಳು / ೪೩
೩೨. ಪಾಪು: ಪ್ರಸ್ಥಾನ / ೪೪
೩೩. ಚಂಪಾ: ದೂರವಾಣಿ / ೪೫
೩೪. ಜೀವನ ಕಲಾದರ್ಶಿ / ೪೬
೩೫. ಕಣ್ಮುಚ್ಚಿಕಂಡ ಕವಿತೆ / ೪೭
೩೬. ಸಿರಿಗೆರೆಯ ಹಿರಿಯ ಗುರು / ೪೮
೩೭. ಹಳ್ಳಿಕೇರಿ ಗುದ್ಲೆಪ್ಪ - ಸ್ಮರಣೆ / ೪೯
೩೮. ಸಿದ್ಧಾರೂಢ ಭಾರತಿ / ೫೦
೩೯. ನೀವೇ ಪ್ರಮಾಣು / ೫೨
೪೦. ಇಲ್ಲಿ / ೫೪
೪೧. ಹೀಗೊಬ್ಬದೇಶಭಕ್ತ / ೫೬
೪೨. ಚೊಕ್ಕಚಿನ್ನವೆ ಬೇಕು / ೫೮
೪೩. ದುಃಖದ ಕಡಲು / ೬೦
೪೪. ಕವಿತೆಗೆ / ೬೨
೪೫. ಹನಿಗವನಗಳು / ೬೩
೪೬. ಆಗು / ೬೬
೪೭. ಗೆರೆಗಳೆ / ೬೭
೪೮. ತುಂಬಿರಲೀ ಮನೆ / ೬೮

೪೯. ನನ್ನ ದೇಶ, ನನ್ನಜನ / ೬೯
೫೦. ನಾಡಿನ ಉದಯ / ೭೦
೫೧. ಜಯ ಭಾರತ ವಂದೇ / ೭೧
೫೨. ಮಕ್ಕಳು : ಮಾನವತೆ / ೭೩
೫೩. ಹರುಷವೆಲ್ಲಿದೆ? / ೭೫
೫೪. ಹಲವು ಬಣ್ಣಗಳ... / ೭೬
೫೫. ಚಂದ್ರ ಉದಯಿಸಿದಾಗ / ೯೨
೫೬. ದೇವರಿಲ್ಲದ ಜಾಗ / ೯೪
೫೭. ಪತ್ರ / ೯೫
೫೮. ತಾರೆಗಳಿಲ್ಲದ ನಗರ / ೯೭
೫೯. ಗಡಿಯಾರ / ೯೯
೬೦. ಕಝಕ್ ಜನವೆ! / ೧೦೧
೬೧. ನನ್ನ ಕವಿತೆ / ೧೦೩
೬೨. ಮನುಷ್ಯ / ೧೦೪
೬೩. ಮಾಗಿ / ೧೦೫
೬೪. ಅಲ್ಲಾಹ್ / ೧೦೭
೬೫. ಬೆಂಕಿ ಬೆಂಕಿಯೆ / ೧೦೮
೬೬. ಗಜಲ್ / ೧೦೯
೬೭. ಗಾಂಧಿ ಮತ್ತು ಕಾವ್ಯ / ೧೧೦
೬೮. ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ / ೧೧೨
೬೯. ಹುಚ್ಚಿ / ೧೧೪
೭೦. ಚಕ್ರ / ೧೧೫
೭೧. ಮುಕ್ತಿಕಾಮಿ / ೧೧೭

೨೦೦೭ ರಲ್ಲಿ ಕವಿ ಕಣವಿಯವರು
(ಛಾಯಾಚಿತ್ರ : ಡಾ. ಎಚ್. ಚಂದ್ರಶೇಖರ, ಬೆಂಗಳೂರು)

ಸ್ವಗತ

ಮುಂಗಾರ ಹನಿಯ ರಭಸದಲಿ ನೆಲವ ತಬ್ಬಿದೆ
ನಾನು. ಮೊದಲ ತೊದಲಿಗೇ ಕುಡಿಚಾಚಿ ಹಬ್ಬಿದೆ
ಕರುಳಬಳ್ಳಿ. ಪ್ರೀತಿ ಬೆಚ್ಚಗೆ ಕಾದ ಹಾಲ ಕೆನೆ -
ಯಲ್ಲಿ ಕಂಪಿಸಿದೆ. ಗೊನೆವಾಳೆ ಗಾಂಭೀರ್ಯಕ್ಕೆ
ಬಾಗಿ, ಬತ್ತದ, ಗೋದಿಯ ತೆನೆಗೆ ನಿತ್ಯ ಗೊಬ್ಬರ
ಹೊತ್ತ ಎತ್ತುಗಳ ಕತ್ತಿನಲಿ ಗಂಟೆಯಾಗಿ,
ರಂಟೆ - ಕುಂಟೆಗೆ ಜಟಿಲ ಜಂಜಡವು ಸಡಿಲಾಗಿ
ಗಾಸಿಗೊಂಡಾಗ ಇಳಿದಿತ್ತು ಎದೆಯ ಭಾರ.
ಈ ಜಗದ ಸೌಂದರ್ಯಕ್ಕೆ ಎಷ್ಟೊಂದು ಶಸ್ತ್ರ
ಚಿಕಿತ್ಸೆ! ಹೊಲಿಗೆ ಹಾಕಿದರೂ ನಿಲ್ಲದ ಸುಲಿಗೆ,
ಗುಣದ ಹೆಣಹಾಕಿ, ಹಣದ ದುಂದು ಮೆರವಣಿಗೆ.
ಯಾವ ಮೂಲೆಯಲಿ ಅಡಗಿದೆಯೊ ಸ್ಫೋಟಕ ದ್ರವ್ಯ.
ನಾಟಕ ಸಾಕು, ವೇಷ ಭೂಷಣವೆಲ್ಲ ಕಳಚು,
ನಿನ್ನ ಬಟ್ಟೆಯ ತೊಟ್ಟು ಗುಟ್ಟೆಲ್ಲ ಬಿಟ್ಟುಕೊಡು.

ಹಂಗರಹಳ್ಳಿ

ಹಂಗರಹಳ್ಳಿ! ಹ್ಯಾಂಗ ತಡಕೊಂಡೆ ಕರುಳಿನಲಿ
ಉರಿಸಿದ ಕೊಳ್ಳಿ? ಕಲ್ಲೆದೆಗಳೇ ಜಲ್ಲಿತುಂಬಿ
ಉರುಳಿಸಿದ ಕುರುಡು ಚಕ್ರದ ಲಾರಿ ಮೈದುಂಬಿ
ಹಸಿರು ಬೆಟ್ಟದ ನಡುವೆ ಕೋರೆಹಲ್ಲಿನ ಕ್ವಾರಿ.
ಸುತ್ತಸುತ್ತಿಗೆ ಪೆಟ್ಟು ಕುತ್ತುಸಿರು, ಕಬ್ಬಿಣದ
ಸರಪಳಿ ಬಿಗಿದ ಕಾಲು, ಹುರುಪಳಿಸಿಹೋದ ಕೈ
ತೆರಪಿರದೆ ಬೆವರಿಳಿದು ಹಿಪ್ಪೆಯಾಗಿರುವ ಮೈ
ನೆನಪು ಕುಟುಕಿದೆ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಸುವರ್ಣೋತ್ಸವ -
ನೃತ್ಯ, ಸಂಗೀತ, ಬಾಣ - ಬಿರುಸು ಮೆರವಣಿಗೆ -
ಇಲ್ಲಿ ಕತ್ತಲೆ ಕೂಪ, ಸದ್ದಿರದ ಸಿಡಿಮದ್ದು
ಬತ್ತಲೆಯಾಗಿ ಬಾಳು ಒಳಗೊಳಗೆ ಬಿಕ್ಕಿದ್ದು
ಕೇಳಿಯೂ ಕೇಳಿಸದ, ಕಂಡರೂ ಕಾಣಿಸದೆ
ದಾಟಿ ಹೋಗಿದೆ ನೂರು ಕೋಟಿಯಲಿ ಜನಸಂಖ್ಯೆ
ಉಳಿದದ್ದು: ಮನುಷ್ಯರೆಲ್ಲಿದ್ದಾರೆನುವ ಶಂಕೆ.

ಸೊಡರಕುಡಿ ಚಿತ್ರ

ಗೆರೆಯೊಳಗೆ ಗರಿಗೊಂಡು ಗಿರಿ ಗಿರಿ ತಿರುಗಿ, ತಿಗರಿ -
ಯಲಿ ಬಗೆ ಬಗೆಯು ಆಕೃತಿ -ರೂಪ ವಿನ್ಯಾಸ.
ಪ್ರಕೃತಿ - ಪರಮಾರ್ಥಕ್ಕೆ ತರ - ತಮವಿರದ ಸರಸ.
ಕಣ್ಣು ಸೆಳೆಯುವ ಮಣ್ಣು ಬಣ್ಣದಾಟದ ಬುಗುರಿ.
ಎಂಥೆಂಥ ಕನಸೊ ಮನಸಿನಂತರಾಳಕ್ಕಿಳಿದು
ಮುಳುಗಿ ಹೋಗದ ಹಾಗೆ ಮುತ್ತುಗಳ ಬೊಗಸೆಯಲಿ
ತಂದು ದಂಡೆಗೆ ಸುರಿಯೆ; ಆ ಕ್ಷಿತಿಜದಂಚಿನಲಿ
ಹಿಗ್ಗಿದ ಸೂರ್ಯ, ಹೊಂಗಿರಣಗಳ ಕುಂಚ ಹಿಡಿದು.
ಹಗಲಿಗೆಲ್ಲಾ ದಿಗಿಲು, ಇರುಳೆಲ್ಲ ಕಾರ್ಮುಗಿಲು
ಸ್ನೇಹದ ಮಹಾಪೂರ ಬದುಕಿನೆರಡೂ ಬದಿಗು.
ಅಂಜಿಸಲಿಕಲ್ಲ, ಮಳೆಗಾಗಿಯೆ ಮಿಂಚು - ಗುಡುಗು.
ಕೊನೆಗೆ ಹಚ್ಚಿಟ್ಟ ಹಣತೆ ಪ್ರಶಾಂತ, ಬಟ್ಟ ಬಯಲು.
ಇಡಿಯಾಗಿ ಬಾಳಿಗೆ ತುಡಿದ ಸಡಗರಕೆ ಬಿಡುವೆ?
ಸೊಡರ ಕುಡಿ ಚಿತ್ರ - ಚಿತ್ತದಲಿ, ಹೊಯ್ದಾಡದಿರುವೆ.

---

* ಕಲಾವಿದ ಶಂಕರ ಪಾಟೀಲ ಸ್ಮರಣೆ

ಅಂತರಂಗದ ರತ್ನ

ಶಬ್ದಕ್ಕಿರುವ ಅರ್ಥದಾಚೆಗೆ ನಿಶ್ಶಬ್ದನಿಂತು
ಸ್ವಾರ್ಥ ಸೋಕದ ಪರಮಾರ್ಥಪಥವ ನಿರುಕಿಸುತ
ನಸುಕಿನಲ್ಲಿಯೆ ಎದ್ದು ಹೊರಬಿದ್ದು ಪರಿಕಿಸುತ
ನಸುನಗೆಯಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ಅಡಗಿಸಿದ್ದೇ ಬಂತು.
ಬಿಸಿಲು -ಮಳೆ -ಗಾಳಿ ಅಬ್ಬರ ತಬ್ಬಿಮೌನದಲಿ
ತಳಿತು, ಹೂತು, ಕಾತು ಹಣ್ಣಾಗಿ ಎಲೆಯ ಮರೆಗೆ
ಬಣ್ಣ ಪಡೆಯಿತು ನೆಲದ ಮರ ನಿಧಾನದ ಪರಿಗೆ -
'ಹಲಸಂಗಿ' ಇಂಗಿ ನಿಸ್ಸಂಗ ಅಂಗಾಂಗದಲಿ.
ಹೇಗೆ ಬಂದೆವೊಹಾಗೆ ಕೂಡಿದೆವು, ಹಾಡಿದೆವು.
ಪಡೆದು ಬಂದವರಂತೆ ನಾಡು-ನುಡಿಯಲಿ ಬೆರೆತು.
ಬುದ್ಧಿ -ಭಾವದ ನಾವಿನಲ್ಲಿ ಓಲಾಡಿದೆವು -
ಕಾಲಾಡಿಸುತ್ತ ತಿಳಿನೀರಿನಲಿ, ಹತ್ತಿದೆವು
ದಂಡೆಗೆ. ಇಲ್ಲಿ ಸಂಜೆಯೂ ಮುಂಜಾವಿನಂತೆ.
ಅಂತರಂಗದ ರತ್ನಕಂಡೀತು ಕಾಣದಂತೆ.

‘ದೇಜಗೌ’ ಗೌರವಾರ್ಥ

ಎರಡು ದಶಕದ ಹಿಂದೆ 'ರಸಪಷ್ಟಿ', ಸಾವಿರದ
 ಪುಟಗಳಲಿ ದಿಟಪುಟಗೊಂಡ ಬದುಕು - ಬರಹಕ್ಕೆ
 ಈಗಲೂ ಗುರಿಯಿರುವ ಚಿಕ್ಕೆ, ಸೋಲದ ರೆಕ್ಕೆ
ಪಕ್ಕದ ಹುಳುವ ಹಿಡಿದು ಗೂಡಿನಲಿ ಗುಟುಕಿಡುವ,
ಕುಗ್ಗಿದರು ಕಂಠ ಕನ್ನಡದ ಸುಗ್ಗಿಯ ತವಕ,
 ಕುಕಿಲಿಡುವ ಹಿಗ್ಗಿನಲಿ ತಾವೆ ಮಾಮರವಾಗಿ
 ದೋಷ -ದೌರ್ಬಲ್ಯಗಳ ಅರಗಿಸಿಕೊಂಡು ಮಾಗಿ
ಬೇಸಾಯದೊರೆಗಿಟ್ಟ ರಾಶಿ ತೂರಿದ ಎಸಕ.
‘ನನ್ನ ಬಾಳೆ ಒಂದು ಪವಾಡ’ ಎನುವದು ಬೇಡ-
 ಶಬ್ದಕೋಶದಲ್ಲು ಕೂಡ, ದಣಿವರಿಯೆ ದುಡಿದು
 ಹೋರಾಟದ ಹಾದಿಯ ಮುಳ್ಳುಕಂಟಿಯ ಕಡಿದು
ಗುರಿ ತಲುಪಿ ನಿಂತದ್ದೆ ನಿಜ, ಆ ಮೇಲೆ ಗರುಡ.
 ಕುಲಪತಿಯ ಮುಚ್ಚುಕೋಟನು ಬಿಚ್ಚಿಮೆರೆದ ಛಲ -
 ಅಚ್ಚ ಲುಂಗಿಯ ಭಂಗಿ: ಕುವೆಂಪು ದೀಕ್ಷೆಸಫಲ.

ಗಾಂಧಿ ಓದಿದ ಗ್ರಂಥ

೧

ದಕ್ಷಿಣಾಫ್ರಿಕದ ಭಾರತೀಯರನ್ನೆಚ್ಚರಿಸಿ
ಹೋರಾಟವೆಸಗಿದ ಮೇಲೆ ಎರಡನೆಯ ಭೇಟಿ.
ಅನಿಶ್ಚಿತ ಜೀವನಕೊಗ್ಗಿನಿಂತ ಒಳತೋಟಿ.
ಸತ್ಯದ ಹೊರತು ಉಳಿದೆಲ್ಲ ಅನಿಶ್ಚಿತವೆನಿಸಿ
ಅದರೊಳಡಗಿದ ಪರಮಾತ್ಮ ನಿಶ್ಚಿತವೆಂಬ
ಶ್ರದ್ಧೆ. ಅವನೊಡನೆ ಸೇರಿಸಬೇಕು ಈ ಬಾಳ
ತಾಳ ಮೇಳದಲಿ. ಆ ಸತ್ಯಶೋಧನೆ ಪರಮ
ಪುರುಷಾರ್ಥ. ಹೆಜ್ಜೆ ಹೆಜ್ಜೆಗು ಯಾವುದು ಗ್ರಾಹ್ಯ
ಯಾವುದು ತ್ಯಾಜ್ಯವೆಂಬ ಹಲಬಗೆಯ ಪರೀಕ್ಷೆ.
ನೂರಾರು ಪರಿಚಿತರ ಮೆಚ್ಚುಗೆ ಮತ್ತೆ ಟೀಕೆ;
ಅವರಲ್ಲು ಪೋಲಕ್‌ನಂಥ ಸರಳ ಮನಸಿನ ಜನಕೆ
ಪರಮಾಪ್ತ ಗಾಂಧಿ. ಬುದ್ಧಿಗೆ ಸರಿ ಎಂದು ತೋರಿದರೆ
ತಕ್ಷಣ ಕಾರ್ಯಕಿಳಿಸುವನಾತ ಶಕ್ತಿವಂತ
ಜೀವನ-ವಿವೇಚನೆಯೊಳೀರ್ವರಿಗೂ ಸಹಮತ.

೨

ನೆಟಾಲಿಗೆ ಬೀಳ್ಕೊಡಲು ಬಂದ ಪೊಲಾಕ್ ಪುಸ್ತಕ -
ವೊಂದನಿತ್ತು, 'ನಿಮಗಿಷ್ಟವಾದೀತು, ರೈಲಿನಲಿ
ಓದಿ' ಎಂದರು. ಅಂದಂತೆ ಗಾಂಧಿ ಕೈಗೆತ್ತಿ -
ಕೊಂಡವರು ಮುಗಿಸಿ ಮುಗ್ಧರಾದರು. ಮಸ್ತಕ -
ದಲ್ಲಿ ಅದರದೇ ಚಿಂತನೆ. ನಿದ್ದೆ ಬಾರದು ಇನ್ನು-
ಆ ಗುರಿಗೆ ಜೀವನವನಣಿಗೊಳಿಪ ನಿರ್ಧಾರ.
'ಅನ್‌ಟುದಿಸ್ ಲಾಸ್ಟ್' ಗಾಂಧಿಯೋದಿದ ರಸ್ಕಿನ್‌ರ
ಮೊದಲ ಹೊತ್ತಿಗೆ, ತಕ್ಕ ಹೊತ್ತಿಗೆ ದೊರೆತ ಹೊನ್ನು.
ಜೀವನದ ಕರ್ಮರಂಗದಲಿ ಮುಳುಗಿದ ತಮಗೆ
ಪುಸ್ತಕ-ಜ್ಞಾನ ಅಷ್ಟಕಷ್ಟೆ, ಮಿತದ ಓದುವಿಕೆ
ಅರಗಿಸಿಕೊಳಲು ಸಾಧ್ಯ. ಹಾರ್ದಿಕ ಎಂಬನಿಸಿಕೆ.
ಈ ಗ್ರಂಥವಾಯಿತು ಬಾಳಿನಲಿ ಪರಿವರ್ತನೆಗೆ
ಮಂತ್ರ. ಮಾತೃಭಾಷೆಗೆ ತಾವೆ ತಂದ 'ಸರ್ವೋದಯ'
ಶ್ರಮಜೀವಿ ಜೀವನವೆ ನೈಜ, ಅದೆ ಉಪಾದೇಯ.

ತಕ್ಕಡಿ

ಒಂದು ಪರಡಿಯಲಿ ಬದುಕು, ಇನ್ನೊಂದರಲಿ ಭಗ -
ವಂತ ತೂಗಿ ನೋಡಲು ಯಾವುದು ಮೇಲೆ ಕೆಳಗೆ?
ಅನುಭವದ ಇತಿಮಿತಿಗೆ ಎಟುಕಲಾರದ ಹಾಗೆ
ಮುಳ್ಳು ಹೊಯ್ದಾಡುತಿರೆ ನೆನಪುಗಳ ಸಹಯೋಗ;
ಬಿಂಬದಲಿ ತುಂಬಿ, ಶಬ್ದದಂಚಿನಲಿ ತುಳುಕಾಡಿ
ಗಂಧ ಪೂಸಿದ ನಾದ-ಸ್ಪರ್ಶ ರೋಮಾಂಚನದಿ
ಹೃದಯದೊರತೆಗೆ ಚಿಮ್ಮಿ ಹರಿದಂಥ ಪ್ರೀತಿ - ನದಿ
ಕಡಲ ಕೂಡಲಿ, ಬಿಡಲಿ, ತಣಿದವರೆಡೂ ತಡಿ.
ನಿನ್ನ ರೂಪಾನುಭವ ಕಡೆದ ದೇವರು; ಪಾಪ,
ಜೀವನವೆಷ್ಟು ಹಿರಿದೊ ಭಾವನೆಯಲೂ ಅನಿತು
ದೊಡ್ಡವನೆ, ಊಹೆ ವಿಸ್ತರಿಸಿದನಿತೂ ಒಳಿತು
ಜೀವಕ್ಕೆ. ನಿರಾಕರಣೆ ಏಕೆ? ಇರು ಸಮೀಪ.
ಪುಟಗೊಳ್ಳುತಿರಲಿ ಪಂಚೇಂದ್ರಿಯದ ಪರುಟವಣೆ
ಪ್ರವಾಹದಲ್ಲಿಳಿದು ಬಾಳುವ ಶಕ್ತಿಗಾವುದೆಣೆ?

ದೂರಾನ್ವಯ

ದಿನವಿಡೀ ದುಡಿದ ಒಡಲಿಗೆ ಇರುಳಿನ ನಿದ್ದೆಯ
ಸುಖ ಸಹಜೀಕ. ಹಗಲೆಲ್ಲ ಸೋಮಾರಿ ಅಲೆದ-
ವಗೆ ನಿದ್ರೆಯಲ್ಲೇನಾಗಬಹುದೊ ಎಂಬ ಭಯ.
ನೈಜ ಬದುಕಿಗೆ ಸಾವಿನ ಚಿಂತೆ ದೂರಾನ್ವಯ.
ಮರಳಿದವರಿಲ್ಲ ಬಂದು ಹೇಳಲದರಾಚೆಯ
ಸುದ್ದಿ. ಬುದ್ಧಿ ಇದ್ದವ ತೀರಿಸದೆ ಹೋಗುವದೆ
ಈ ಪ್ರಪಂಚದಪಾರ ವ್ಯಾಪಾರ - ಮರ್ಯಾದೆ ?
ಕೊಟ್ಟು - ಕೊಂಡ ಬೆಲೆ ಮಿಕ್ಕಲು ಋಣದ ಸಂದಾಯ
ಜೀವನದ ಹಿತ ತಿಳಿವಬಗೆಯಲ್ಲಿ. ಇಂದಿಲ್ಲಿ
ಸಂದಿದೆ ನಿನ್ನೆ -ನಾಳೆಯ ಪಾಲು. ಬಯಸುವಷ್ಟೆ
ಬಯಸಿದರೆ, ಅದೆ ಸೊಗಸು; ನಕ್ಕರು ಅಷ್ಟಕಷ್ಟೆ
ಕೋಟೆಗಟ್ಟಲೆ ಜೀವ ನಿನ್ನಂತರಾಳದಲಿ.
ಕಟ್ಟಳೆಯ ಕಟ್ಟು ಕಳಚಿ ಬೆಳೆಯುವದೆ ಸಾಧನೆ
ಹಿರಿ ಹಿರಿ ಹಿಗ್ಗುತಿರಲಿ ದೈವತ್ವದ ಕಲ್ಪನೆ.

ಗುರಿ

ಗುರಿಯು ಸುಸ್ಥಿರವೆ? ಅಥವಾ ಅದಕು ಗರಿಯುಂಟೆ?
ದೂರ ಬಾನಿಗೆ ಹಾರಿ, ಮರಳಿಗೂಡಿಗೆ ಬರುವ
ಸಂಭ್ರಮ ಪರಿಭ್ರಮಣ? ಮರಿಗೆ ರೆಕ್ಕೆ ಬಲಿಯುವ
ನಲಿವು. ಪ್ರಕೃತಿ - ಪ್ರಪಂಚ ಕೆಂದಿಗೂ ಬ್ರಹ್ಮಗಂಟೆ?
ಗುರಿ ತಲುಪಿದಷ್ಟಕೂ ಪೂರ್ಣತೆಯೆಲ್ಲಿ ಬಂತು?
ಒಡಗೂಡಿ ತುಡಿವ, ದುಡಿವ ಸಾಧನೆಯಲ್ಲೆ ಸುಖ -
ಕುತೂಹಲದ ಕೈ ಹಿಡಿದು ಕಣ್ದೆರೆದ ಸಮ್ಮುಖ.
ಕರುಳರಿತ ಚೇತನ ಒಂದರೊಳಗೊಂದು ಬೆರೆತು.
ಒಂದು ಗೆಲುವಿಗೆ ನೂರು ಸೋಲುಗಳ ಮೆಟ್ಟಿಲು
ಸಾಹಸವನಿಟ್ಟು ತೂಗಿರುವ ತೊಟ್ಟಿಲ ಜೀಕ.
ಆಯಾಸ ಪರಿಹಾರದಲಿ ಏರಿಳಿವ ತವಕ,
ಹರಿವಾಗ ಮಾತ್ರವೆ ನಾದ ಹೊಮ್ಮಿಸುವ ಹೊನಲು.
ಆದರ್ಶ ಕರ್ತವ್ಯದಲಿ ಪಡೆವ ಸಂತೋಷ.
ಮರ್ತ್ಯ ಕಾದು ಕಾತರಿಸಿಹುದು ಪ್ರೀತಿ - ಸ್ಪರ್ಶ.

ಸ್ವಯಂಪ್ರಭೆ :

ಮಾತು ಮಾತಿಗೆ ಗೋಣು ಹಾಕುತ್ತ 'ಹೌದ್ಹೌದು'
ಎಂದರೂ ಅಲ್ಲದುದನಲ್ಲಗಳೆಯದೆ ಬಿಡದ
ಜಿಗಟುತನ. 'ನೋಡ್ರೀ' ಎಂದು ಎರಡು ಕೈಯಿಂದ
ಬಿಡಿಸಿ ಹೇಳುವ ರೀತಿ ಹೆಗ್ಗಳಿಕೆ ಎನಿಸೀತು -
ಒಪ್ಪಿದರೆ ಹಿಗ್ಗಿ. ಪುಟ್ಟ ಹೆಜ್ಜೆಗು ದಿಟ್ಟನಡೆ
ತನ್ನದೆ ಠೀವಿ, ಬಡಿವಾರವಲ್ಲ, ನಿಜಕು ನಡೆವ
ಗಡಿಯಾರ, ಅಂಜಿಕೆ ತೊರೆದ ಆತ್ಮವಿಶ್ವಾಸ
ಹೊರ ಹೊಮ್ಮಿಸಿದ ಸ್ವಯಂಪ್ರಭೆಗೆ ಬಿಚ್ಚಿದ ಕೊಡೆ.
ವಿದ್ಯೆ ಬೆಳೆಯುವ ವೃಕ್ಷ; ಹತ್ತು ಕಡೆಗೂ ಕೊಂಬೆ,
ಮಿರುಗುವ ಚಿಗುರು, ಉಲಿವ ಗಿಳಿವಿಂಡು, ಶ್ರದ್ಧೆಯಲಿ
ಎಡೆಬಿಡದೆ ಸಾಧಿಸಿದ ಶಿಸ್ತು ಜೀವನ ಶೈಲಿ.
ಅಧ್ಯಯನ ಅಧ್ಯಾಪನಕೆ ಆತ್ಮೀಯ ಬೆಸುಗೆ.
'ಸ್ತ್ರೀವಾದಿ' ಎಂದು ಊದಬೇಕಿಲ್ಲಸನಾದಿ
ಎಪ್ಪತ್ತರೀಚೆ ಅವರಿಗೆ 'ಬಾಬಾ' ಉಮೇದಿ.

ಡಾ. ಸರೋಜಿನಿ ಶಿಂತ್ರಿ ಅಭಿನಂದನ

ಭಯೋತ್ಪಾದಕ

ತನ್ನಲ್ಲೆಹುಟ್ಟಿಬೆನ್ನೊಳಗೆ ಹೊರಬಿದ್ದಂತೆ
ಊರು ಕೇರಿಯ ಹೊಕ್ಕ ಹುಲಿಯ ಕೆಂಗಣ್ಣಿನಲಿ
ಅಭಯಾರಣ್ಯ! ಉಭಯಕುಶಲೋಪರಿಯ ಶೈಲಿ.
ಹುಲ್ಲು ಮೇಯುವ ಹುಲ್ಲೆ ತಬ್ಬಲಿಯಾದ ಮುಗ್ಧತೆ.
ಭೂಗೋಳ ತಿರುಗಿಸುತ ಎಲ್ಲಿ ಬೆರಳಿಟ್ಟರೂ
ಬೆಂಕಿ, ಹಲ್ಲು ಮಸೆಯುವ ಸೇಡು - ಹೊಗೆ, ಚೆಲ್ಲಿರುವ
ನೆತ್ತರಿಗಿಲ್ಲ ಇಲ್ಲಿ ಬೆಲೆ, ಸೆಲೆ ಬತ್ತಿದಂತರಂಗ,
ಹತ್ತಿರವಿದ್ದರೂ ದೂರ, ಜೀವ-ಕುತ್ತುಸಿರು
ಭಾವಕೋಶವ ಕುಕ್ಕಿ ಹೆಕ್ಕಿ ತಿನ್ನುವ ಹದ್ದು
ಸದ್ದಿರದೆ ಹೂಮರಿಗೆರಗಿ ಮುಕ್ಕಿಮೊಗೆಯುವ
ಸೊಕ್ಕು. ಪ್ರಕೃತಿಯಲಿ ಜೀವಿಸುವ ಹಕ್ಕು ಕಸಿಯುವ
ವಿಕೃತಿಗೂ ಎಡೆಯುಂಟೆ? ಯಾರರೆಯುವರು ಮದ್ದು?
'ರವಿ-ಶಶಿ-ತಾರಾ ನಿವಹಕಿರದ ಭಯ' ನಮಗಿರದೆ?'
ಭೂಮಿಯ ಸ್ವಾಮಿತ್ವಕೆ ಹೇ -ರಾಮಾ ರಕುತವಿದೆ.

ಕನಕದಾಸರಿಗೆ

ಸಂಪ್ರದಾಯದ ಜಾಡ್ಯ ಜಡತೆಯಡೆತಡೆ ದಾಟಿ-
ಕೆದಕಿದವಮಾನಕ್ಕೆ ನೋವುಂಡು ವೈರಾಗ್ಯ -
ನಸುಗೋಪ ಏಕ ಕಾಲಕೆ ನಿನ್ನೊಳವಿಭಾಜ್ಯ
ಕುಲದ ನೆಲೆಯರಿತ ಕೀರ್ತನೆಗೆ ಗೆಲುವಿನ ಧಾಟಿ.

ಪ್ರೀತಿಗೆ ತ್ಯಾಗ -ಯೋಗ-ಷಟ್ಪದಿಯು ಸಾಂಗತ್ಯ
ಕಾಗಿನೆಲೆ - ಜೀವಕಲೆ, ವ್ಯಾಸ -ದಾಸ ಕೂಟದ
ಬದಿಗೆ ಬಾಡದ ಬಕುಳ, ನಿರಾಕುಳ ನಿರ್ಮಲದ
ನಮ್ಮ ದ್ಯಾವರ ನೋಡಿ: ಎಲ್ಲಿಹುದು ವಾಗತ್ಯ?

ತಲ್ಲಣದಲ್ಲು ತಾಳಿ, ಭವಹಿಂಗಿ ಬದುಕುಂಡ
ಕಲಿಯುಗದ ಮಹಿಮೆಯನು ಕಂಡಷ್ಟು ಕಾಣಿಸಿದ.
ಹೊಟ್ಟೆ ಬಟ್ಟೆಗೆ ದುಡಿವ ಗುಟ್ಟು ಹೊರಗೆಡಹಿದ.
ಆದಿಕೇಶವನೆದುರು ಆದ್ಯಂತ ತೋಡಿಕೊಂಡ.

ರಾಗಿ - ರಾಘವ ಪ್ರಜ್ಞೆಹಿಡಿದಿರಲು ಸಮತೂಕ
ಬಯಲು - ಆಲಯದಲ್ಲಿಕಿಂಡಿ ಬೇಕಿತ್ತೆ ಕನಕ?

ಅಪ್ಪಣ್ಣಗೌಡರಿಗೆ

ನಸುಗಪ್ಪು; ನಸುಕು ಹರಿದಂತೆ ತಿಳಿಮನದ ಬಗೆ,
ಗಾಂಧಿ ಮಾರ್ಗದಿ ಇಟ್ಟ ಹೆಜ್ಜೆ ತೆಗೆಯದ ದಿಟ್ಟ,
ಧಾರಾಳಿ, ಪರಿಪರಿಯ ಕಷ್ಟಸೋಸುವ ರೈತ -
ಕಾರ್ಮಿಕರ ಸಂಗಾತಿ, ಶೋಷಿತರ ಜೊತೆಗೆ
ನಡುಕಟ್ಟಿನಿಂತು ಕಟ್ಟಿದ ಕನಸು ಸಾಕಾರ.
ಸಮುದಾಯಕ್ಕೆ ಸಹಕಾರ ದೀಕ್ಷೆ, ಸದಾಚಾರ,
ಸಂಸ್ಥೆಗೆ ಸ್ವಯಂಶಿಸ್ತು, ಚೊಕ್ಕವ್ಯವಹಾರ.
ಮಾಡಿದ್ದು ಮಾದರಿಯಾಗಿ ನಿಲ್ಲಿಸಿದ ಧೀರ.
ಕಲಿತವರಿಗಿಂತ ಮಿಗಿಲಾದ ವಿದ್ಯಾಸಕ್ತಿ
ಕಂಗೊಳಿಸಿದವು ಶಾಲೆ -ಕಾಲೇಜು ಮುಂದಾಗಿ
ಹಳ್ಳಿ -ಪಟ್ಟಣವೆನದೆ ಮುಂಬರಿವ ಹಂಬಲದಿ
ಹಿಂದುಳಿದ ಕೀಳರಿಮೆ ಕಿತ್ತ ಪ್ರೇರಕ ಶಕ್ತಿ.
ದೀನ ದುರ್ಬಲರಿಗಪ್ಪಣ್ಣ ಅಪ್ಪಟ 'ಸತ್ಯ'
ಹಿರಣ್ಯಕೇಶಿಯು ನಿತ್ಯ ಹರಿವಂತೆ ಕೃತಕೃತ್ಯ.

ಸಂಕೇಶ್ವರದ ಸಹಕಾರಿ ಧುರೀಣ

ವೇಷ

ಕಡಲ ತೀರದಲೊಮ್ಮೆ ಭೆಟ್ಟಿಯಾದರು ಚೆಲುವ -
ಅಂದಗೇಡಿ; 'ಬಾ ಸ್ನಾನ ಮಾಡೋಣ' ಬಟ್ಟೆಯ
ಕಳಚಿ ನೀರಿಗಿಳಿದರು ನಗುತ, ತಣ್ಣಗೆ ಮೈಯ
ನೊಡ್ಡಿ. ಕೆಲಹೊತ್ತು ಈಜಿ ದಂಡೆಗೆ ಬಂದ ಕುರೂಪ
ಚೆಲುವನ ಬಟ್ಟೆತೊಟ್ಟುನಡೆದು ಬಿಟ್ಟ. ನಂತರ
ಬಂದ ಸುರೂಪಿಗಚ್ಚರಿ, ಬತ್ತಲೆಗೆ ನಾಚಿದ.
ಅನಿವಾರ್ಯ ಕುರೂಪನಡುಪಿನಲಿ ಹೊರಟು ಹೋದ.
ಸುಂದರತೆ ಬಗೆಗೆ ಜನಕೆ ಇಂದಿಗೂ ಗೊಂದಲ.
ಈ ಮೊದಲು ಚೆಲುವನ ಮುಖವ ಕಂಡ ಕೆಲವರಿಗೆ
ಗೊತ್ತು ಉಡುಪಿನ ಉಡಾಫೆ. ಕುರೂಪನ ಸ್ವರೂಪ
ಬಲ್ಲವರು ಇದ್ದಾರೆ ಇನ್ನೂ ಕೆಲವರು; ಪಾಪ
ತಮಗೇಕೆ ಒಣ ಉಪದ್ವ್ಯಾಪ ಎಂಬ ಹಿಂಜರಿಕೆ.
ಲೋಕದಲಿ ಉಳಿದುಕೊಂಡಿಹುದು ಈ ರೀತಿ ಭ್ರಮೆ
ಎರಡನೂ ಲೆಕ್ಕಿಸದೆ ಸಾಗಿದೆ ಹೃದಯದೊಲುಮೆ.

ಖಲೀಲ ಗಿಬ್ರಾನ್‌ನ ದೃಷ್ಟಾಂತಕ್ಕೆ ಋಣಿ

ದೂರದ ನೋಟ

ಎಷ್ಟು ದೂರದ ನೋಟ ಕಣ್ಣಿಗೆಟುಕಿಸಬಲ್ಲೆ?
ಅವರವರ ಕ್ಷಿತಿಜದಂಚಿಗೆ ಮಿಂಚುವಾದರ್ಶ-
ಸನಿಹ ಸುಳಿಯದ ಸ್ಪರ್ಶ, ಹನಿಹನಿಯ ಉತ್ಕರ್ಷ
ಹಳ್ಳ-ಹೊಳೆಗಳ ಗತಿಗೆ ಮಹಾಸಾಗರದೆಲ್ಲೆ.
ಹೆಜ್ಜೆಗೊಂದೊಂದು ಮಿತಿ, ನಡೆದು ಬಂದಿಹ ದಾರಿ -
ಎಡಬಲದ ಗಿಡಗಂಟಿ, ಹಸುರಾದ ಹೊಲ - ಗದ್ದೆ
ದಾಟಿ ಊರು ಸೇರಿದರು, ಅಗೊ ಇನ್ನೂ ಮುಂದೆ
ಕಾದಿದೆ ಜಗದ ವಿಸ್ತಾರ, ಗಿರಿಗಿರಿ ತಿರುಗಿಸಿ
ನೋಡಿ: ವಕ್ರತೆಯ ವಸ್ತುವಿಗು ಚಕ್ರಾಕಾರ.
ತನ್ನತಿಳಿವಿಗೆ ಎಲ್ಲ ಮೂಲೆಗಳು ಶಾಲೆಗಳೆ
ಈ ನಡುವೆ ಇದ್ದದ್ದೆ ಬುದ್ಧಿಗೇಡಿಯ ರಗಳೆ.
ಕಟ್ಟುನಿಟ್ಟಿನ ನಿಯಮಕ್ಕೂ ಉಂಟು ಅಪವಾದ.
ಬದುಕಿನಲಿ ಯಾವುದು ನಿರರ್ಥಕ? ಹೇಳಿ ಮೊದಲು -
ಸಾರ್ಥಕತೆ ಹೊಳೆಯುವದು ಇಳಿದಹಮ್ಮಿನ ಅಮಲು.

ಪ್ರಶ್ನೋತ್ತರ

ಒಂದು ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಹತ್ತು ಉತ್ತರಗಳಿರಬಹುದು
ಸರಿಯೊ, ತಪ್ಪೋ; ಒಂದೊಂದರೊಳು ಸುರುಳಿ ಸುತ್ತಿ -
ರುವ ಚಿತ್ರಗಳ ವಿವಿಧ ವಿನ್ಯಾಸಗಳ ಭಿತ್ತಿ -
ಒಂದು ಮನಸಿನ ನೂರು ಕನಸು ಚಿಗುರಿದುಮೇದು.

ನೆಲದ ಸತ್ವವ ಹೀರಿ ಹೊರಸೂಸುವ ನಿಸರ್ಗ
ಧಾತುವಿಗೆ ಉಪಸರ್ಗ, ಮಿರುಗುವಂತಃಕರಣ.
ಹುಟ್ಟು-ಸಾವಿನ ನಡುವೆ ಬದುಕು ಬೃಹದಾರಣ್ಯ.
ಸಹೃದಯರಿಗೆ ಜೀವ ಕಾರುಣ್ಯ. ತೆರೆದ ಮಾರ್ಗ:

ಕಾಲ ಸಾಗಿದ ಹಾಗೆ ಮಾಗಿ, ವೈಶಾಖ -ಸಖ-
ಸುಖಿ-ವಸಂತ, ವರ್ಷಹರ್ಷೋನ್ಮಾದ ಘರ್ಷಣೆ.
ಅನುಭವದ ಒಟ್ಟಂದದಲಿ ಹುಟ್ಟುವಾಕರ್ಷಣೆ
ದಿನದಿನಗಳುರುಳಿ ಮರಳಿ ಮನ್ವಂತರ ಸಮ್ಮುಖ.

ಮತ್ತೆ ಮೊದಲಿನ ಪ್ರಶ್ನೆ ; ಬದುಕು ಎಂಥ ವಿಲಕ್ಷಣ!
ಒಂದೇ ಉತ್ತರ: ಕಾರ್ಯತತ್ಪರತೆ ಪ್ರತಿಕ್ಷಣ.

ತಿಳಿ

ಮಗ ಮಗಿಸುವ ಹೂವ ಸುತ್ತ ಧಗಧಗಿಸುವ ಉರಿ
ಶುಭ ನುಡಿಯುವ ಹಕ್ಕಿಗಳಿಗೆ ಬಂದೂಕಿನ ಗುರಿ.
ಬಾಂಬಿಗಿಂತ ಬಲವತ್ತರ ದ್ವೇಷದೊಂದು ಕಿಡಿ
ಒಳಗೊಳಗೇ ಹೊತ್ತಿ ಹೊಗೆದು ಬತ್ತಿ ಬಾಳಕುಡಿ.

ಕೊರೆ ಕೊರೆದರು ಭೂಮಿತಳಕೆ ಸಿಗದು ನೀರ ನೆಲೆ
ಸುರಿದುದನ್ನು ಹಿಡಿದು ಬಳಸಿಕೊಂಬುದೊಂದು ಕಲೆ.
ಹಸಿರು ಕೂಡ ಉಸಿರಾಡಲು ಬೇಕು ಗಾಳಿ, ಮಳೆ
ಬಸಿರಿನಲ್ಲಿಬೆಳೆವುದಕ್ಕು ಇಹುದು ಜೀವಕಳೆ.

ದೇಶವೆಂದರೊಂದು ಮನಸು ನೂರು ಕನಸು - ಗುರಿ
ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಹಾಸು - ಹೊಕ್ಕು, ಬೀಸು ನವಿಲ ಗರಿ.
ರಸಾಯನದಿ ಹತ್ತು ಬಗೆಯ ಹಣ್ಣು - ಬಣ್ಣ ರುಚಿ
ಉಳಿಸಿಕೊಂಡುದೆಂತು ಅಂತೆ ಸಹಬಾಳ್ವೆಯ ಶುಚಿ.

ಈ ಸುನೀತ ನವನೀತವ ಕಾಸಿ ತುಪ್ಪ ತೆಗೆ
ತಳಕಿಳಿಯಲಿ ಗಷ್ಟು ಮೇಲೆ ತಿಳಿಯಾಗಲಿ ಬಗೆ.

ನಿಟ್ಟೂರು - ನಮನ

ನೀವು ಮೆಲ್ಲಗೆ ಬಂದು ಎದುರು ಕುಳಿತರೆ ಸಾಕು
ಸಭೆಗೊಂದು ಗಾಂಭೀರ್ಯ: ತಿಳಿಸಗೆ ಸೂಸುವಾರ್ಯ.
ನೆನಪಿನ ಗಣಿಯ ಮಣಿಯ ಮಾಲೆಗೊಳಿಸುವ ಕಾರ್ಯ -
ಶತಮಾನದಿತಿಹಾಸ ಬಿಚ್ಚಿಕಟ್ಟುವ ಮೆಲುಕು.
ವೃತ್ತಿ -ಪ್ರವೃತ್ತಿ -ನ್ಯಾಯ ನಿಷ್ಠುರತೆ: ನಿಟ್ಟೂರು
ಬೋಧ - ಬರವಣಿಗೆ - ಪ್ರಕಾಶನ - ಸತ್ಯಶೋಧನೆ,
ಸಾಮಾನ್ಯರೊಡನೆ ಬೆರೆತು ನುರಿತ ಸವಿ ಚಿಂತನೆ.
ಶಾಂತಿ ಚಳುವಳಿಗೆ ಬಳುವಳಿ ಮಾನವ ಹಕ್ಕು.
ಕಿರಿಯರಿಂದಲು ಕಲಿಯಬಹುದೆಂಬ ಹಿರಿಯ ಗುಣ-
ಕಲೆ-ಸಾಹಿತ್ಯ-ಸಂಸ್ಕೃತಿ-ಸದಾ ಸಂವಾದಿ
ಎಲ್ಲಹದಗೆಟ್ಟಿಲ್ಲ ಎಂಬ ಆಶಾವಾದಿ:
'ಒಟ್ಟಾಗಿ ನಿಂತು ನೈತಿಕ ಮಟ್ಟ ಎತ್ತೋಣ'.
ಪ್ರಜಾಸತ್ತೆಗೆ ನೀಡಿ ಪರಿಶುದ್ಧತೆಯ ದೀಕ್ಷೆ -
ನೂರಕ್ಕೆ ನೂರು ನಿಮ್ಮದೇ ಚಾರಿತ್ರ್ಯ ನಕ್ಷೆ.

ಶಿವನ ಸೊಮ್ಮು

'ಬೋಲಬಗರಿ'ಗೆ ಬಾಲಭಾವ ಚಿಗುರಿಸಿ, 'ಮೊಗ್ಗೆ
ಮಾಲೆ' ಅರಳಿಸಿ, ನೀರೂರಿ 'ಸಕ್ಕರಿಗುಬ್ಬಿ'
ಅಕ್ಕರತೆಯಲ್ಲಿ ಹಳ್ಳಿ - ಶಾಲೆ-ಮಕ್ಕಳ ತಬ್ಬಿ
ಹಬ್ಬಿ, ಹಂಬಲದ ಕುಡಿ ಸಂಗಮನಾಥನಡಿಗೆ.

ಶತಮಾನಗಳ ದಾಟಿ ಊಟೆ ಚಿಮ್ಮಿರೆ ಮತ್ತೆ
ವಚನರಚನೋತ್ಸಾಹ ಕನ್ನಡದ ಚೆನ್ನುಡಿಗೆ;
ಲೌಕಿಕವ ಬಿಡದ ಅಂತರ್ಮುಖದ ಸಾಧನೆಗೆ,
ಹೊಸ ಕಾಲದನುಭವದನನ್ಯ ಸಂವೇದನೆಗೆ.

ಬಿಸುಪಾರದಭಿವ್ಯಕ್ತಿಯಲಿ 'ಹೊಸಮನಿ' ಪ್ರವೇಶ
ಕಲ್ಲುಮಣ್ಣಿಟ್ಟಿಗೆಗೆ ಅದೆ ರೂಪ ವಿನ್ಯಾಸ,
ಆಕಾಶದ ಪ್ರಕಾಶಕ್ಕು ತೆರೆದ ಬೆಳಕಿಂಡಿ.
ಹೊಸತಿಲಲಿ ಹುಲ್ಲಿರದ, ಹೂಬಿಟ್ಟರಂಗೋಲಿ.

'ತೀರ್ಥ'ವೋ, 'ಪ್ರಸಾದ'ವೋ ಶಿವನ ಸೊಮ್ಮಿನ ತಿರುಳು
ನೋವು - ನರಳಿಕೆಯಲ್ಲು ಹೃದಯ ಕನ್ನಡಿ ಹರಳು.

---

* ಹೊಸಮನಿ ಸಂಗಮೇಶ : ವ್ಯಕ್ತಿ - ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿ

ಪ್ರಾಕೃತ ಪ್ರತಿಭೆ

ಬದುಕು ಬರೆಹಕ್ಕೆಲ್ಲ ಚಲನೆ ಉನ್ಮೀಲನವೆ
ಗೆಲುವು, ಬಂಡೆ -ಬೆಟ್ಟದ ಹೊಳೆಯ ಚೆಲುವು. ಕಟ್ಟಳೆ
ಮೀರಿ ಹರಿವ, ಒಡಮುರಿವ ತುಡಿತಕ್ಕೆ ಜೀವಕಳೆ.
ಶಿಲ್ಪಿಗೆಟುಕದ ರೂಪ-ಅರೂಪದವತರಣವೆ.
ಆಕಾಶಕ್ಕೆ ಹೊಳೆದ ಕಾವ್ಯನಕ್ಷತ್ರ ಖಚಿತ.
ಬೀಸುಗಾಳಿಗೆ ಮಿಂಚಿ, ಗುಡುಗಿ ಸುರಿಯುವ ಮೋಡ-
ಮಹಾಛಂದಸ್ಸಿನ ಬಂಧುರಕೃತಿಗೆ ಶ್ರುತಿಗೊಂಡ
ಹೃದಯ ವೀಣೆಯ ತಂತಿ ನರನರದಿ ಜೀವಂತ.
ಕುದುರೆ -ಖುರಪುಟ ವೇಗದೋಟಕ್ಕೆ ಬೇಟೆಗೆರ -
ಗುವ ಹುಲಿಗೆ ಹರಿತ ಪಂಜ; ಬಕದ ನೀಳ ಕಾಲಿಗೆ
ತಳದ ರಾಡಿ ಸಲೀಸು. ಹಿಮಾಲಯದ ಕರಡಿಗೆ
ಚಪ್ಪಟೆ ಪಾದ ಪಸಂದು. ಎಂದಿಗೂ ಅದಕದರ
ವಿವಿಧ ವಿನ್ಯಾಸ: ಪ್ರಾಕೃತ ಪ್ರತಿಭಾ ವಿಲಾಸ.
ವಿಕೃತಿಗೆಡೆಗೊಡದ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಅದರ ಮಂದಹಾಸ.

ಲೇಖನಿ

ತಲೆಗೆ ತುಂಬಿದ್ದರೂ ಬರಹಕಿಳಿಯುವ ಪೂರ್ವ
ಗರ್ಭಧಾರಣೆ ಕಾಲ: ಹಡೆವ ಮುನ್ನಿನ ತಾಯ
ಬಸಿರೊಳಡಗಿದ ಭ್ರೂಣ. ದಿನವು ತುಂಬುವ ಮೊದಲೆ
ಅಚ್ಚಿಗವಸರಿಸೆ ಅತಿಸಾರ: ಬೇನೆ ಎಂದೇ
ತಿಳಿದ ತಪ್ಪು. ಮನಸ್ಸಾಕ್ಷಿಯ ಮಾರಿ, ತನ್ನ
ನಿಜ ನಂಬಿಕೆಗೆ ವ್ಯತಿರಿಕ್ತದಭಿವ್ಯಕ್ತಿ ಕೃತಕ
ಗರ್ಭಪಾತ: ಭ್ರೂಣಹತ್ಯೆ; ತಲೆಯಲ್ಲಿ ಹೊಕ್ಕ
ಗುಂಗು -ಬಿರುಗಾಳಿ ಅಂಗಾಂಗದಲಿ ಸುತ್ತಿಸುಳಿ -
ಗೊಂಡು ಅಕ್ಷರದಿ ಪಡೆಯುವ ಮೋಕ್ಷಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ.
ತನ್ನ ಮಗುವಿಗೆ ತಾಯಿ ಕೊಡುವ ಮಮತೆಯ ಮುದ್ದು
ಸ್ವಂತದ್ದು, ಕರ್ತೃವಿಗೆ ಅಂತ್ಯಕಾಣದ ಜಿದ್ದು.
ಸೂರ್ಯನಿಗು ಆಗೀಗ ದಟ್ಟ ಮೋಡದ ಮುಸುಕು.

ಬರೆಬರೆದಂತೆ ಲೇಖನಿ ಹರಿತ: ಮೋಚಿಯ ಉಳಿ
ಆದೀತು ರೇಶಿಮೆ ಕಸೂತಿ ಹಾಕುವ ಸೂಜಿ.

ಕವಿಮಿತ್ರ ನಿಸಾರ್ ಅಹಮದ್

ಸೂಟಿನಲಿ ನೀಟಾಗಿ ಹೊರಟಿದ್ದು ಸಾಹೇಬಕಿ
ಮೆರೆಯಲಿಕಲ್ಲ; ತನ್ನ ಪದ್ಯದ ಛಂದ -ಧಾಟಿ
ಬದ್ಧತೆಗೆ. 'ಬಹಿರಂತರ'ದ ಗೀತಕ್ಕೆ ಸಾಟಿ-
ಗಾಳಿಯಾಡುವ ಸರಳ ಸೊಗಸಾದ ಬಿಳಿಯಂಗಿ,
ಭಾಷೆಯನು ಮಿದ್ದಿ ಹದಗೊಳಿಸಿ ಚಿಗುರಿದ ಮೀಸೆ.
ಪರಕೀಯನಾಗಿ ತಲೆಯೆತ್ತಿನಿಲ್ಲುವ ಕಷ್ಟ
ಹಗುರಗೊಳಿಸಿದ್ದು ಪರಸ್ಪರ ಬೆರೆವ ತುಡಿತ.
ಒರಟಾಗಿ ಕಂಡದ್ದು ಬರಿಯ ಮಾತಿನ ವರಸೆ.
ಗುಂಪಿನಿಂದೊಂದಿಷ್ಟು ದೂರ ಉಳಿದಿದ್ದರೂ
ಗಾಂಧೀಬಜಾರಿಗೆ ಮತ್ತೆ ಸುತ್ತು ಹೊಡೆಯುವದು
ತಪ್ಪಿದ್ದಲ್ಲ. ಕಾಲಿಗೊತ್ತಿದ ಗಾಜಿನ ಚೂರು
ದೂರಕೆಸೆದು ಸಾಗಿದ ಮಾಸ್ತಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಿವರು
ಮಣಿದವರು. ಆಗು -ಹೋಗುಗಳ ಮಾಗಿಸಲೆಂದೆ
ಏಕಾಂತ. ಸಾಧನೆಗೆ ಮೂಲ ಅಂತರ್ಮುಖತೆ.

'ದಾಂಪತ್ಯ ಗೀತ'ಕ್ಕೆ

ಚಳಿಯಲ್ಲಿ ಬೆತ್ತಲೆ ನಿಂತ ಕವಿಯ ಮನಸಿನಲಿ
ಹುಳಿಯಿಲ್ಲ. ನಡೆದು ಹೋದದ್ದಕ್ಕೆ ಹಳಹಳಿಕೆ -
ಪಳೆಯುಳಿಕೆ ತೊಗಟೆಯಾಗದೆ, ಎಳೆಯ ಬಿಸಿಲಿಗೆ
ಮತ್ತೆ ನಳನಳಿಸಿ ಚಿಗುರಿದ ಪ್ರೀತಿ ಹೂವಾಗಿ,
ಹಣ್ಣಾಗಿ, ಕಣ್ಣುಕೋರೈಸಿ ಹಾರೈಸಿಹುದು.
ಘರ್ಷಣೆ - ಆಕರ್ಷಣೆ ಶೀರ್ಷಿಕೆಯ ದಾಂಪತ್ಯ
ಈ ಪತ್ತಿಗನಗತ್ಯ ಹೆರವರ ಪಾರುಪತ್ಯ.
ತಾಯಿತನ -ತಂದೆತನ ತನನತೋಂ ಹಾಡುವದು :
ಮನನ - ಚಿಂತನ -ಕಥನ ಸಂಕೀರ್ತನದ ಸೊಗಸು.
ನುಡಿಯ ಬಂಧನ ಮೀರಿ ಸ್ವಚ್ಛಂದವೆನಿಸಿದರು
ಪ್ರಾಸಾನುಪ್ರಾಸ, ಲಯ, ನಾದ ಕಾವ್ಯದ ಕುಸುರು.
ಅದು ಸ್ವ-ರಹಸ್ಯ, ಉಪಹಾಸಕೆಡೆಯಿರದ ತಪಸು -
ಉಪಾಸ್ಯ. ಬೆಟ್ಟದ ನೆಲ್ಲಿಕಡಲಿನುಪ್ಪು ರುಚಿಗೆ
ಜೊತೆಗೆ ಮಾಗುವ ಭಾಗ್ಯ ಒದಗಿ ಬರಲೆಲ್ಲರಿಗೆ.

ಸುಮತೀಂದ್ರ ನಾಡಿಗರ 'ದಾಂಪತ್ಯಗೀತ'

ಹರಿವ ನೀರಿನ ಮರ್ಮ

ವಿಹಾರಕ್ಕೆ ಬರಲಿಲ್ಲ ಈ ನದೀ ತೀರಕ್ಕೆ:
ಬದುಕಿನೇರಿಳಿತಗಳ ದಾಟಿ, ನೆಲ - ಜಲದ ಮೈ-
ಗುಣವ ತುಂಬಿಕೊಂಡಿಹ ಮಡಿಲು ಪ್ರೀತಿಯಲಿ ಕೈ-
ಚಾಚಿ. ಕರೆಯಿತು ಪಾರದರ್ಶಕ ಪ್ರವಾಹಕ್ಕೆ.
ಇಕ್ಕೆಲದ ಹಸಿರು ಮರಗಳ ತುಂಬ ಹಕ್ಕಿಗಳೆ
ರೆಕ್ಕೆ ಬಿಚ್ಚಿವೆ ಮತ್ತೆ ದೂರದನ್ವೇಷಣೆಗೆ.
ಹರಿವ ನೀರಿನ ಮರ್ಮ ಕಾವ್ಯಕರ್ಮದ ತೆರೆಗೆ.
ಹರೆಯ ತಿರುಗಿದ ಕವಿಯ ಕಣ್ತುಂಬ ಕವನಗಳೆ.
ಬೆದೆ ಬಿದ್ದ ಪ್ರತಿಭೆ ಬೆಂಬತ್ತಿ ಕೆತ್ತುವ ಹದನು.
ವ್ಯಂಗ್ಯ ಮೀರಿದ ನಿಸ್ಸಂಗನೆಲೆಗರ್ಥ ಸಾಂದ್ರ.
ಬತ್ತಿದರೆ ಪಾತ್ರಕ್ಕೆ ಕಪ್ಪೇಚಿಪ್ಪುಚಂದ್ರ.
ಉಭಯ ನೀಳ್ದೋಳಿನಲಿ ಕನಸಿನ ಹೊಸ ಕಮಾನು.
ಛಂದೋಬದ್ಧನುಡಿಗು ಒಗುಮಿಗುವ ಸ್ವಚ್ಛಂದ
ಮೈ-ಮನಸು-ಬುದ್ಧಿ ಪಳಗಿಸುವ ಕುಶಲ ಬಂಧ.

ಎಚ್.ಎಸ್. ವೆಂಟೇಶಮೂರ್ತಿಯವರ 'ನದೀ ತೀರದಲ್ಲಿ'

‘ತಾರಣ’ (ಸಂವತ್ಸರ)

ಬದುಕಿನ ಬಗ್ಗೆ ಒಮ್ಮೆ ದೃಷ್ಟಿ ಬದಲಿಸಿ ನೋಡು -
ನಿಡುಬೆಳಕ ಬಿಡು ಅಡಗಿರುವ ಮೃತ್ಯುವಿನ ಮೇಲೆ.
ಒಂದು ದಿನ ಮಾತ್ರ ಉಳಿದಿಹುದೆಂದು ತಿಳಿ; ಆಗ
ನೋಡಿದರೆ ಹೊರಳಿ ಹೊಳೆವುದು ಅದರ ಗಾಢ ಬೆಲೆ.
ಅದಕೆ ಕೊನೆಯಿದೆಯೆಂದೆ ಬಾಳಿನ ಹೊಲದ ತೆನೆಗೆ
ಕಾಳು; ಹಣ್ಣು ಗಿಡಮರಗಳಿಗೆ; ಬಣ್ಣ ಬಾನಿಗೆ,
ಮಣ್ಣಿಗೆ ಹಸಿರಿನುಲ್ಲಾಸ, ತಣ್ಣಗಿನ ಗಾಳಿ.
ಗಿರಿಯ ತುದಿಯಿಂದಿಳಿದು ಹರಿವ ನೀರದೊ ನದಿಗೆ.
ಬೆಳಗು ಬರುವುದೆ ಭಾಗ್ಯ: ನೀನದಕೆ ಪರಮ ಋಣಿ.
ಬ್ಯಾಂಕಿನ ಖಾತೆ, ಕಾರು, ಬಂಗ್ಲೆಗಳ ಬದಿಗಿರಿಸು.
ಹಳಿಯ ಮೇಲಿದೆ ಗಾಡಿ, ಸಡಗರದ ಮರು ಪಯಣ -
ಅಪರಿಚಿತರೂ ಬಂಧುಬಳಗ: ಎಂತಹ ಸೊಗಸು !
ವಯಸ್ಸಿಗೆ ಮಾಗಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ ಎಲ್ಲ ಚೈತನ್ಯ
ಈ ಕ್ಷಣವನುಜ್ಜೀವಿಸಿದರದುವೇ ಅನನ್ಯ.

ಯುಮ್ಥಾಂಗ್ ಕಣಿವೆ
(ಹಿಮಾಲಯದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ)

ರೊಡೊಡೆಂಡ್ರಾನ್: ರಕ್ತಗೆಂಪಿನ ಪುಷ್ಪಗುಚ್ಛ ಗೊನೆ
ದಾರಿಯುದ್ದಕ್ಕು. ಬಗೆಬಗೆಯ ಬಣ್ಣದಾರ್ಕಿಡ್
ನಡುವೆ ಕಂಡು ಕಾಣದ ಹಾಗೆ. ದೃಷ್ಟಿಬಿಡಬೇಡ-
ಮುಂದೆ ಕಾದಿಹುದವೋಘ ಯುಮ್ಥಾಂಗ್ ಕಣಿವೆ.
ಮುಗಿಲ ಮುತ್ತಿಡಲು ಹಾತೊರೆವ ಬೆಳ್ಳಿ ಕಿರೀಟ -
ನಗಾಧಿ ರಾಜಾನಾಸ್ಥಾನ, ಹಿಮದಗಾಧ ಸಿರಿ-
ಕರಗಿ ಮಿರುಗುತಿಹ ಲಾಚುಂಗ್ ನದಿಯ ವೈಖರಿ.
ನೆಲಕೆ ಪ್ರಿಮುಲ್ ಹೂ ಹಾಸಿ ಕಸೂತಿ ಹೆಣೆದ ಮಾಟ.
ಕೂದಲಿಳಿಬಿಟ್ಟುಮೇಯುವ ಯಾಕ್. ನದಿಯಾಚೆ
ಚಳಿಗೆ ಕಚಗುಳಿಯಿಡುವ ಖುಶಿ - ಬಿಸಿನೀರ ಬುಗ್ಗೆ!
ಮಂಜಿನೊಳಗೂ ಹಸನ್ಮುಖಿ, ಹಿಮಗಿರಿಯ ಹಿಗ್ಗೆ!
ದಿಗ್ದಿಗಂತಗಳ ತೆಕ್ಕೆಗೆ ಮೈಚಾಚಿದೋಜೆ.
ಪರ್ವತಾವಳಿ ಹೊತ್ತು ಹೊರೆವ ದೇವತಾ ಪೃಥಿವಿ
ನಮ್ಮನೆತ್ತಿ ಆಡಿಸುತಿಹಳು ಕೂಸುಮರಿ ಮಾಡಿ.

ಓದುವದೆ ಇಲ್ಲವೆ?

೧

ಓದುವದೆ ಇಲ್ಲವೆ? ಇದ್ದ ಸ್ಥಳವೇ ನಿನಗೆ
ಜೈಲು: ದೇಶಕಾಲ ಸಂಬಂಧದಲು. ಮೂಲೆಗೆ
ಮುಖ ಮಾಡಿರುವ ಬದುಕು, ಕೆಲ ಪರಿಚಿತರ ಜೊತೆಗೆ
ಮಾತುಕತೆ; ನೆರೆಹೊರೆಯೊಳಗೆ ನಡೆದುದಷ್ಟನೆ
ಬಲ್ಲ ನಿನಗೆ ಬಿಡುಗಡೆಯಿಲ್ಲ. ಕೈಗೆ ಪುಸ್ತಕ
ಬಂತೆ? : ಹೊಸ ಜಗದೊಳಡಿಯಿಟ್ಟೆ ಲೋಕದುತ್ತಮ
ಮಾತುಗಾರನುಡಿಯೊಳು ಬಿದ್ದೆ: ಬೇರೊಂದು ದೇಶ -
ಕಾಲಕ್ಕೊಯ್ದುನಿಲಿಸಿ ಇಳಿಸುವ ದುಃಖಭಾರ.
ನೀನರಿಯದಿಹ ಜೀವನದ ಮುಖವ ಬಿಂಬಿಸುವ.
ವಿಸ್ಮೃತಿ ಕಳಚಿ, ಪ್ರಾಚೀನ ಕವಿಯ ಚೇತನ -
ದೊಡನೆ ಸಂಧಿಸಿನಿಂದ ನಿಲವಿನಲಿ ರೋಮಾಂಚನ.
ಇರುವುದಾದರೆ ಎರಡು ಗಳಿಗೆ ಎರಡೂ ಜಗದ
ಮಡಿಲೊಳಗೆ, ಸದ್ಯತನದಿಂದಾಚೆಯ ವಿಚಾರ -
ವಿಹರಿಸಲು, ದೈಹಿಕ ಬಂದಿಗಿದುವೆ ಪರಿಹಾರ.

೨

ಧ್ಯಾನಪರ ಲಹರಿಗೊಯ್ಯುದೆ ಓದಿನ ಉಮೇದು:
    ಗ್ರಂಥದ ಪುಟ ತಿರುವದಿದ್ದದಿನವೆ ಪಂಡಿತನ
    ಮುಖ ಪೆದ್ದು, ಮಾತು ನಿಸ್ಸಾರ, ಊಟ ರುಚಿಹೀನ.
ಸೊಗಸು, ಲವಲವಿಕೆ ಓದಿನ ಕಲೆಯ ಹೆಗ್ಗುರುತು.
ಮನಸು ತಿದ್ದುವುದಲ್ಲ, ಇದರ ಸುಖವೇ ಬೇರೆ.
    ಷೇಕ್ಸ್‌ಪಿಯರ್, ಪಂಪ, ರನ್ನ, ಕುವೆಂಪುಗಳನೋದಿ
    ಸುಶಿಕ್ಷಿತನೆನಿಸಲೆಬೆಕು ಎಂಬವಸರದ ತಿದಿ-
ಒತ್ತದಿರು, ಒಳಗೆ ಒಲವಿನ ಕಿಡಿಯು ಹೊತ್ತದೆಯೆ.
ಅಭಿರುಚಿಯೆ ಮೂಲ, ಆಯ್ಕೆ ವ್ಯಕ್ತಿಗತ. ಊಟದ
    ರುಚಿಯ ಹಾಗೆ. ತನಗಿಷ್ಟವಾದುದು ಪಚನಕ್ಕೆ
    ಕಷ್ಟವೆ? ಶಕ್ತಿ ಮೈಗೂಡುವದು ತನ್ನಷ್ಟಕೆ.
ಆಸಕ್ತಿ ಗಿಡದಂತೆ ಬೆಳೆದು, ಹೊಳೆಯಂತೆ ಹರಿವ
    ಅನುರಕ್ತಿ. ರಸ ಹೇಗೊ ಗಿಡಕೆ, ಹೊಸ ನೀರು ನದಿಗೆ.
    ಮನಸಿನಾಡುಂಬೊಲದಿ ಓದು ಸಾಗಲಿ ಹಾಗೆ.

ನಮ್ಮ ಇಬ್ರಾಹಿಂ ಸಾಹೇಬರು

ಮೊಗೆದಷ್ಟು ತೀರದ ಸಿಹಿನೀರ ಬುಗ್ಗೆಯೊಂದಿದೆ
ಶಿವಮೊಗ್ಗೆಯಲಿ: ಬೊಗಸೆ ಬೊಗಸೆಯ ತುಂಬ
ಕುಡಿದು ತಣಿದವರ ಸಂಖ್ಯೆ ಅಪಾರ, ಈ ನಡುವೆ
ಸಾಕಷ್ಟು ಹರಿದು ಹೋಗಿದೆ ನೀರು ತುಂಗೆಯಲಿ:
ಬಂಡೆ ಬಂಡೆಗೆ ಬಡಿದು ಬದುಕಿನೆರಡೂ ದಂಡೆ
ಏರುಪೇರು. ಆದರೂ ಎಂದಿನೊಲು ತುಂಬು ಮೊಗ-
ದಲಿ ನಂಬುಗೆಯ ನಿಶ್ಚಿಂತ ಕಳೆ, ಅಂತಃಕರಣ -
ದಾಲಿಂಗನ. ಹಿರೇಹಾಳಿನ ಬೇರು ನೀರುಂಡ
ಕಲಾರಾಧನೆಯೆ ಮಾಧುರ್ಯ. ಸಕಲ ಧರ್ಮದ
ತೀರ್ಥಯಾತ್ರೆಯಲಿ ಹೃದಯ ತುಂಬಿದ ಪಾತ್ರೆ.
ಪ್ರಸಾದದ ರಸಾಯನಕೆ ಸಾಮರಸ್ಯವೆ ಧಾತು,
ನಯ-ವಿನಯ ಜೀವಾತು, ಶ್ರಮಸಂಸ್ಕೃತಿ ಸಮಂತು.

ರಾಜಕೀಯದ ಧೂಳು ಸೋಂಕದ ಬಿಳಿಯ ಬಟ್ಟೆ,
ಮಾನವತೆ ರಾರಾಜಿಸಲು ಬೇರೆ ನೆಲೆಯುಂಟೆ?

ಅನಿಸುವದು ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ

ಅನಿಸುವದು ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ: ಉದಾತ್ತತೆಯ ಉದ್ರೇಕ -
ಕಿಂತಲೂ ಸಾಮಾನ್ಯ ಮನವೆ ಮೋಹಕವೆಂದು.
ದೋಷ - ದೌರ್ಬಲ್ಯ, ತುಸು ಅಡ್ಡನಡೆ - ನುಡಿ ಕುಂದು -
ಇದರೆದುರು ಘನತೆ ಗಾಂಭೀರ್ಯ ಹೇರಿದ ಲೋಕ
ನೀರಸವೆ ಸೈ. ಪಾಪಗೈದಿಲ್ಲವೆನುವ ಸಂತ-
ನಲಿ ಆಸ್ಥೆಕೆರಳುವುದೆ? ನಮಗಿರುವ ಆಕರ್ಷ-
ಸ್ವಲ್ಪ ಅಸಂಬದ್ಧತೆ, ಅಸಾಂಗತ್ಯದ ಹರ್ಷ.
ಪರಿಪೂರ್ಣ ಮೆದುಳು ಪ್ರತಿವರುಷದಾದಿಗೆ ಹೊಸತು
ಸಂಕಲ್ಪಿಸದು. ಹಿಡಿದ ಕಾರ್ಯ ಮುಗಿಸುವ ಛಲಕೆ -
ಯೋಜನೆಯ ವಿವರ ಜಾಹೀರಾತಿನಲಿ ಬರಲು
ಸ್ವಾರಸ್ಯ ಕಾಣಿಸದು. ಸೇನಾಪತಿಗೆ ಗೆಲುವು
ಮೊದಲೆ ನಿಶ್ಚಿತವಿರಲು ಯುದ್ಧಾಸಕ್ತಿ ತೋರಿಕೆ.
ಭವಿಷ್ಯಕೆ ನಿರ್ಲಕ್ಷ್ಯ, ಚಂಚಲತೆ, ಮೊಂಡುತನ -
ಇತ್ಯಾದಿಯಲ್ಲೆಮಾನವ ಮನದ ಸಂಚಲನ.

ನಾ. ಮೊಗಸಾಲೆ

ಹೌದು ನೀವೆ: ಪಾಂಡವರಿಗೂ ದೊರೆಯದ್ಮೈದೂರು -
ಗಳ ಪಡೆದು, ಜನಮನವ ಗೆದ್ದು, ದಿನವೂ ಕನಸು
ಕಂಡರಿಸಿ, ಕಣ್ಣೆದುರು ನಿಲಿಸಿಬಿಟ್ಟಿರಿ ತೇರು!
ಎಳೆಯಿತುತ್ಸಾಹದಲಿ ಹಿರಿ-ಕಿರಿಯ ತಲೆಮಾರು.
ಯಾವ ಶಾಲೆಯಲಿ ಕಲಿಸಬಹುದಿದನೆಲ್ಲ ಮೊಗ-
ಸಾಲೆ? ಅಚ್ಚಮಲ್ಲಿಗೆ ನಗೆಯಿದಾವ ಮಣ್ಣಿನ
ಕಂಪು? 'ಇದಲ್ಲ, ಅಲ್ಲ' ಎನ್ನುತಲೆ ಕವಿತೆಯ
ಗಲ್ಲನೇವರಿಸಿ ತೋರಿದ ಸಹಜಾಂತರಂಗ.
ಇದ್ದದ್ದೊಂದು ಇಲ್ಲದ್ದೊಂದು ಹೇಳುವುದಲ್ಲ -
'ನನ್ನದಲ್ಲದ್ದ'ನು ಎಲ್ಲರದ್ದಾಗಿಸುವ ನೆಲೆ -
ಯೆ ಅಯಸ್ಕಾಂತಾವರದಿ ತೆರೆದ ಜೀವನಕಲೆ.
ಮುದ್ದಣನ ನೆನಪೆ ನಂದಾದೀಪ. ಉಳಿದೆಲ್ಲ
ಹಚ್ಚಹಸಿರು, ಬೆಚ್ಚಗಿನ ಸ್ನೇಹದಂತಃಕರಣ,
ಪದ್ಯ ಓದುತ್ತಗದ್ಗದಿತ: ಸಹಜ ಸುಮ್ಮಾನ.

ಚೊಕ್ಕಾಡಿಯ ಹಕ್ಕಿಗಳು

'ನನ್ನ ಕವಿತೆಗೆ ರೆಕ್ಕೆಗಳಿಲ್ಲ'ವೆಂದರೆ ಯಾರು
ನಂಬುವರು? ಇಲ್ಲದಿರೆ ಎಲ್ಲಿಂದ ಬಂತಿದರ
ಸ್ವಚ್ಛಂದ ಬೀಸು? ಹೊಸಹಾದಿಯಾವಿಷ್ಕಾರ?
ಕಲ್ಲೆಸೆದರೂ ನಿರ್ಭಯದಿಂದ ಹಾರಾಡುತಿರು -
ವಾತ್ಮವಿಶ್ವಾಸ? ಅನಾಮಿಕ ಹಕ್ಕಿ - ಹಾಡಿನ
ಸ್ವರದ ಮೂಲ ಹುಡುಕಾಟ; ಹಾಗೆ ಹಾಡುತ್ತಲೆ
ಗೂಡು ಕಟ್ಟುವ ಮಾಟ; ಕಣ್ಣಿನಲಿ ಚಿಕ್ಕೆಗಳೆ.
ಬಾಲ ಕುಣಿಸುತ್ತ ಭೂಮಿ ತೂಗುವ ಬದುಕಿನ
ಲಯ, ಪುರ್ರನೆ ಹಾರಿ ಬಂದು ಕುಳಿತಲಾಗಾಯ್ತು
ಸೃಷ್ಟಿಗೆ ಅದೃಷ್ಟ ಅದೊ ಮಲಗಿ ಕನಸುವ ಬೆಟ್ಟ!
ಕಾದು ಸಾಕಾಗಿ ಮನೆಯೊಳಗೇ ಹೊಕ್ಕುಬಿಟ್ಟ
ಹಕ್ಕಿ ಕವಿಮನವ ಕುಕ್ಕಿ ಹಾರಿ ಕವಿತೆಯಾಯ್ತು.
ಮಾಗಿಯ ಕೋಗಿಲೆಗೆ ಹಾಡು -ಜೋಪಾನ-ಧ್ಯಾನ
ವಸಂತಕ್ಕೆ ಚಿಮ್ಮದೇ ಒಳಗಿನಶ್ರುತಗಾನ?

ಸುಬ್ರಾಯ ಚೊಕ್ಕಾಡಿಯವರಿಗೆ ಅಭಿನಂದನ

ಪಾಪು : ಪ್ರಸ್ಥಾನ

'ಪುಟ್ಟಪ್ಪ' ಇಟ್ಟ ಹೆಸರಲ್ಲ ಎಂಬುದನೆಷ್ಟು
    ಜನ ಬಲ್ಲರು? ಇಷ್ಟು ಖರೆ: 'ದೊಡ್ಡಪ್ಪ'ನಾದರು
    ಕೈಹಿಡಿದ ಕನ್ನಡಮ್ಮನಿಗಿಂದಿಗೂ 'ಪಾಪು' -
ಹಾಗೆಯೇ ಸಣ್ಣವರಿಂದ ದೊಡ್ಡವರವರೆಗು.
'ಬರ್ರಿ, ಬರ್ರಿ' ಎಂದೆಲ್ಲರನು ಹತ್ತಿರ ಕರೆದು
    ನಕ್ಕು ತಿವಿಯುವ ಸಲಿಗೆ, ಮರುಚಣವೆ ಗಂಭೀರ -
    ನೆನಪಿನ ಗಣಿಯಿಂದ ತೆಗೆವ ಮುತ್ತುಗಳಪಾರ.
ವಿಶ್ವಕೋಶದೊಳಗೆ ಕನ್ನಡ ನಕಾಶ ಬರೆದು,
ಪ್ರಪಂಚ ಸುತ್ತಿ, ಕರುನಾಡ ಕಥೆ - ವ್ಯಥೆ ಮಥಿಸಿ
    ದಿಲ್ಲಿಯನು ಹಿಡಿದು ಅಲ್ಲಾಡಿಸುತ, ಕಿಡಿಗೆದರಿ
    ಅನ್ಯಾಯಕ್ಕೆ ಬಾಗನೊಬ್ಬಂಟಿಯಾದರು ಸರಿ;
ಹೋರಾಟ ಗುರಿ: ಆರದೆಂದಿಗು ಲೇಖನಿ - ಮಸಿ
    ಮಾತಿಗಿರಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ ನಯ, ರೇಶಿಮೆಯ ಮೆರುಗು
    ಕೃತಿಯು ಅಪ್ಪಟ ಖಾದಿ, ಮತಿಯು ಗಂಧದ ಕೊರಡು.

ಚಂಪಾ : ದೂರವಾಣಿ

ಮತ್ತೇನ್ನಡಿಸೀರಿ ಚಂಪಾ? ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಹವ
ತಂಪ? ಕಾವು ಕೊಟ್ಟಕೋತ ಇರ್ರಿ ಇದ್ದಲ್ಲೆ -
ಸ್ವಾಭಿಮಾನಕ್ಕೆ ಒತ್ತರಿ ಧಾರವಾಡದ ಸಿಕ್ಕಾ.
ಕಾವೇರಿ ಗದ್ದಲದಾಗ ಮಲಪ್ರಭಾ ಸೊರಗಿದ್ದು
ನೆನಪದಲ್ಲ? ಕೃಷ್ಣಾ ಕಥಿ ಇನ್ನೂ ಮುಗಿದಿಲ್ಲ.
ನಿಮ್ಮ ಶಾಲ್ಮಲಾ ಹೃದಯದೊಳಗ ಗುಪ್ತ: ಕಲಮಲ.
ಯಾರೆದ್ಯಾಗು ನೀರಿಲ್ಲ. ಎಲ್ಲಾ ಕಡೆ ಬೋರು.
ಇದs ಹೊತ್ತಂತ ಅಯ್ಯೋ - ಧ್ಯಾ ಅಗದು ನೋಡವರು
ಪುರಾಣ - ಇತಿಹಾಸ ಕಲೆಸಿ, ಒಟ್ಟೆ ರಾಡಿ ಎಬಿಸವರು
ತಿಳಿ ಆಗೋತನಕ ಅವರ್ನ್ಯಾರು ಹಿಡಿಯವರು ?
ಹೋಗಲಿ, ಹತ್ತಿಮತ್ತೂರ ಹೊಲ ಬಿತ್ತಿಗಾದವಲ್ಲ.
ನೀವು ಬರೆದಂಗ ಮೆಣಸಿನಕಾಯಿಗೆ ಬರ ಇಲ್ಲ.

ಸೂರ್ಯ ಹೊರಳು ಮೊದಲs ಸುಗ್ಗ್ಯಾಗಲಿ ಸಂಕ್ರಮಣ
ಭಟ್ಟೆ ಕೆಡಬಾರದು, ಯುಗಾದಿಗೆ ಮತ್ತೆ ಕೂಡೋಣ.

ಜೀವನ ಕಲಾದರ್ಶಿ

ಅಜ್ಜನ ಬೆರಳು ಹಿಡಿದು ಹೆಜ್ಜೆಹಾಕಿದ ಬಾಲ
ಅಪ್ಪನಿಚ್ಛೆಗೆ ಹಾಡಿನ ಜಾಡು ಹಿಡಿದು - ಬಿಟ್ಟು
ಮರಳಿದ ಸಿತಾರದ ಕರುಳ ಕರೆಗೆ ಓಗೊಟ್ಟು.
ಬಿಡಲಾರೆನಿನ್ನು ಬಿಟ್ಟಿರಲಾರೆನೆಂಬ ಛಲ
ತೊಟ್ಟು, ಕಣ್ಮುಚ್ಚಿ ಎದೆಗವಚಿ ಮೀಟಿ ಬಿಟ್ಟನು
ಏಳು ತಂತಿಯ ಎಂಟು ದಿಕ್ಕಿನಲಿ ಝೇಂಕರಿಸಿ.
ಶ್ರೇಣಿಯಲಿ ಸ್ವರದ ವಿನ್ಯಾಸ, ದಂತದ ಕುಸುರಿ.
ಯಾವ ಕಸರತ್ತಿರದೆ ಕಡಲಿನೊಡಲಿಗೀಜುವ ಮೀನು
ಝರಿಯ ಜುಳು ಜುಳು, ತೆರೆಯ ಲಯಬದ್ಧ, ಬೋರ್ಗರೆತ.
ತಡಸಲು ಕೊನೆಗೆ ಮತ್ತೆ ಮೂಡಣಕರುಣ ರಾಗ.
ಹಾಡು-ನುಡಿತಕನ್ವಯ ಭಾವ, ಪುಷ್ಪರಾಗ.
ಪಡದೆಯಲಿ ಸರಸವಾಡುವ ಬೆರಳು, ಕುಕಿಲಿಡುವ
ತಂತಿ ಬಲಗೈ ತುದಿಗೆ; ಇಹ-ಪರವ ಸೆರೆಗೈದ
ಜೀವನ ಕಲಾದರ್ಶಿ: ಕಾಣಲಿ ನೂರು ಶರದ.

ಉಸ್ತಾದ ಬಾಲೇಖಾನ್ ಅಭಿನಂದನ

ಕಣ್ಮುಚ್ಚಿ ಕಂಡ ಕವಿತೆ

ಜನ್ಮಜನ್ಮಾಂತರದ ಹಾಡು ಒಂದೆ ಹೂವಿನಲಿ
ಪರಿಮಳಿಸಿ, ಸಾವಿರದ ಮನಸಿನಂಗಳದಲ್ಲಿ
ತಿಂಗಳ ಬೆಳಕು ಹರಡಿ, ಚೆಲುವು ಒಲವಿಗೆ ಬಾಗಿ-
ಒಲುಮೆಯೇ ದೈವ ಬದುಕಿನ ದೀರ್ಘ ಪಯಣದಲಿ.
ದೂರದಲಿ ಕರೆವ ಸಂಧ್ಯಾರಾಗ ಕೈಮುಗಿದು
ಉದಯ ರಾಗದ ತೆರೆದ ಬಾಗಿಲಿನ ತೋರಣಕೆ
ಮಂಗಳ ವಾದ್ಯ ನುಡಿದು, ಹಕ್ಕಿಗೊರಲಿನ ಹರಕೆ
ಸಂದಿದೆ. ಮೌನದಲಿ ಮಾತ ಹುಡುಕುತ್ತ ಹೊರಟು
ಕಣ್ಮುಚ್ಚಿಕಂಡ ಕವಿತೆ: ನೆಲಕಿಳಿದ ನಕ್ಷತ್ರ.
ಆಕಾಶಗಂಗೆಯಲಿ ಮಿಂದು, ಕುಂಕುಮ ಭೂಮಿ-
ಚಿನ್ನದದಿರನು ತೆರೆದು, ಹಸುರಿನಲಿ ಹೊರಹೊಮ್ಮಿ
ಬೆಳಗಾದ ಮೇಲೆಯೂ ಬೆಳಗ ಕಂಡ ವಿಚಿತ್ರ.
ದಾರಿಯಲಿ ಹಂಚಿದ ಬುತ್ತಿಸಂಸಾರ ಸಾರ.
ನೆಲಕೆ ಭಾರವೆ ಸ್ವಾಮಿ, ಆ ಮುಗಿಲಿಗಾಧಾರ.

ಕೆ.ಎಸ್.ನ. ಅವರ 'ಮೌನದಲಿ ಮಾತ ಹುಡುಕುತ್ತ' ಕ್ಕೆ ಮುನ್ನುಡಿ.

ಸಿರಿಗೆರೆಯ ಹಿರಿಯ ಗುರು

ಮಡುಗಟ್ಟಿನಿಂತ ಮೂಢನಂಬಿಕೆಯ ಕೊಚ್ಚೆ ಜಡ-
ಗೊಂಡ ಧರ್ಮದಡಿಯಲಿ ಬೆಳೆದ ಜಾತಿ -ವಿಷಬಳ್ಳಿ -
ಗಳ ಕಿತ್ತೆಸೆದು, ಶರಣರ ವಿಚಾರ ಧಾರೆಯಲಿ
ಹಾವಸೆ ತೊಳೆದು, ವಚನ -ಕುಡಿಮಿಂಚು -ದೀಪಗಳ
ಹಳ್ಳಿಹಳ್ಳಿಗೆ ಬೆಳಗಿ, ಸಮುದಾಯ ಮಧ್ಯದಲಿ
ನಿಂದು ಸಾರಿದರು ಸಮಾನತೆಯ ಸಮರ ತೂರ್ಯ !
ಮಂಜು ಕರಗಿಸಿ, ಧೈರ್ಯ ಮೂಡಿಸಿ ಬಂದ ಸೂರ್ಯ.
ಸುವಿಶಾಲ ಹಣೆ, ನಿರ್ಮಲ ನಗೆಯ ಹೊಂಬೆಳಕಲಿ.
ಅನ್ನ-ಜ್ಞಾನ-ದಾಸೋಹ, ಅಣ್ಣ-ಅಕ್ಕನ ಬಳಗ:
ಶಿವಾನುಭವ - ನಡಿಗೆಯಲಿ ಕಂಡ ಕದಳೀವನ.
ಜ್ಞಾನ -ಕ್ರಿಯೆ ಸಂಗಮದ ಉತ್ತುಂಗ ಚೇತನ.
ಸಮಯ ನಿಷ್ಠೆಯೆ ಬಾಳ ಬಟ್ಟೆಯ ಪರಮಾಗಮ.
.ಕಾಯಕದಿಂದ ಸಕಲ ಜೀವಕೆ ಹಬ್ಬ-ಹರುಷ
ತರಳಬಾಳಿಗೆ ಬಸವ ಭಕ್ತಿ - ಶಕ್ತಿಯೆ ಪರುಷ.

ಹಳ್ಳಿಕೇರಿ ಗುದ್ಲೆಪ್ಪ - ಸ್ಮರಣೆ
(ಜನ್ಮ ಶತಮಾನೋತ್ಸವದ ಸಂದರ್ಭ)

ಗಾಂಧೀಜಿ ದರ್ಶನದ ರೋಮಾಂಚನವೆ ನಾಂದಿ:
ಹಳ್ಳಿ-ಕೇರಿಯ ಮೀರಿ ಹೃದಯದಲಿ ಪುಟಿದೆದ್ದ
ದೇಶಭಕ್ತಿಯ ಚಿಲುಮೆ! ಹೋರಾಟಕ್ಕೆ ಗುದ್ದ -
ಲಿ ಪೂಜೆ ; ಸೆರೆಮನೆಯೆ ನೆರೆಮನೆ, ಖಾದಿಯೆ ಹಾದಿ.

ದೀನದಲಿತರಿಗೆ ಸಂವಾದಿ. ಹಗಲೂ ರಾತ್ರಿ
ದುಡಿಮೆ, ಯಾರು ಯಾರಿಗೆ ಕಡಿಮೆ ಎದೆಗಾರಿಕೆ?
ಕಟ್ಟುಮಸ್ತಾಗಿ ಕಡೆದ ಶಿಲ್ಪ; ಮುಂದಾಳ್ತನಕೆ.
ಕೈಕೊಂಡ ಕಾರ್ಯಸಿದ್ಧಿಗೆ ಬದ್ಧ, ಇದು ಖಾತ್ರಿ.

ದೇಶಕ್ಕೆ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ, ನಾಡಿಗೇಕೀಕರಣ -
ಸುತ್ತಾಟ, ಸಂಘಟನೆ, ಜನದ ಪ್ರೀತಿಯೆ ಕೀರ್ತಿ.
ಅಧಿಕಾರವಿರಲಿ, ಬಿಡಲಿ ಸೇವೆಗೇತರ ಭೀತಿ?
ಸ್ನೇಹ -ವಿರೋಧ ; ಏಳು - ಬೀಳು; ರಾಜಕಾರಣ!

ಗಾಂಧಿತತ್ವದ ಕನಸು ನನಸು ಹೊಸರಿತ್ತಿಯಲಿ
'ಗುರುಕುಲ'ದ ದೀಪ ಕರುನಾಡ ನಡುನೆತ್ತಿಯಲಿ.

ಸಿದ್ಧಾರೂಢ ಭಾರತಿ

೧

ಏಳುವರ್ಷಕ್ಕೇ -'ಏಳಯ್ಯ ಬೆಳಗಾಯಿತೆಂಬ'
ಒಳದನಿ ಮೊಳಗೆ, ಸದಾ ಅದೇ ಧ್ಯಾನದಲ್ಲಿದ್ದ
ಸ್ವಯಂ ಸಿದ್ಧ, ಅರಿವೆಯನೆಲ್ಲ ಕಳಚಿ ಹೊರಬಿದ್ದ-
ಅದ್ವೈತದರಿವು ಅಂಕುರಿಸಿರಲು ಮೈತುಂಬ.

'ಆಕಾಶಕಳಿವಿಲ್ಲ'ವೆಂಬ ಮಿಂಚಿನುದ್ಗಾರ!
ಗುರುಕರುಣೆಗವರ್ಣನೀಯ 'ಸಿದ್ಧಾರೂಢ
ಭಾರತಿ' ಗಗನದಲಿ ಹಾರಾಡಿದಂತೆ ಗರುಡ
ಹಾಸು-ಬೀಸಾಗಿ ದೇಶದುದ್ದಗಲ ಸಂಚಾರ.

ದಾರಿಗೊಡ್ಡಿರುವಗ್ನಿ ಕುಂಡ ತಣ್ಣಗೆ ದಾಟಿ
ವಿಷಕಂಠನಾಗಿ, ನಿರ್ವಿಷಯಿ; ಸರ್ವಸಮತಾ -
ಭಾವದುತ್ಕರ್ಷ, ಸಹಜತೆಗೆ ಸದ್ಯೋಜಾತ.
ಮಾನವತೆಯೆತ್ತರಕೆ ಬಿಗಿದಿರುವ ಲಂಗೋಟಿ.

ಕ್ಷುದ್ರ - ಸಿದ್ಧಿ - ಪ್ರದರ್ಶನಕ್ಕಿಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲ ತಾಣ.
ಅಲೌಕಿಕ ಶಕ್ತಿಯ ಬಳಕೆ. ಲೋಕಹಿತ ಕಲ್ಯಾಣ.

೨

ಬಹಿರಂಗಲಿ ಧಿಕ್ಕರಿಸಿದರೂ ಅಂತರಂಗ-
ದಲಿ ಆತ್ಮಚೈತನ್ಯ ಲಿಂಗದವಿರತ ಬೆಳಕು.
ಅಂಥವರು ಇಂಥವರು ಎಂತೆಂಥವರೊ ಬಂದು
ಬಾಗಿದರು ಜಾತಿ - ಮತ- ಪಂಥ ಹೇಳಹೆಸರಿಲ್ಲ-
ದಾಗಿ. ಉರಿಸಿದವರಿಗೂ ಉದ್ಬಾಹುಗಳ ಚಾಚಿ
ಹರಸಿದರು; ಕಾಸು ಮುಟ್ಟದೆಯೆ 'ಕೈಲಾಸ ಮಂಟಪ'-
ದಲ್ಲಿ ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿ, ನಿಜಗುಣರ ಶಾಸ್ತ್ರಸಲ್ಲಾಪ.
ಎಲ್ಲರ ಜೊತೆಗೆ ದಾಸೋಹ; ಅಮಟೆ - ಅಮೃತರುಚಿ
ಹಿಂಗದ ಭಕ್ತಿ-ಪ್ರೀತಿ ಸಿಂಗರಿಸಿರುವ ತೇರು.
ಪಲ್ಲಕ್ಕಿ -ಪೀತಾಂಬರ -ಸಂಭ್ರಮ - ಜನಜಾತ್ರಿ.
ನಿಚ್ಚಶಿವರಾತ್ರಿ; ಸ್ವಚ್ಛಮನದಚ್ಚಹೂ ಪತ್ರಿ.
'ಓಂ ನಮಶ್ಶಿವಾಯ'; ಅನುರಣನ ಹಗಲೂ -ಇರುಳು.
ಸಾಕ್ಷಿಪುರಾವೆಗೆ ಸಿಲುಕದಾಸ್ತಿಗೆಲ್ಲಿಯ ಬೆಲೆ?
ತರ್ಕಕ್ಕೆ ದಕ್ಕದಾರೂಢರಧ್ಯಾತ್ಮಲೀಲೆ.

ನೀವೇ ಪ್ರಮಾಣು

೧

ಜೀವನ -ಭಾವನೆಯ ಸ್ವಂತ ಅನುಭವಕ್ಕೆ ಇದು
ಪ್ರಮಾಣ. ಉದ್ದಿಷ್ಟ ವಸ್ತುನಿಷ್ಠತೆಯಲ್ಲ.
ಶಾಶ್ವತ ಸತ್ಯ. ಸ್ಥಾಪಿಸುವ ಜಂಜಾಟವಿಲ್ಲ.
ತತ್ತ್ವಜಿಜ್ಞಾಸೆ: ಜ್ಞೇಯ ಪ್ರಾಧಾನ್ಯ ಕೂಡದು.
ದೃಷ್ಟಿಕೋನವೆ ಮುಖ್ಯ. ಅದನು ಹೀಗೆನಬಹುದು:
‘ಭಾವ ಗೀತಾರ್ಥ ದರ್ಶನ’, ತೀರ ವ್ಯಕ್ತಿಗತ
ನೋಟವೆಂಬರ್ಥದಲಿ; ಉಳಿದೆಲ್ಲರಕ್ತಗತ.
ಎತ್ತರದ ಗುರಿಗೆ ಹಿಂಜರಿಕೆ. ಓದುಗರ ಮಿದು -
ವೆದೆಗೆ ಮೀರಿದ ನಿರೀಕ್ಷೆ. ಯೋಚನೆ - ಸತ್ತ್ವ
ಇದ್ದಂತೆ ಹೇಳುವ ಗದ್ಯ. ಒಂದು ರೀತಿಯಲಿ
ಸಾಹಜಿಕ. ನೆಲದಡಿಯ ಮಣ್ಣಿಗಂಟಿಕೊಳ್ಳಲಿ
ಬದುಕು. ಆ ತೃಪ್ತಿ ಹುಲ್ಲು ಮೊಳೆಯಿಸುವ ತತ್ತ್ವ.
ಇಂಥ ಸಂಬಂಧದಲಿ ಆತ್ಮ ಮಿಲಿಗುಟ್ಟುವದು
ಕಾಣದ ಕೈಯ ಕೂಸು ಮುಗ್ಧನಗೆ ಸೂಸುವದು.

೨

ಯಾರೇ ಇರಲಿ, ಈ ನೆಲವ ಹೀರಿಕೊಂಡಿರಲು
ಚೇತನವೆಷ್ಟು ಹಗುರ, ಮೈತುಂಬ ಚಿಗುರು!
ಮಣ್ಣನು ಕೊಡವಿ ಮೇಲೇಳಬೇಕಲ್ಲ ಮೊದಲು.
ಅಕ್ಷರದೊಳಗೆ ಲಕ್ಷೋಪಲಕ್ಷ ನಕ್ಷತ್ರಗಳು -
ನನ್ನ ಅಸ್ತಿತ್ವದೊಳಗಿನ ಹೊಳಪು. ತನ್ನತನ -
ಕಿದೆ ಸಾಕ್ಷಿ. ಮೂಲ ಪ್ರವೃತ್ತಿಗಳ ಸಂಘರ್ಷ
ಓದು - ಬರಹಕೆ ಕಾಲುದಾರಿ ಪಯಣದ ಹರ್ಷ.
ಅಪರಿಮಿತ ಪ್ರತಿಭೆಗಳ ಆಕಸ್ಮಿಕದ ಸಂಚಲನ.
ಪ್ರಾಚೀನದಗ್ಗದಾವೃತ್ತಿಗಳ ಪುಟವ ತೆರೆ -
ದಂತೆ 'ಅಘಟಿತ ಘಟನಾ ನೂತನಬ್ರಹ್ಮ'ರಿಗೆ
ಅಪರಿಚಿತ ಸಂತೋಷ. ತತ್ತ್ವಶಾಸ್ತ್ರದ ಒಳಗೆ
ಹೊಕ್ಕು ಹೊರಬರಲಾರೆ. ನೇರ ಬದುಕನ್ನರಿವೆ.
ಹೊರಗಣವ - ಒಳಗಣವನೆಂಬ ತರ್ಕದ ತೀಟೆ -
ಬಸವಳಿದು ಬೆಂಡಾಗಲೆ? ರಸದಾಳಿ ಕಬ್ಬಾಗಲೆ?

ಇಲ್ಲಿ

ಇಲ್ಲಿ
ಸತ್ಯವನ್ನು ಬಲಿಗೊಡಬೇಕು
ತಾಂತ್ರಿಕ ವಾಸ್ತವಿಕತೆಗಾಗಿ,
ಸತೀತ್ವವನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು
ಸೂಳೆಗಾರಿಕೆಗಿಳಿಯಬೇಕು.

ಜಿಂಕೆಯಂಥ ಹೃದಯ ಕಾಪಾಡಲು
ನರಿಯಂಥ ಮನಸ್ಸನ್ನು
ಕಾವಲುಗಾರನಾಗಿ ನೇಮಿಸಬೇಕು.
ಶಾಂತಿಗಾಗಿ
ಪ್ರಕ್ಷುಬ್ಧತೆಯನ್ನು ತಾಳಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

ಮುಗುಳು ನಗೆಗಾಗಿ
ಕಂಬನಿಗಳನ್ನು ಹರಿಸಬೇಕು.
ಭಾವನಾತ್ಮಕತೆ ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು
ಕಲ್ಲಾಗಿ ಮಾರ್ಪಡಬೇಕು.

ಹೆರಿಗೆ ಸುಲಭವಾಗಿದ್ದರೂ
ಸಿಝೇರಿಯನ್ ಮಾಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು.
ಗೌರವ ಸಂಭಾವನೆಗೂ
ಸೆರಗೊಡ್ಡಿ ಬೇಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

ಸ್ಪಷ್ಟತೆಗಾಗಿ
ನೂರೆಂಟು ಗೊಂದಲಕ್ಕೀಡಾಗಬೇಕು.
ಕಾವ್ಯಕ್ಕಾಗಿ
ಕೋಗಿಲೆಯನ್ನು ಬಂಧಿಸಿ
'ಕಾ' 'ಕಾ' ಎನ್ನಬೇಕು.

ಹೀಗೊಬ್ಬ ದೇಶಭಕ್ತ

ಮುಪ್ಪಡರಿ ಸೋತಿರುವ ನಮ್ಮ
ದೇಶಭಕ್ತನನು ಕಂಡಾಗ -
ರದ್ದಿಗೆ ಹಾಕಲು ಮನಸಾಗದ
ಹಳೆಯ ವಿಶೇಷ ಸಂಚಿಕೆಯೊಂದರ
ಪುಟ ತೆರೆದಂತಾಗುತ್ತದೆ.

ಗಾಂಧೀ ಪ್ರತಿಮೆಗೆ
ಅಸ್ತಿಭಾರ ಹಾಕಲು ತಡವರಿಸುತ್ತಿರುವ
ಶಿಲ್ಪಿಯಂತೆ ಅವನನ್ನು
ಕಲ್ಪಿಸುತ್ತೇನೆ.

ವಂದೇಮಾತರಂ
ಜಪಮಾಲೆ ಎಣಿಸುತ್ತ
ನಮ್ಮ ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರಲ್ಲಿಯೂ
ಅಪರಾಧಿ ಭಾವ ಹಬ್ಬಿಸುತ್ತಾನೆ.

ಹಿಂದೆ ಎಂದೋ ಹಚ್ಚಿದ ದೀಪಗಳು
ಒಂದೊಂದಾಗಿ ಎಣ್ಣೆ ತೀರಿ
ಆರುತ್ತ, ಹೊಗೆ ಕಾರುತ್ತ

ಕಣ್ಣು ಮಂಜಾದಾಗ
ಖಾದಿ ಧೋತರದ ಚುಂಗಿನಿಂದ
ಒರೆಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ.

ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಹಸಿದು ಕೂತ
ಹೊಟ್ಟೆಗಳಿಗಾಗಿ
ಈ ತ್ಯಾಗಿ, ಹೋಗಿ
ಒಂದೊಂದೇ ಬಾಗಿಲು ತಟ್ಟುತ್ತಾನೆ.

ಇಂದಿನ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ
ಹಿಂದಿನ ಸಾಹಸ, ಹೋರಾಟಗಳಿಗೆ
ಎಳ್ಳಷ್ಟೂಬೇಡಿಕೆಯಿಲ್ಲ.

ಹೋರಾಡಿ ಹೈರಾಣಾದ
ಈ ಪ್ರಾಣಿಯ ಭಾಷಣಕ್ಕೆ
ಚಪ್ಪಾಳೆ ತಟ್ಟುವರಾರೂ ಇಲ್ಲ.
ವೇದನೆಯ ಕಂಬನಿಗಳಲ್ಲಿ
ಕಾಮನಬಿಲ್ಲಿಗೆ ಸ್ಥಾನವಿಲ್ಲ.

ಎಂದೂ ಜೇಲನ್ನೇ ನೋಡದ
ಮಂತ್ರಿ ಮಹಾಶಯ
ಜೇಲುವಾಸದ ಸರ್ಟಿಫಿಕೇಟ್ ತರಲು
ಈ ಮುದುಕನನ್ನು ಸತಾಯಿಸುತ್ತಾನೆ.
ಬೀದಿಯ ಜನ ಧ್ವಜ ಹಾರಿಸುವಾಗ
ಕಾಣದಂತೆ ನಿಂತು
ಕಂಬನಿ ಮಿಡಿಯುತ್ತಾನೆ.

ಪ್ರತಿನಿತ್ಯವೂ ಇವನು
ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬಿದ್ದೇ ಬೀಳುತ್ತಾನೆ.
ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು
ನಾವು ಬೇರೆ ಹಾದಿ ಹುಡುಕುತ್ತೇವೆ.

ಚೊಕ್ಕ ಚಿನ್ನವೆ ಬೇಕು

ಐವತ್ತುದೀವಳಿಗೆ ಮುಡಿದ ಹೊಂಬೆಳಕಿನಲಿ
ಸಿಂಗಾರಗೊಂಡ ಸಿರಗನ್ನಡದ ತೇರು
ಯಾವತ್ತು ಮುಗ್ಗರಿಸದಂತೆ ಮುನ್ನಡೆದಿಹುದು
ಎಲ್ಲಹಿರಿಯರ ಪುಣ್ಯ: ನಾವೆಷ್ಟರವರು?

ದಾರಿಯಲಿ ನೂರೆಂಟು ತಗ್ಗು - ದಿನ್ನೆಗೆ ಹಾಯ್ದು
ಅಸಮತೋಲನದಲ್ಲು ತೂಕ ಹಿಡಿದು
ಸಾಗಿ ಬಂದುದೆ ಹೆಚ್ಚು, ಆಗೀಗ ಎಚ್ಚರಿಸಿ
ಕೈಹಿಡಿದು ನಡೆಸಿದರು ಇಂಥ ಪಾಡು!

ಹೂವು-ಹಣ್ಣೇಸಾಕು, ಮದ್ದು ಹಾರಿಸಬೇಕೆ?
ಸಾಧನೆಗೆ ತಕ್ಕಷ್ಟೆ ವಾದ್ಯವೃಂದ,
ಅಖಂಡ ಕರ್ನಾಟಕದ ಶಂಖದೋಂಕಾರವೇ
ಮೊಳಗಲೆಂದಿಗು ನಮ್ಮ ಕಿವಿಯ ತುಂಬ.

ನಮ್ಮ ನುಡಿ, ನಮ್ಮ ಜನ, ನಮ್ಮತವನ್ನುಳಿಸಿ
ಹಬ್ಬಿ, ಬೆಳೆಯಿರಿ ಜಗದ ಉದ್ದಗಲಕು;
ಎಂಥ ಮಹಡಿಗು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಹಂತಗಳುಂಟು
ಪಂಥ ಕಟ್ಟಿದರಿಲ್ಲ; ಹೆಜ್ಜೆ ಸಾಕು.

ಎದುರು ವಿದ್ಯುನ್ಮಾನ ಮಾಧ್ಯಮ ಸವಾಲುಗಳೆ?
ಸಿದ್ಧಗೊಳಿಸಿರಿ ಭಾಷೆ ಬೆಸುಗೆ ಹಾಕಿ,
ಜಾಗತೀಕರಣಕ್ಕು ಏಕೀಕರಣ ದೀಕ್ಷೆ,
ರೈತ, ಕಾರ್ಮಿಕ ಕೂಲಿಗಗ್ರ ಪೂಜೆ.

ನಮ್ಮೊಲುಮೆ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಬೇರು ಆಳಕ್ಕಿಳಿಯೆ
ಹತ್ತು ದಿಕ್ಕಿಗು ಕೊಂಬೆ ಚಾಚಬಹುದು,
ಭೋಗಲಾಲಸೆಯ ನವನಾಗರಿಕತೆಯ ಬಲೆಗೆ
ಬಿದ್ದ ಮೀನುಗಳೆದ್ದು ಬರಲಾರವು.

ನಮ್ಮ ಬದುಕಿನ ಭಾಷೆ, ತಿಳಿಸಿ ತಿದ್ದುವ ಮೂಸೆ
ಜನ ಬದುಕಲೆಂದು ಕವಿ ಬರೆದ ಭಾಷೆ,
'ವಚನ'ಕ್ಕೆ ವಚನಕೊಡು, ಗಿಲೀಟಿನ ಮಾತು ಬಿಡು
ಚೊಕ್ಕ ಚಿನ್ನವೆ ಬೇಕು ತಾಯ ಮುಡಿಗೆ.

ದುಃಖದ ಕಡಲು

೧

ನೀನೆ ಹಾಸಿದ ಮರಳು, ಉದ್‌ಘೋಷಿಸುವ ಕೊರಳು
ತೆರೆಯು ತಲೆತೂಗಿಸುವ ಬಾಳದೋಣಿ;
ದ್ವೀಪ-ದೀಪಸ್ತಂಭ ತಿರುಗಿ ಹಗಲೂ ಇರುಳು
ನೀ ಸಾಕಿ ಸಲಹಿರುವ ಜೀವರಾಶಿ.
ಏಕೆ ಏಕಾಏಕಿ ಬೀಸಾಕಿ ಹೋದೆ?
ರೋಷದಲಿ ಜನುಮವೇ ಸಾಕಾದಹಾಗೆ!

೨

ಹೇಳು ಕಡಲೇ, ನಿನ್ನ ಒಡಲೊಳೆಂಥಾ ಉರಿಯು
ಏಕೆ ಈ ಪರಿ ಸಿಡಿದು ನಡುಗುತಿರುವೆ?
ಭೂಮಿಗೂ ಮೂರು ಪಟ್ಟಟ್ಟಹಾಸದಿ ಮೆರೆದು
ಈ ದುರಂತದ ಗುಟ್ಟನೊಡೆಯದಿರುವೆ.
ದೂರವಿದ್ದರು ಬಾನು ಕಣ್ಣರಳಿಸುವದು
ಮಿಂಚಿದರು, ಗುಡುಗಿದರು ನೆಲವ ತಣಿಸುವದು.

೩

ಮಾನವನಹಂಕಾರ ಕೋಟೆ - ಗೋಡೆಗಳ ಭ್ರಮೆ
ಒಂದೆ ಹೊಡೆತಕೆ ಎಲ್ಲ ನುಚ್ಚುನೂರು;
ಅಳಿದವರ, ಉಳಿದವರ ದೈವರೇಷೆಗಳೆಲ್ಲಿ?
ಪಾಪ-ಪುಣ್ಯದ ಮಾತಿಗಿಲ್ಲ ನೆಲೆಯು.
ಯಾರು ಅರಿಯದೆ ನಡೆದ ಸಮುದ್ರ ಮಥನ
ಬರಿಯ ಹಾಲಾಹಲವೆ, ರೌದ್ರ ಕಥನ.

೪

ವಿಜ್ಞಾನಿಗಳ ಕಣ್ಣಿನೊಳಗು ಉಸುಕಿನ ಕಣವೆ?
ಮುನ್ ಸೂಚನೆಯ ದಾರಿ ಮಸಕು, ಮಸಕು;
ಪ್ರಕೃತಿ ತನ್ನಷ್ಟಕ್ಕೆ ತನ್ನ ಲೀಲೆಯೊಳಿಹುದು-
ಅರ್ಥವಿರಬಹುದು, ಇರದಿರಬಹುದು ಅದಕು.
ಸ್ವಾರ್ಥ ಮೂಲದ ಬದುಕಿನೊಂದು ಅಲೆಗೆ
ನಿಸ್ವಾರ್ಥ ನೆರವಿರಲು ಜೀವ ಸೆಲೆಗೆ.

೫

ಮೀನುಗಾರರು ಮತ್ತೆ ಹುಟ್ಟುಹಾಕಲೆಬೇಕು,
ಮಳಲ ತೂರುತ ಮಕ್ಕಳಾಡಬೇಕು;
ಬಿದ್ದ ಮನೆಗಳು ಎದ್ದು ದೀಪ ಹೊತ್ತಿಸುವಂತೆ
ಕರುಣೆ - ಕರ್ತವ್ಯದಲಿ ಕರಗಬೇಕು.
ಕಂಪನಕೆ ಅನುಕಂಪ ಮಿಡಿಯುತಿರಲಿ
ನೆಲದ ಬಾಳಿಗೆ ಕಡಲು ಶ್ರುತಿ ಹಿಡಿಯಲಿ.

ಕವಿತೆಗೆ

ಹೋಗಬೇಡ ಕವಿತೆ ನೀನು, ಬಾಗಬೇಡ ಯಾರಿಗೂ
ತೂಗಿ ನೋಡಿ ಬೆಲೆಯ ಕಟ್ಟುಹೂವಿನಂತೆ ನಾರಿಗೂ.
    ನಿನ್ನ ರೂಪ ಲಾವಣ್ಯಕೆ ಬೀಗಬೇಡ ಎಂದಿಗೂ
    ಬತ್ತದಿಹುದು ಚೆಲುವಿನೂಟೆ ನೆಲದ ಒಡಲೊಳಿಂದಿಗೂ.
ಒಡೆದುಹೋದ ಮನಸುಗಳಲಿ ಹಗೆಯಕಿಡಿಯ ನಂದಿಸು
ಸಿಡಿದು ನಿಂತ ಹೃದಯಗಳನು ಪ್ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಬಂಧಿಸು.
    ದುಡಿವ ಕೈಗೆ ಶಕ್ತಿ ಬರಲಿ; ಮಳೆಯ ಸುರಿಸು ಧರಣಿಗೆ
    ಹಳೆಯ ಕೊಳೆಯ ಕೊಚ್ಚಿತೊಳೆಯೆ ಹಚ್ಚಹಸಿರು ಹಾಡಿಗೆ.
ಹಾಡಿಗೆದೆಯು ಮಿಡಿಯುವಾಗ ಬೇಡೆ ವಾದ್ಯದಬ್ಬರ
ಗಾಢ ಮೌನದಲ್ಲಿ ತಾನೆ ಮೂಡಿ ಬಹನು ಚಂದಿರ.
    ಎಂದಾದರು ಕಂಡಿದ್ದೆವೆ ಇಂಥ ಹನಿಯ ತಂಪನು?
    ನೇಗಿಲ ಗೆರೆ ಹೊಮ್ಮಿಸಿಹುದು ಕಸ್ತೂರಿಯ ಕಂಪನು.
ಇಡಿಯ ಬದುಕ ಹಿಡಿಯಲೆಂದು ತಡವರಿಸುವ ಪ್ರೀತಿಯೆ
ಹೊಡೆ ಹಾಯಲಿ ಹೊಲವು, ತೆನೆಯ ಕಾಳೆಲ್ಲವು ಕವಿತೆಯೆ.

ಹನಿಗವನಗಳು

ಬತ್ತಿಹೋದ ಕೆರೆಯಲ್ಲಿ
ಬಂಗಲೆಗಳು ಎದ್ದು ಬಿಟ್ಟಿವೆ;
ಜಲದೇವತೆಗೆ
ಎಷ್ಟೊಂದು ಗೋರಿಗಳು!

ಸೂರ್ಯನ ಬೆಂಕಿಯಿಂದ
ಅವನು ಚುಟ್ಟ ಹಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ;
ಕಾರ್ಮಿಕನಿಗೆ
ಅದೇನೂ ಅಸಾಧ್ಯವಲ್ಲ.

ಅವನನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಬಯ್ಯಬೇಕೆಂದು ಹೋದೆ
ಅವನು 'ಹೊಡಿದು ಬಿಡು ನನ್ನ' ಎಂದ.
ಗೆದ್ದವರು ಯಾರು?

ಮಡಕೆ ಒಡೆಯಿತೇ?
ಚಿಂತೆ ಬೇಡ,
ಮತ್ತೊಂದು ಆಕಾರ ಕೊಡಲು
ಮಣ್ಣು ಸಿದ್ಧವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಕದ್ದು ಮುಚ್ಚಿ ಟಿ.ವಿ. ನೋಡುವ
ಮಕ್ಕಳಂತೆ
ಉಳಿದವರು ಮಲಗಿದಾಗ
ನಾನು ಕವಿತೆ ಬರೆಯುತ್ತೇನೆ.

ತೆರೆಯ ಮೇಲೆ ತೆರೆದು ತೋರಿಸುವ
ಸಿನಿಮಾ ನಟಿಯರ ಹೊಕ್ಕುಳ ಕಂಡು
ಕಸಿವಿಸಿಗೊಂಡ ಉದಯೋನ್ಮುಖ ಕವಿ-
'ಹೊಕ್ಕುಳಲ್ಲಿ ಹೂವಿಲ್ಲ' ಎಂದ ಎ.ಕೆ.
ರಾಮಾನುಜನ್ನರ ದೂರ ದೃಷ್ಟಿಗೆ ನಮೋ ಎಂದ.

ನಗರಗಳಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದ್ದು
ದೋಷವಲ್ಲ,
ಹಳ್ಳಿಗಳನ್ನು ಮರೆಯುವದು
ಲೋಪ.

ನೀನು ನಡೆಸಿದ ರ್‍ಯಾಲಿ
ಅದ್ಭುತವಾಗಿತ್ತು;
ಮನೆಗೆ ಬಂದು ಅಂಗಿ ಕಳೆದಾಗ-
ನನ್ನ ಮೈ ತುಂಬ ಗಾಯ.

ನೀನು ಚಪ್ಪಲಿಗಳನ್ನು ಮೆಟ್ಟಿಕೊಂಡು
ನಡೆದು ಹೋಗುತ್ತೀ.
ಚಪ್ಪಲಿಗಳು ಹೇಳುತ್ತವೆ;
ಅವೇ ನಿನ್ನನ್ನು ಹೊತ್ತು ಕೊಂಡಿದ್ದೇವೆಂದು,

ನಾನು ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿ
ಚಿಪ್ಪುಗಳನ್ನು ಹೊರತಂದೆ;
ಕೆಲವು ಮುತ್ತುಗಳು
ಉಳಿದವೆಲ್ಲ ಕಂಬನಿಗಳು.

ಇರುವೆಗಳು
ಮೀನುಗಳಿಗಿಂತ ಮೇಲು;
ಯಾಕೆಂದರೆ,
ಒಂದು ಇರುವೆ ಮತ್ತೊಂದನ್ನು
ನುಂಗಿ ಹಾಕುವುದಿಲ್ಲ.

ಆಗು

೧

ಎಲ್ಲದಳಗಳೂ ಒಂದೆ ದೇಟಿನಲಿ
ಮಾಟಗೊಂಡ ಮೃದು ಹೂವಾಗು,
ಎಲ್ಲ ಹೂವುಗಳ ಪರಿಮಳ ಹೀರುತ
ಒಂದೆ ಹುಟ್ಟಿನಲಿ ಜೇನಾಗು.

೨

ಹಲವು ಹಕ್ಕಿಗಳ ಗೂಡಿಗೆ ಕರೆಯುವ
ಹಣ್ಣನೀವ ಹೆಮ್ಮರವಾಗು,
ಹಾರಿದನಿತು ವಿಸ್ತಾರಕೇರುವಾ
ಹಾಡ ಬಿಡುಗಡೆಯ ಬಾನಾಗು.

೩

ಎಲ್ಲೊ ಹುಟ್ಟಿ ಮತ್ತೆಲ್ಲಿಗೊ ಹರಿದರು
ಎಲ್ಲ ಜೀವಿಗಳ ಸೆಲೆಯಾಗು,
ಬೆಟ್ಟ-ಕಡಲುಗಳ ತೊಟ್ಟಿಲು ತೂಗುವ
ಅಂತಃಕರಣದ ನೆಲೆಯಾಗು.

೪

ಆಗು-ಹೋಗುಗಳ ಮೇಲೂ ಕೆಳಗೂ
ಒಟ್ಟಿಗೆ ಸಾಗುವ ಗುರಿಯಾಗು,
ಮಾಗಿದ ಭಾವದ ಜೀವದ ತಂತಿಗೆ
ಝೇಂಕಾರದ ಸುಸ್ವರವಾಗು.

ಗೆರೆಗಳೆ

ಗೆರೆಗಳೆ, ಓ ಗೆರೆಗಳೆ!
ಬಾನಿಗೇರಿದ ಗರಿಗಳೆ,
ಕನಸುಗೂಡಿನ ತತ್ತಿ - ಭಾವದ
ಕಾವಿಗೊಡೆದಿಹ ಮರಿಗಳೆ.

ಬೆಟ್ಟದೆಡೆ ಚಿಮ್ಮಿರುವ ಝರಿಗಳೆ
ಗುಪ್ತಗಾಮಿನಿ ತೊರೆಗಳೆ,
ಸುಪ್ತಮಾನಸದಂಚು ಜುಮ್ಮೆನೆ
ಬಂದು ತಾಗುವ ತೆರೆಗಳೆ.

ಜೀವನದ ಅರೆ-ಕೊರೆಗಳೆ
ಯೌವ್ವನದ ಹೆಗ್ಗುರಿಗಳೆ,
ಮೂಕವೇದನೆ ಬರೆಗಳೆ
ಆಜನ್ಮಸಾಲದ ಹೊರೆಗಳೆ.

ಬೆರಳು ಚಾಚಿದ ಮರಗಳೆ
ಮೈತುಂಬ ಹರಿಯುವ ನರಗಳೆ,
ಮಿಡಿವ ಜೀವಸ್ವರಗಳೆ
ಗೆರೆಗಳೆ, ಓ ಗೆರೆಗಳೆ!

ತುಂಬಿರಲೀ ಮನೆ

ತುಂಬಿರಲೀ ಮನೆ, ತುಂಬಿರಲಿ
ಬಂಧುಬಳಗಕೆಲ್ಲಿಂಬಿರಲಿ.
ಒಂದೆ ಮರದ ಹಲ ಕೊಂಬೆಗಳಂದದಿ
ಏಕ ಜೀವರಸ ಹೊಂದಿರಲಿ.

ಉನ್ನತ ಭಾವದ ಬಾಗಿಲು ತೆರೆದು
ಸ್ನೇಹ ಸುಗಂಧವು ಹರಡಿರಲಿ,
ಕಿಡಕಿಯ ಕಣ್ಣಿಗೆ ದೂರ ದಿಗಂತದ
ವಿಶಾಲ ಕಲ್ಪನೆ ಮೂಡಿರಲಿ.

ಬೆಳಗು -ಬೈಗು ಹೊಂಬಿಸಿಲಿನ ಕಾಂತಿಯು
ಮಕ್ಕಳ ಮೊಗವನು ಚುಂಬಿಸಲಿ,
ಹಿರಿ-ಕಿರಿಯರ ಸುಖ-ದುಃಖ ಸಮಾಗಮ
ಸಾಮರಸ್ಯ ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿಸಲಿ.

ಮಾವು, ತೆಂಗು, ದಾಳಿಂಬದ ರೆಂಬೆಗೆ
ಹಕ್ಕಿ - ಹಾಡುಗಳು ತೂಗಿರಲಿ,
ಈ ಮನೆಯಂಗಳ ಹೂವರಳುವ ತೆರ
ನೀರೆರೆಯುವ ಸುಖ ನನಗಿರಲಿ.

ನನ್ನ ದೇಶ, ನನ್ನ ಜನ

ನನ್ನ ದೇಶ, ನನ್ನ ಜನ
ನನ್ನ ಮಾನ, ಪ್ರಾಣ, ಧನ
ತೀರಿಸುವೆನೆ ಅದರ ಋಣ
ಈ ಒಂದೇ ಜನ್ಮದಿ?

ಕೆಂಪು ನೆಲದ ಹಸಿರು ಬೆಳೆ
ಕಪ್ಪು ಮಣ್ಣಿಮೊಗದ ಕಳೆ
ಸೂರ್ಯಚಂದ್ರ ಚಿಕ್ಕೆಗಳೆ
ನಮ್ಮ ಹಿರಿಯ ಒಕ್ಕಲು.

ನೂರು ಭಾವ, ಭಾಷೆ, ನೆಲೆ
ನೂರು ಬಣ್ಣ, ವೇಷ, ಕಲೆ
ಸ್ವಚ್ಛಂದದ ಹಕ್ಕಿಗಳೆ
ನಮ್ಮ ಹಾಡು ಬದುಕಲು.

ಪ್ರಾಚೀನವ ತಿಕ್ಕಿತೊಳೆ
ವರ್ತಮಾನ ಜೀವಕಳೆ
ಉಕ್ಕೇರಲಿ ಬಾಳ ಹೊಳೆ
ಆ ಭವಿಷ್ಯದೊಡಲಿಗೆ.

ಮೈಕೊಡವಿದೆ ಮೂಕ ಜನ
ಕೈ ಹಿಡಿಯಿರಿ ನಾಕು ಚಣ
ಎದ್ದೇಳಲಿ ಎಲ್ಲ ಗುಣ
ಆ ಸಮೃದ್ಧಬಾಳಿಗೆ.

ನಾಡಿನ ಉದಯ

೧

ನಾಡಿನ ಉದಯದ ಹಬ್ಬದ ಹರುಷಕೆ
ಹಾಡಿನ ತೋರಣ ಕಟ್ಟೋಣ,
ಸೋದರ ಭಾವದ ಸಾಲು ದೀಪಗಳ
ಮೂಲೆಮೂಲೆಯಲಿ ಬೆಳಗೋಣ.

೨

ಕಲಾಕುಸುಮಗಳ ಚೆಲುವಿನ ಸೃಷ್ಟಿಯ
ಮಲಿನವಾಗದೊಲು ಕಾಯೋಣ,
ನಿಚ್ಚಹರಿದು ನೆಲ ಹಚ್ಚಗೆ ತಣಿಸುವ
ಜೀವ ನದಿಗಳಲಿ ಮೀಯೋಣ.

೩

ನಾಡು-ನುಡಿಗೆ ಹೋರಾಡಿದ ಹಿರಿಯರು
ಕಂಡ ಕನಸುಗಳ ಮುಡಿಯೋಣ,
ಹಿಂದಣ ವೈಭವದಲಿ ಮೈಮರೆಯದೆ
ಸ್ವಂತ ಶಕ್ತಿಯಲಿ ದುಡಿಯೋಣ.

೪

ಸಣ್ಣತನದ ಸೋಂಕಿಲ್ಲದೆ ಬೆಳೆಯುವ
ಚಿಣ್ಣರ ಲೋಕವ ತೆರೆಯೋಣ,
ಕನ್ನಡ ಬಾನೊಳು ನವ ಅರುಣೋದಯ-
ಹೊಸ ಇತಿಹಾಸವ ಬರೆಯೋಣ.

ಜಯ ಭಾರತ ವಂದೇ

೧

ನುಡಿ ಮಿಡಿದಿವೆ ನೂರು ತಂತಿ
ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ ವರ್ಧಂತಿ:
'ವಂದೇ, ಜಯ ಭಾರತ ವಂದೇ'
ಪ್ರೇಮಾಯತ ಶಾಂತಿದೂತ
ಕರುಣಿಸು ಓ ತಂದೆ.
ನಿನ್ನಡಿಯಲಿ, ನಿನ್ನುಡಿಯಲಿ
ನಾವೆಲ್ಲರು ಒಂದೇ
ಜಯಭಾರತ ವಂದೇ.

೨

ಹಿಮಗಿರಿಗಳ ಧವಳ ಕೀರ್ತಿ
ಸಹ್ಯಾದ್ರಿಗು ಸ್ಫೂರ್ತಿ;
ಮೂರು ಬದಿಗು ಮೊರೆವ ಕಡಲು
ನಡುವೆ ಈ ಧರಿತ್ರಿ.
ನೂರು ನದಿಯ ಹೃದಯ ತುಂಬಿ
ಹರಿವ ಜೇನು - ವಾಹಿನಿ,
ಸರ್ವಧರ್ಮ ಸಮದರ್ಶಿನಿ
ಜಯ ಭಾರತಿ ವಂದೇ.

೩

ಉತ್ತರದಲಿ, ದಕ್ಷಿಣದಲಿ
ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ, ಪಶ್ಚಿಮದಲಿ
ಹೃದಯತುಂಬಿ ಪುಷ್ಪಾಂಜಲಿ:
ಸರ್ವಕಲಾ ಸೌಂದರ್ಯದ
ಔದಾರ್ಯದ ಗಣಿಯೇ
ವಿಶ್ವದ ಕಣ್ಮಣಿಯೇ
ಜಯ ಭಾರತ, ಜಯ ಭಾರತ
ಜಯ ಭಾರತ ವಂದೇ
ಈ ತ್ರಿವರ್ಣ ಧ್ವಜದ ಕೆಳಗೆ
ನಾವೆಲ್ಲರು ಒಂದೇ.

೪

ಪುರಾತನವು ಚಿರನೂತನ
ಸಹಜೀವನ ಚೇತನ,
ವಿವಿಧ ವೇಷ, ವಿವಿಧ ಭಾಷೆ,
ಸರಸ್ವತಿ ನಿಕೇತನ,
ಸೌಹಾರ್ದದ ಸ್ವರ್ಣ ದೀಪ್ತಿಯೊಳಗೆ ದಿವ್ಯ ಮೂರುತಿ
ನಮೋ ತಾಯಿ ಭಾರತಿ.
ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ ಸಂಗ್ರಾಮದಿ
ಸ್ವರ್ಣೋತ್ಸವ ಸಂಭ್ರಮದಲಿ
ಎಲ್ಲಿದ್ದರು, ಹೇಗಿದ್ದರು
ನಾವೆಲ್ಲರು ಒಂದೇ
ಜಯ ಭಾರತ, ಜಯ ಭಾರತ
ಜಯ ಭಾರತ ವಂದೇ.

ಮಕ್ಕಳು : ಮಾನವತೆ

ಮಿಡಿಮಾವಿಗೆ, ಹಿಡಿ ಹೂವಿಗೆ
ನುಡಿ-ಗೊಂಚಲ ಕೊಡುಗೆ;
ಚಿಣ್ಣರ ಪಡೆ, ಚಿಮ್ಮುವ ನಡೆ
ತಳಿರಿನ ಹೊಂದೊಡುಗೆ.

ಗಿಳಿವಿಂಡಿನ ಕಿಲಿ ಕಿಲಿ ರವ
ಕೋಗಿಲೆಗಳ ಕಹಳೆ;
ಮರಿದುಂಬಿಯ ಝೇಂಕಾರಕೆ
ಮಲ್ಲಿಗೆ ಬಿರಿಮುಗುಳೆ.

ಬಿರುಬಿಸಿಲಿಗೆ, ಮಳೆಗಾಳಿಗೆ
ತೂಗಾಡಲಿ ರೆಂಬೆ,
ಹಾಯ್ದಾಡಲಿ, ಬೈದಾಡಲಿ
ಮುದ್ದಿನ ಮಾತೆಂಬೆ.

ಕಸುಗಾಯಿಗೆ, ಹೊಸಬಾಯಿಗೆ
ರಸದುಂಬಲಿ ಕಾಲ,
ಪಾಡಾಗಲಿ ಹಾಡಿನ ಜೊತೆ
ಹೊಸ ಹೆಜ್ಜೆಯ ಮೇಳ.

ಗುದ್ದಾಡಲಿ, ಮುದ್ದಾಡಲಿ
ಬಿದ್ದೇಳಲಿ ತುಂಟ;
ಗೆಳೆತನದಲಿ ತಲೆದೂಗಲಿ
ಇವ ನಾಡಿಗೆ ಬಂಟ.

ಈ ಹೊಳೆಯುವ ಕಣ್ಣಂಚಿಗೆ
ಬಾನಂಚಿನ ಮಿಂಚು
ಈ ಸೃಷ್ಟಿಯ ಹೊಸ ದೃಷ್ಟಿಯ
ಬೆಳೆದವರಿಗೆ ಹಂಚು.

ಕನ್ನಡ ನುಡಿ, ಭಾರತ ಗುಡಿ
ವಿಶ್ವದ ಹೊಂಬೆಳಕು;
ಮಕ್ಕಳ ಬಗೆ ಉಕ್ಕೇರಲಿ
ಮಾನವತೆಯೆ ಬದುಕು.

ಹರುಷವೆಲ್ಲಿದೆ?

ಹಗಲು ಇರುಳು ಜಾರುತಿವೆ
ದಿನ ದಿನಗಳು ಉರುಳುತಿವೆ
ವರುಷ ವರುಷ ತೆರಳುತಿವೆ
ಹರುಷವೆಲ್ಲಿದೆ?

ಮಾಡುವ ಪ್ರತಿ ಮಾಟದಲ್ಲಿ
ಮೈಮನಗಳ ತೊಡಗಿಸಿ,
ಸುತ್ತುಹರಿವ ನೋಟದಲ್ಲಿ
ಸ್ನೇಹಭಾವ ಚಿಗುರಿಸಿ,
ಹಳತಿನಿಂದ ಹೊಸತಿನಿಂದ
ಒಳಿತನೆಲ್ಲ ಅರಗಿಸಿ
ಬೆಳೆವ ತುಂಬು ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ
ಹರುಷವಿಲ್ಲಿದೆ!

ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಕೃತಿಯ ಹೊಳಪು
ಮರೆಯಲಾರದುಪಕೃತಿ;
ವಿನಯಕಿಲ್ಲ ಬೇರೆ ಒನಪು
ಸಹಜ ಭಾವ ಸಂಸ್ಕೃತಿ.

ಅಂತರಂಗದಪ್ಪುಗೆಯಲಿ
ಪ್ರೀತಿ ಸೆಲೆಯನುಕ್ಕಿಸಿ
ದಯೆಯ ದಿವ್ಯ ಅನುಭವದಲಿ
ಹರುಷವಿಲ್ಲಿದೆ.

ಹಲವು ಬಣ್ಣಗಳ...

ಹಲವು ಬಣ್ಣಗಳ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಾಣಿಸಿ
ಹಗಲಿಗೆ ಬೆಳ್ಳಗೆ ಹೊಳೆದವನೇ,
ಇಳೆಯ ಹಸಿರಿನಲಿ ಹೂಗಳ ಪೋಣಿಸಿ
ಬಾಳಿನುದ್ದಕೂ ಬೆಳೆದವನೇ.

ಮೂಡಣ ದಿಕ್ಕಿನ ಹಾಡುವ ಹಕ್ಕಿಗೆ
ಜೋಡಿ ರೆಕ್ಕೆಗಳ ಕೊಟ್ಟವನೇ,
ಮುಳುಗುವ ನೆವದಲಿ ಬೆಟ್ಟದ ಮೌನಕೆ
ಚಿನ್ನ - ಕಿರೀಟವನಿಟ್ಟವನೇ.

ಒಳಗೂ ಹೊರಗೂ ಉರಿಯುವ ದ್ವೇಷಕೆ
ಗುಡುಗಿ ಮಿಂಚಿ ಮಳೆಗರೆದವನೇ,
ಬರಿದಾಗಿಹ ಕೆರೆತೊರೆಗಳ ತುಂಬಿಸಿ
ಎದೆಯೊಳು ಜುಳು ಜುಳು ಹರಿದವನೇ.

ದುಡಿದು ದಣಿದ ಮೈ - ಕೈಗಳ ತೀಡುತ
ಇರುಳು ಕತ್ತಲೆಯ ಕಳೆದವನೇ,
ನಿದ್ದೆಯಾಚೆಗಿನ ಕನಸಿನ ದಂಡೆಗೆ
ದೋಣಿಯಾಗಿ ಜೊತೆಗುಳಿದವನೇ.

ಚಂದ್ರ ಉದಯಿಸಿದಾಗ

ಚಂದ್ರ ಉದಯಿಸಿದಾಗ -
ಬಿಳಿ ರೆಕ್ಕೆಯ ದೇವದೂತರು
ಕಂಬನಿಗಳ ಮೂಲಕ
ಕೆಳಗಿಳಿದು
ಹೂವುಗಳ ಮೇಲೆ ಬರೆದ ದೂಷಣೆಗಳನ್ನು
ಒರೆಸಿಹಾಕುತ್ತಾರೆ:
ತಮ್ಮ ಕಣ್ಣೆವೆಗಳಿಂದ.

ಚಂದ್ರ ಉದಯಿಸಿದಾಗ -
ತೊಟ್ಟಿಲಲ್ಲಿ ಮಲಗಿರುವ
ಶಬ್ದ
ಒಮ್ಮೆಲೆ ಎಚ್ಚರಗೊಂಡು
ಅಳತೊಡಗುತ್ತದೆ ಹಾಲಿಗಾಗಿ.

ಚಂದ್ರ ಉದಯಿಸಿದಾಗ -
ಪ್ರವಾಸ ಮಾಡಿ
ಆಯಾಸಗೊಂಡ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು
ತಮ್ಮ ಹಸಿವೆಯಲ್ಲಿಯೇ
ವಿಶ್ರಾಂತಿ ಪಡೆಯುತ್ತವೆ.

ಚಂದ್ರ ಉದಯಿಸಿದಾಗ -
ಹೂವುಗಳು ಅರಳುತ್ತವೆ:
ಸತ್ತುಹೋದ ಭಯೋತ್ಪಾದಕನ
ಬಂದೂಕಿನಿಂದ.

ಅವನ ಆಯ್‌ಡಿ ಕಾರ್ಡು
ಜೋಗುಳವಾಗುತ್ತದೆ.

ಚಂದ್ರ ಉದಯಿಸಿದಾಗ -
ವಲಸೆ ಹೊರಟ ಹಕ್ಕಿಯ
ಗರಿ
ಉದುರಿ ಬೀಳುತ್ತದೆ
ಕಾವ್ಯದ ಭಿಕ್ಷಾಪಾತ್ರೆಯಲ್ಲಿ.

ಚಂದ್ರ ಉದಯಿಸಿದಾಗ -
ಆತ್ಮ
ಬಲೆಯೊಂದನ್ನು ನೇಯುತ್ತದೆ:
ಹಿಡಿದು ತಿನ್ನಲು
ದೇವರನ್ನು.

ಚಂದ್ರ ಉದಯಿಸಿದಾಗ -
ನನ್ನ ಕಂಪ್ಯೂಟರಿನಲ್ಲಿ
ನೀನು ಪ್ರವೇಶ ಮಾಡುತ್ತೀ
ವೈರಸ್ಸಿನಂತೆ.

- ಅಬ್ದುಲ್ ರೆಹಮಾ

ದೇವರಿಲ್ಲದ ಜಾಗ

ನಾನು ದೇವರನ್ನು ಕೇಳಿದೆ:
ನೀನು ಸರ್ವಾಂತರ್ಯಾಮಿ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ ಸಂತರು.
ಹಾಗಾದರೆ ನೀನು ಇರದೆ ಇರುವ ಜಾಗ
ಯಾವುದಾದರೂ ಇದೆಯೆ?

ಅವನು ಹೇಳಿದ: 'ಇದೆ'.
ಅಚ್ಚರಿಗೊಂಡು ನಾನು ಕೇಳಿದೆ:
'ಎಲ್ಲಿ?'

ಅವನು ತಟ್ಟನೆ ಹೇಳಿದ,
'ಪೂಜಾ ಸ್ಥಳಗಳು'.
ಆಘಾತಗೊಂಡು ಮತ್ತೆ ನಾನು ಕೇಳಿದೆ;
'ಯಾಕೆ?'
ನಿಶ್ಚಿತವಾದ ದನಿಯಲ್ಲಿ ಅವನು ನುಡಿದ:

'ನಾನು ಅಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸಲಾರೆ,
ನನ್ನ ಭಕ್ತರು ಸರದಿಯ ಪ್ರಕಾರ
ಅವುಗಳನ್ನು ಆಗಾಗ ಒಡೆದು ಹಾಕುತ್ತಾರೆ'.

-ಅಬ್ದುಲ್ ರೆಹಮಾನ್

ಪತ್ರ

ಟೆಲಿಫೋನುಗಳಲ್ಲೇನಿದೆ
ಹೃದಯದ ಮೌನದ ಹೊರತು?
ಆದರೆ ಪತ್ರ
ಓದಿದಷ್ಟುತೃಪ್ತಿ ನೀಡದ
ನಾಶದ ಹಾದಿಯಲ್ಲಿರುವ ತಾಡವೋಲೆಯಂತಿದೆ.

ಅಂಚೆಕಛೇರಿಗೆ
ಸುಮಾರು ಒಂದು ಮೈಲು ನಡೆದಾಗ
ಪೋಸ್ಟ್‌ಕಾರ್ಡ್ ಸಿಗುತ್ತದೆ.
ಪತ್ರಗಳು ಹೊಲದಲ್ಲಿ ಚೆಲ್ಲಾಡಿದಂತಿರುವುದಿಲ್ಲ.
ಮಿತವಾದ ಜಾಗದಲ್ಲಿ ಅಕ್ಷರಗಳು
ಜೋಳದ ಕಾಳಾಗುತ್ತವೆ.

ಬೆರಳುಗಳು ಕನಸಿನ ದೀಪಗಳೊಂದಿಗೆ
ಉರಿಯತೊಡಗುತ್ತವೆ.
ಈ ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ಅಂಚೆಯಾಳಿನಂಥ
ಸುಂದರ ವ್ಯಕ್ತಿ ಯಾರೂ ಇಲ್ಲ.

ಪ್ರಿಯೆ, ಭಾವದುಂಬಿದ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ
ನಿಲ್ಲುವಂತೆ ಮಾಡಿದ
ಈ ಮುತ್ತಿನ ಸೇತುವೆಯನ್ನು ಮುರಿದವರಾರು?
ತಾಯಿಗೆ ಮನಿಯಾರ್ಡರಿಗಿಂತ
ಪತ್ರವೇ ಪ್ರಾಣವಾಯು.
ಮೋಡಗಳು ತಾರೆಗಳು ಮತ್ತು ಚಂದ್ರ

ಆಕಾಶವನ್ನೊಳಗೊಂಡೇ
ಒಂದು ಸುಂದರ ಪತ್ರವನ್ನು ರೂಪಿಸುತ್ತವೆ.

ನಮಗೇನಾಗಿದೆ?
ನಮ್ಮ ಖಾಲಿ ಮನಸ್ಸುಗಳಿಗೆ
ವಿಚಾರಗಳ ಬಡತನವೇ?
ಯಶಸ್ಸಿನ ರುಚಿಹತ್ತಿ
ಬಾಲ್ಯ ಬಾಡಿ ಹೋಗಿದೆಯೆ?

ಮಸಿ ತೊಳೆದು ಹಾಕಬಹುದು,
ರಕ್ತದಲ್ಲಿ ಲೆಕ್ಕಣಿಕೆಯನ್ನದ್ದಿ
ಬರೆದ ಪತ್ರಗಳು
ಅವಿನಾಶಿಯಾಗುಳಿಯುತ್ತವೆ.
ಸುದ್ದಿ ಸಮಾಚಾರಗಳ ಕರ್ಕಶ ಧ್ವನಿ ಕೇಳಿ
ಪಾರಿವಾಳಗಳು ಹಾರಿಹೋಗುತ್ತವೆ.
ಅವುಗಳನ್ನು ತಡೆದು ನಿಲ್ಲಿಸಿ -
ಜೀವನದ ಸುಂದರ ಸಂಪುಟವನ್ನು
ದಯವಿಟ್ಟು ಒಂದು 'ಹಲೋ'ದಿಂದ
ಮುಗಿಸಿ ಬಿಡಬೇಡಿ.

ಮೂಲ ತೆಲುಗು : ಎನ್. ಗೋಪಿ

ತಾರೆಗಳಿಲ್ಲದ ನಗರ

ರಸ್ತೆಗಳು ಯಾವಾಗಲೂ
ಮಾನವ ಜೀವಿಗಳನ್ನು ಅರಳಿಸುತ್ತವೆ.
ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಕನಸುಗಳನ್ನು ತುಂಬಿಕೊಂಡು
ಬಸ್ಸು ದೊಡ್ಡದೊಂದು ಕನಸಿನಂತೆ
ಮುಂದೆ ಚಲಿಸುತ್ತದೆ.

ಮಟಮಟ ಮಧ್ಯಾಹ್ನದಲ್ಲಿ
ಸಿನೇಮಾ ಥೇಟರುಗಳು
ಸಿಮ್ಲಾದ ತಂಪನ್ನು ತಂದು ಕೊಡುತ್ತವೆ.

ಸಂಜೆಯ ಮುಂದೆ ಸೂರ್ಯ
ಹುಸೇನಸಾಗರದ ದಂಡೆಯ ಬಯಲಲ್ಲಿ
ಕೆಂಪು ಛಾಯೆಯ ಸೀರೆಗಳನ್ನು ಒಣಗಿಸುತ್ತಾನೆ.

ಹೊಕ್ಕಳು ಕಾಣುವಂತೆ ಉಡುಗೆಯುಟ್ಟ
ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಹುಡುಗಿ
ನಿಮ್ಮ ಕಡೆಗೇ ಮುಳುಗುನಗುತ್ತಿರುವಂತೆ
ನಿಮಗನಿಸುತ್ತದೆ.
ನಿಯಾನ್ ದೀಪಗಳ ಅಮಲಿನಲ್ಲಿ

ವಾಹನಗಳು ನಿಧಾನ ಸಾಗುತ್ತಿವೆ.
ಆದರೆ ಸ್ವಾಮಿ
ನಿಮ್ಮ ಕಿಸೆಯಲ್ಲಿ ತಾರೆಗಳಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ
ಈ ನಗರ ನಿಮ್ಮ ಕಡೆಗೆ

ಹೊರಳಿ ನೋಡಲೂ ಸಿದ್ಧವಿಲ್ಲ.
ರಸ್ತೆಯ ಕೂಟುಗಳಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲಿಸಿರುವ
ಕಲ್ಲಿನ ಪ್ರತಿಮೆಗಳು ಕೂಡ
ತಮ್ಮ ತೋರು ಬೆರಳಿನಿಂದ
ನಿಮ್ಮನ್ನು ಹೊರದೂಡುತ್ತವೆ.

ಮೂಲ ತೆಲುಗು : ಎನ್. ಗೋಪಿ

ಆರು ಕಝುಕ್ ಕವಿತೆಗಳು

(ಮೂಲ : ಕಝುಕಸ್ಥಾನದ ಮಹಾಕವಿ ಅಬಾಯಿ ಕುನನ್ ಬಾಯೇವ್ 1845-1904)

ಗಡಿಯಾರ

ಗಡಿಯಾರದ 'ಟಿಕ್ ಟಿಕ್'
ಸೋಮಾರಿತನದ ಶಬ್ದವಲ್ಲ;
ಜೀವನ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿಯೇ ಹರಿಯುತ್ತಿದೆ, ಗೆಳೆಯಾ
ಮರಮರಳಿ ಕೇಳಿಸುವದು ಅದರ ಬಡಿತವೇ.
ಒಂದು ನಿಮಿಷ
ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಒಂದು ಯುಗವಿದ್ದಂತೆ.
ಅದು ಸಾಗಿ ಹೋಗುತ್ತದೆ, ಸಾಯುತ್ತದೆ
ಜೀವನದ ಒಂದು ಸುತ್ತು ಮುಗಿದು ಬಿಡುತ್ತದೆ.

ಗಡಿಯಾರ ಟಿಕ್ ಟಿಕಿಸುವ ಕಳ್ಳ-
ಜೀವನವನ್ನು ದಿನವೂ ಕದಿಯುವದು
ಅರಿವಾಗದಂತೆ ಅಪಹರಿಸುವದು -
ಹೀಗೆ ಪ್ರೀತಿ, ಸ್ಥಿರತೆ ಯಾವುದೂ ಇರದಂತೆ
ಜೀವನ ವೇಗವಾಗಿ ಸಾಗುವ ವಂಚನೆಯ ಜಾಲ.

ಗಡಿಯಾರವ ಸರಸರ ಸದ್ದಿನಲ್ಲಿ
ಕಳೆದು ಹೋದ ಜೀವನವಿದೆ. ಅದು
ಹೃದಯವನ್ನು ನೀರಸಗೊಳಿಸಿದರೂ
ಅಥವಾ ಸಮಾಧಾನಗೊಳಿಸಿದರೂ

ವಿವೇಕ ಮಾತ್ರ ಬಲ್ಲುದು ಕಾಲ ವಿಶ್ವಾಸಘಾತಕವೆಂದು
ಅದರ 'ಟಿಕ್' ಅಪಾಯದ್ದಲ್ಲವೆನ್ನುವಂತೆ
ಅದು ಭೂತವನ್ನು ಸೇರುತ್ತದೆ.
ಒಂದು ದಿನ, ಒಂದು ತಿಂಗಳು, ಒಂದು ವರುಷ ಹೀಗೇ
ಬೂದಿಯಾಗಿ ಹೋಗುತ್ತವೆ, ಯಥಾಪ್ರಕಾರ
ಮುಪ್ಪು ಬರುತ್ತದೆ, ಕಾಲ ಜಾರಿ ಹೋಗುತ್ತದೆ...
ಅಂದಿನಿಂದಲೂ ನಶ್ವರ ಕಾಲ ನಿಷ್ಕರುಣೆಯಿಂದ
ಸನೆಗೈಯುತ್ತಲೇ ಇತ್ತು.

ಓ ಅಮರನಾದ ಸೃಷ್ಟಿಕರ್ತನೆ
ನಮ್ಮ ಮೇಲೆ ಕರುಣೆಯಿರಲಿ.

ಓ ಕಝುಕ್ ಜನವೆ !

ಓ ಕಝುಕ್ ಜನವೆ, ನನ್ನ ಬಡ ಬಂಧುಗಳೆ
ನಿಮ್ಮ ಮೀಸೆಗಳನ್ನು ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಬೆಳೆಯಲು ಬಿಡುತ್ತೀರಿ
ಒಳಿತು ಕೆಡುಕಿನ ಭೇದ ನೀವರಿಯದ್ದರಿಂದ
ಒಂದು ಕಪಾಳದ ಮೇಲೆ ರಕ್ತ, ಇನ್ನೊಂದರ ಮೇಲೆ ಚರಬಿ ಇದೆ.

ನೀವು ದಯಾಪರರು, ಆತಿಥ್ಯಪ್ರಿಯರು ಎಂಬುದನು ಒಪ್ಪುತ್ತೇನೆ.
ಆದರೆ ನಿಮ್ಮದು ಕೂಲಿಯ ಮನೋಧರ್ಮ, ನೀವು ಮುಖ
ಬದಲಾಯಿಸುವಿರಿ
ಉಳಿದವರ ಬಗ್ಗೆ ನಿರ್ಲಕ್ಷ್ಯ, ನಿಮ್ಮ ಸ್ವಂತ ಸಾಮಗ್ರಿಯಲ್ಲಿಯೇ ನಿಮಗೆ
ಸೌಖ್ಯ,
ನಿಮ್ಮ ನಾಲಗೆಗೆ ಹರಟೆಹೊಡೆಯುವದೇ ಒಂದು ಉದ್ಯೋಗ.
ಸ್ವಂತ ಒಳಿತಿನ ಬಗ್ಗೆ ನಿಮ್ಮ ಶಕ್ತಿ ತೋರಿಸಲಾರಿರಿ;
ರಾತ್ರಿಯಲಿ ನಿಮಗೆ ನಿದ್ರಾಭಂಗ, ಹಗಲು ಹೊತ್ತಿನ ನಗೆಯ ಮರೆತು
ಬಿಟ್ಟಿಹಿರಿ.

ಬಲಿಷ್ಠರಲ್ಲದವರನು ಹೊಟ್ಟೆಕಿಚ್ಚು ಕಡಿದು ಹಾಕುವದು,
ನಾಳೆ ಇಂದಿಗಿಂತ ಬೇರೆಯಾಗಿರುತ್ತದೆ.
ಹಳೆಯ ದೊಂಬಿಜನ ನಿಮ್ಮನಂಕೆಯಲಿಡಲು ಹೆಣಗುವರು.
ಜನತೆಯ ಮುಖವನ್ನೇ ಅವರಂದಗೆಡಿಸಿ ಬಿಟ್ಟಿಹರು.
ನಿಮ್ಮ ಸಂಕಲ್ಪ ಶಕ್ತಿ ನಿಮ್ಮಿಂದ ತೊಲಗಿ ಹೋಗಿದ್ದರೆ -

ನಿಮ್ಮನು ನೀವು ತಿದ್ದಿಕೊಂಡಿಹ ಬಗೆಗೆ ನನಗಿನ್ನೂ ಸಂಶಯವೆ.
ನಿಮಗೆ ಹತ್ತಿರವಾದವರು ತೀರ ಕ್ಷುಲ್ಲಕ ಸಂಗತಿಗಳ ಬಗೆಗೂ
ಅಸಂತೋಷಗೊಂಡರೆ, ಅವರ ನ್ಯಾಯವಾದ ತೀರ್ಪನ್ನು

ದೇವರು ಒಯ್ದುಬಿಟ್ಟಿದ್ದಾನೆಂದೇ ತಿಳಿಯುವದು.
ಐಕ್ಯವಿಲ್ಲ, ಬಡಂಬಡಿಕೆಯಿಲ್ಲ, ಹೃದಯದಲಿ ಸತ್ಯವಿಲ್ಲ.
ಇದರಿಂದ ನಿಮ್ಮ ಜನಜಂಗುಳಿ ಹಿಮದಂತೆ ಕರಗಿ ಹೋಗುವದು.
ನಿಮ್ಮ ಬುದ್ಧಿಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಒಳ್ಳೆಯತನವನಳೆದು ನೋಡಿ
ನಿಮ್ಮ ಶಕ್ತಿಯನೆ ಹ್ರಾಸಗೊಳಿಸಿದೆ ಪ್ರತಿಸ್ಪರ್ಧೆ.
ನಿಮ್ಮ ದೋಷವನು ಹೊರಹಾಕದೆ ಒಳಗೇ ಉಳಿಸಿಕೊಂಡರೆ
ಎಲ್ಲದರಲ್ಲೂ ನಿಮ್ಮ ತುಚ್ಛತನವೇ ಒಡೆದು ಕಾಣುವದು.
ನಿಮ್ಮೊಳಗೆ ನಾಲ್ವತ್ತು ಜನಕಾದರೂ ಬಂಡಿಯನು ಬೆಟ್ಟದ ಮೇಲೆ
ಒಯ್ಯುವದು ಸಾಧ್ಯವಾಗದೆ ಹೋದರೆ
ಎಲ್ಲಿ ಸಮಾಧಾನ ಕಂಡುಕೊಳ್ಳುವದು ? ಯಾವುದರಲ್ಲಿ
ನಂಬಿಗೆಯನಿಡುವದು ?

ಸಮರ್ಥ ಚೈತನ್ಯವಿಲ್ಲದೆ ಶ್ರದ್ಧೆಯಿಲ್ಲದೆ ಅರ್ಥಹೀನ ಚಂಚಲತೆಯಿಂದ
ನಿಮಗುಳಿಯುವದು ಬರಿ ತಮಾಷೆಯಲ್ಲದೆ ಮತ್ತೇನು?
ಯಾರಿಗಾದರೂ ಬುದ್ಧಿ ಹೇಳುವ ಪಾಳೆ ಬಂದರೆ
ಗೌಪ್ಯವಾಗಿ ಕಿವಿಮಾತು ಹೇಳುವದರ ಹೊರತು
ಅವರಿಗೂ ಬೇರೆ ದಾರಿಯಿಲ್ಲ.

ನನ್ನ ಕವಿತೆ

ವಿನೋದಕ್ಕಾಗಿ ನಾನು ಕವಿತೆ ಬರೆಯುವುದಿಲ್ಲ.
ಕಥೆಗಳನ್ನು, ಕಟ್ಟು ಕಥೆಗಳನ್ನು ಒಟ್ಟುಗೂಡಿಸಲೂ ಅಲ್ಲ.
ಸಂವೇದನ ಶೀಲ ಹೃದಯದ ದಾಕ್ಷಿಣ್ಯಪರ ನಾಲಿಗೆಯ
ಯುವಕರಿಗೆ ಉದಾಹರಣೆಗಾಗಿ ಬರೆಯುತ್ತೇನೆ.
ಈ ನುಡಿಗಳ ಕೊಡುಗೆ ಮಡ್ಡ ತಲೆಯವರಿಗಲ್ಲ
ವಿವೇಕಿಗಳಿಗೆ, ಸ್ವಚ್ಛ ಮನಸ್ಸಿನ ಅನ್ವೇಷಕರಿಗೆ.

ನೇರವಾಗಿ ಬನ್ನಿ, ದಾರಿ ತಪ್ಪಿಸಬೇಡಿ, ಅಡ್ಡದಾರಿಗಳನ್ನು ಹುಡುಕಬೇಡಿ.
ಹೊರಗಿನಿಂದ ತಿರುಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಲಾರಿರಿ.
ಮೊದ ಮೊದಲು ನನ್ನ ಮಾತು ವಿಚಿತ್ರವೆನಿಸಬಹುದು.
ಯಾಕೆಂದರೆ ನೀವು ಬೆಳೆಯುವಾಗ ಇಂಥ ನುಡಿ
ನಿಮ್ಮ ಕಿವಿಯ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದಿಲ್ಲ
ಹೇಳಿದ್ದನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ಗ್ರಹಿಸದ ಜನರನ್ನು ನೋಡಿ
ನನಗೆ ಆಶ್ಚರ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ.
ಕೇವಲ ಹೊಸ ಶಬ್ದಗಳಿಗಾಗಿ ಅವರು ಒತ್ತಾಯಪಡಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಹಜರತ್ ಅಲಿ* ಮತ್ತು ಡ್ರೇಗನ್‌ದ ಪುರಾಣಕಥೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು
ನಾನು ನನ್ನ ಕತೆಯನ್ನು ಹೇಳಿದ್ದೇನೆ.
ಬಂಗಾರದ ಗದ್ದವಿದ್ದರೂ ಅದರಲ್ಲಿ ಸೌಂದರ್ಯವಿಲ್ಲ.
ಸಾವನ್ನು ಸಮೀಪಿಸುತ್ತಿರುವ ಮುಪ್ಪನ್ನು ನಾನು ಹೀಯಾಳಿಸುವುದಿಲ್ಲ.
ನನ್ನ ಶಬ್ದಗಳು ನೀವು ಬಯಸಿದಷ್ಟು ವರ್ಣರಂಜಕವಿಲ್ಲವೆಂದು
ಮುಖ ತಿರುಗಿಸಬೇಡಿ.
ಹೇಗಾದರೂ ಮಾಡಿ ನೀವೇ ಮನವರಿಕೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಿ.
ಯಾವ ಮಾತು ಹೆಚ್ಚುಬೆಲೆಬಾಳುವಂಥದ್ದೋ
ಅದು ಹೆಚ್ಚು ಆಳವೂ ಆಗಿರುತ್ತದೆ.

* ಮುಸ್ಲಿಂ ಪುರೋಹಿ

ಮನುಷ್ಯ

ಮನುಷ್ಯ, ಮಲ ತುಂಬಿದ ಗೋಣಿ ಚೀಲ.
ನೀನು ಸತ್ತಾಗ ಅದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಹೊಲಸು ನಾರುತ್ತೀ
ನೀನು ದುರಹಂಕಾರಿ, ನನಗಿಂತಲೂ
ನೀನು ಮೇಲೆಂದು ಭಾವಿಸಿರುವಿ.
ನಿನ್ನ ಅಜ್ಞಾನಾಂಧಕಾರದ ಸ್ಪಷ್ಟಸೂಚನೆಯಿದು.
ನಿನ್ನೆ ನೀನೊಂದು ಮಗು, ಈಗ ಇಳಿವಯದ ಮುದುಕ.
ಒಂದೇ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ನೀನಿರುವುದು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ-
ಎಂಬುದರ ಅರಿವು ನಿನಗೀಗ ಆಗಿದೆ.
ಮಾನವ ಜೀವಿಗಳನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸು
ಅಲ್ಲಾನ ರಹಸ್ಯವನ್ನು ಅನುಭವಿಸು.
ಇದಕ್ಕಿಂತ ಮೋಹಕವಾದದ್ದು ಜೀವನದಲ್ಲಿ
ಏನಿರಬಹುದು?

ಮಾಗಿ

ಬಿಳಿಬಟ್ಟೆ, ಶಕ್ತಿಶಾಲಿ, ನರೆತ ಗಡ್ಡ
ಮೂಕನಂತೆ, ಕುರುಡನಂತೆ ಭಿಡೆಯಿಲ್ಲದೆ
ನಡೆದು ಹೋಗುತ್ತಾನೆ.
ಗಂಟುಮೋರೆ, ಅದಕ್ಕೆ ಹಿಮಧೂಳಿಯ ಹೊದಿಕೆ
ಕಿರುಗುಡುವ ಹೆಜ್ಜೆಯಿಟ್ಟು ಮುನ್ನಡೆದು
ಇಷ್ಟರಲ್ಲೆ ಅವನು ಒಳಗೆ ಬರುತ್ತಾನೆ.
ಉಸಿರಾಡಿದರೆ ಹಿಮದ ಮೋಡದ ಮುಸುಕು.
ಬಹಳ ಹಿಂದೆಯೇ ಅಗಲಿ ಹೋದ ಬಂಧುವಿನಂತೆ
ಒಮ್ಮೆಲೆ ಆಗಮಿಸಿ ಗಾಬರಿಗೊಳಿಸಿದ.
ಅಲೆಮಾರಿ ಮೋಡವನ್ನು ಬಿಗಿ ಹಿಡಿದು ಹ್ಯಾಟ್ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದ.
ಕೆಂಚನೆಯ ಮುಖದಲ್ಲಿ ಆರೋಗ್ಯದ ಕಾಂತಿಯಿತ್ತು.
ಕಪ್ಪು ಮೋಡದಂತಿದ್ದ ಹುಬ್ಬುಗಳ ಕೆಳಗೆ
ಕಣ್ಣುಗಳು ತೀಕ್ಷ್ಣವಾಗಿದ್ದವು.
ತಲೆ ಕೊಡವಿದರೆ ಹಿಮ ದೂರ ಸಿಡಿದು ಬೀಳುತ್ತಿತ್ತು.
ರಭಸದ ಹಿಮಗಾಳಿಯಂತೆ ಅವನು ಕೋಪದಿಂದ ಕೂಗಿದ
ಡೇರೆಗಳ ಆರು ಗೋಡೆಗಳೂ ನಡುಗಿದವು.
ಕಿಡಿಗೇಡಿ ಯುವಕರು ಮಾತ್ರ ಅವನೊಡನೆ
ಹುಡುಗಾಟದ ಸಾಹಸ ಮಾಡಬಹುದಾಗಿದ್ದಿತು.
ಅವರೂ ಬೇಗ ಹಿಂದಿರುಗಿದರು
ಮುಖವೆಲ್ಲ ಹಿಮದಿಂದ ಸೆಡೆತು.

ಎಲುವಿನವರೆಗೂ ಚಳಿನುಗ್ಗಿ
ಕರಿಚರ್ಮದುಣ್ಣೆಯ ಕೋಟು ಹೊದ್ದುಕುರುಬರೂ ಕೂಡ
ಚಳಿಗಾಳಿಗೆ ಕಾಲರಿನಿಂದ ಮುಖ ಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಮರಳಿದರು.
ಹಿಮದ ಬಿರುಗಾಳಿಯಲಿ ಕುದುರೆಹಿಂಡು ಬೆಂಗಾಡಿನಲ್ಲಿ
ತಿರುಗಾಡಿದವು. ಹೇಗೊ ಮಂಜುಗೆಡ್ಡೆಯನೊಡೆದು
ಗೊರಸುಗಳು ಹೊರಬರುತ್ತಿದ್ದವು.
ಅರಚುತ್ತಿದ್ದುದು ಮಾಗಿಯ ಹಿಮಗಾಳಿಯೊ ಅಥವಾ ತೋಳವೊ?
ಕುರಿಗಾರರು ಕುರಿಹಿಂಡುಗಳ ಹೊಸ ಹುಲ್ಲುಗಾವಲಿಗೆ
ಹೊಡೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದರು ತಿರುತಿರುಗಿ ನೋಡುತ್ತ
ನಿದ್ದೆಗೇಡಾಗಿ ನೀನೇನೂ ಸಾಯುವುದಿಲ್ಲ, ಶಕ್ತಿತಂದುಕೊ
ಭರ್ಪದ ಗಟ್ಟಿಪದರನ್ನೂ ಒಡೆದುಹಾಕು.
ಹೊಸ ಹುಲ್ಲುಗಾವಲು ಸಿಗುವಂತೆ ದೇವರು ದಯ ತೋರುತ್ತಾನೆ.
ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ತೋಳಗಳ ಬಾಯಿಗೀಡು ಮಾಡುವದಕಿಂತ
ಬಡವರಿಗೆ ಕೊಡುವುದೊಳ್ಳೆಯದು.
ಅಪಾಯಕಾರಿ, ಕೇಡಿ ಈ ಮುದಿಯನನ್ನು
ಬರಿಗ್ಯೆಯಿಂದ ಆಚೆಗೆ ಕಳಿಸಿ.

ಅಲ್ಲಾಹ್

'ಅಲ್ಲಾಹ್' ಪದ ಹೇಳಲು ಹಗುರಾಗಿದೆ
ಆದರೆ ಅವನನ್ನು ಮುಟ್ಟುವ ದಾರಿ ನಾಲಗೆಯ ಮೂಲಕವಲ್ಲ.
ಹೃದಯದ ಹೋರಾಟ, ಆತ್ಮದ ಪ್ರಾಮಾಣಿಕತೆ :
ಸತ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ತೀರ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಬಾರದ್ದು ಯಾವುದೂ ಇಲ್ಲ.

ದೈಹಿಕ ಪ್ರಯತ್ನಗಳು ಜ್ಞಾನಾರ್ಜನೆಯ ಮೇಲೆಯೇ
ಕೇಂದ್ರೀಕರಿಸಿರುತ್ತವೆ.
ಹೃದಯದ ವಿವೇಕ ಮತ್ತು ತಿಳುವಳಿಕೆ ಸೃಷ್ಟಿಕರ್ತನ ಮೇಲಿನ
ನಮ್ಮ ಪ್ರೇಮಕ್ಕೆ ಪ್ರಮಾಣಗಳು.

ಅಲ್ಲಾಹನ್‌ನನ್ನು ನೀನು ತರ್ಕದಿಂದ ತಲುಪಲಾರೆ
ಬುದ್ಧಿವಂತಿಕೆಯಿಂದ ಅವನ ಬಗ್ಗೆ ಮಾತಾಡುವ ಭಾಷೆ ನನ್ನೊಳಿಲ್ಲ.
ಅವನ ಅಸ್ತಿತ್ವದ ಬಗ್ಗೆ ಸಂದೇಹವೇ ಇಲ್ಲ.
ಈಗ ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿರುವುದೆಲ್ಲವೂ ಅದಕೆ ಸಾಕ್ಷಿ.
ಹೃದಯಕ್ಕೆ ಗೊತ್ತಿರದಿದ್ದರೂ ಅದು ಅನುಭವಿಸಿ ತಿಳಿಯಬಲ್ಲುದು
ಅದಕ್ಕಿದೆ ನಿಜಸ್ಥಿತಿಯ ಉದ್ದೇಶ.
ಜಾಣ ಧರ್ಮೋಪದೇಶಕರು ಶಬ್ದಗಳ ಮೇಲೆ ತಮ್ಮ
ಬೆರಳುಗಳನ್ನು ವ್ಯರ್ಥ ಓಡಿಸುವರು.

ಬೆಂಕಿ ಬೆಂಕಿಯೆ

ಆ ದಿನ ಏನಾಯಿತು ಅಂದರೆ
ಒಲೆಯೊಳಗೆ ಕುಳ್ಳು ಕಟ್ಟಿಗೆ ಇಟ್ಟು
ಬಿದಿರಿನ ಬೀಸಣಿಕೆಯಿಂದ ಮೇಲೆ, ಕೆಳಗೆ
ಒಂದೇ ಸವನೆ ಗಾಳಿ ಹಾಕಿ ಬೆಂಕಿ ಹೊತ್ತಿಸುವ ಭರದಲ್ಲಿ
ನೀನು ಧಾವತಿಗೊಂಡು ಬಿಟ್ಟೆ.

ಕಳವಳಗೊಂಡು ಹೊರಬಿದ್ದು ಅಂಗಳವನ್ನು ದಾಟಿ
ಅತ್ತಿತ್ತ ಇಡೀ ಊರನ್ನೇ ಸುತ್ತಾಡಿದೆ.
ಆದರೆ ಒಂದು ಮಾತು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ:
ಕುಳ್ಳು ಕಟ್ಟಿಗೆ ಕೆಳಗೆ ಬೂದಿಯೊಳಗೆ
ಕೆಂಡಗಳಿದ್ದಿರಬಹುದು
ಹುಡುಕಿದೆಯಾ? ಒಲೆಯಲ್ಲಿ ತುಂಬಿದ
ಬೂದಿಯನ್ನು ಕೆದರಿ ನೋಡಿದೆಯಾ?

ಎಷ್ಟೋ ಸಲ ಹೀಗಾಗುವದುಂಟು:
ಮಂದಿಯ ಮನೆಯಿಂದ ಬೆಂಕಿಯನ್ನು ತಂದು
ನಿನ್ನ ಮನೆಯ ಒಲೆಯಲ್ಲಿಡುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ
ಅದು ಆರಿ ಹೋಗುತ್ತದೆ.
ಆಮೇಲೆ
ಬಹಳಷ್ಟು ವೇದನೆ, ಕೋಪ ತಾಪ.
ನಿಜ ಹೇಳಬೇಕೆಂದರೆ
ಬೆಂಕಿ ಬೆಂಕಿಯೆ.
ಅದರ ಅವಶ್ಯಕತೆಯನ್ನು ಪೂರೈಸಲು
ಬೇರೆ ಮಾರ್ಗವೇ ಇಲ್ಲ.

ಮೂಲ ಮೈಥಿಲಿ : ಸುಕಾಂತ ಸೋಮ್

ಗಜಲ್

ಬೀಸಿ ಬರುತಲಿವೆ ಕಲ್ಲು ನೇರ ತಲೆಗಳಿಗೆ ಗುರಿಯನ್ನಿಟ್ಟು
ನೋಡುತಿಹರು ಜನರುಸಿರು ಕಟ್ಟಿಭಯದಿಂದ ದಿಕ್ಕುಗೆಟ್ಟು

ಏನು ಬಂತು ಬರಿ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಗೀತಾ ಕುರಾನ ಪಠಣ
ಧರ್ಮವೀಗ ಇಳಿದಿಹುದು ಎಲುವು ಮಾಂಸಗಳ ಮಧ್ಯ ತಾಣ.

ಚಾಕು ಚೂರಿ, ಮಿರುಗುವ ತ್ರಿಶೂಲ ಕತ್ತಿಗಳನೆತ್ತಿ ಹಿಡಿದು
ಮೃತ್ಯು ದಾಳಿಗಿಳಿದಿಹುದು ವಿವಿಧ ರೂಪದಲಿ ಹುಚ್ಚು ಹಿಡಿದು.

ಯಾವುದೋ ಮಂದಿರದ ರಾಮ, ಮತ್ತಾವುದೊ ಮಸೀದೆಯ ಖುದಾ
ವ್ಯರ್ಥ ಹುಡುಕುತ್ತಿಹೆನು ಅಮವಾಸೆ ರಾತ್ರಿಯಲಿ ಚಂದ್ರನ ಮುಖಾ.

ಕರೆದು ಹೇಳಲಿಕೆ, ತೋಡಿಕೊಳ್ಳಲಿಕೆ ಯಾರೊಬ್ಬರಾದರಿಹರೆ?
ನಮ್ಮವರು ಆಸುಪಾಸಿನಲಿ ಯಾರು ಉಳಿದಿಲ್ಲ, ಓ ದೇವರೆ!

ಒಂದು ದುಃಖ ಹತ್ತಿಕ್ಕಿಕೊಳ್ಳಲಿನ್ನೊಂದು ಉಕ್ಕಿ ಹೊರಗೆ
ಎಷ್ಟೊಂದು ಹುದುಗಿಸಿಡಬಹುದು ಹೇಳಿ ಈ ಖಿನ್ನಮೊಗದ ಒಳಗೆ.

ಯಾವ ಆಶೆಯಾ ಕಿರಣ ಕಾಣದಿದೆ ಯಾರಲ್ಲು ಇಲ್ಲುಮೇದು
ದೇವದೂತನ ಬರವ ಕಾಯುವಂತಿಹರಿಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರು.

ಮೂಲ ಮೈಥಿಲಿ : ಕೃಷ್ಣರಾಹಿ

ಗಾಂಧಿ ಮತ್ತು ಕಾವ್ಯ

ಹೀಗೊಂದು ದಿನ, ಸಕಣಲಾದ ಕವಿತೆಯೊಂದು
ಒಂದೇ ಒಂದು ಕ್ಷಣ ಗಾಂಧೀದರ್ಶನ ಪಡೆಯಲು
ಅವನ ಆಶ್ರಮಕ್ಕೆ ಹೋಯಿತು.
ಚರಕದಿಂದ ನೂಲು ತೆಗೆಯುತ್ತ
ರಾಮನ ಧ್ಯಾನದಲ್ಲಿದ್ದ ಗಾಂಧಿ
ಕವಿತೆ ಬಂದ ಕಡೆಗೆ ಲಕ್ಷ್ಯಗೊಡಲಿಲ್ಲ.
ಭಜನೆಯ ಪದವಾಗದ್ದಕ್ಕೆ ನಾಚಿಕೆಪಟ್ಟ ಕವಿತೆ
ಬಾಗಿಲಲ್ಲಿಯೇ ಕಾದು ನಿಂತಿತು.
ಕವಿತೆ ಈಗ ತನ್ನ ಗಂಟಲನ್ನು ಸರಿಪಡಿಸಿಕೊಂಡಿತು.
ಬಾಳಿನ ಬವಣೆಯನ್ನು ಕಂಡ ತನ್ನ ಕನ್ನಡಕದಿಂದ
ಗಾಂಧಿ ಓರೆಗಣ್ಣಿನಿಂದ ಅದರತ್ತ ನೋಡಿ ಕೇಳಿದ:

'ಭಂಗಿಯ ಬಂಡಿಯನ್ನು ಎಂದಾದರು ಎಳೆದಿರುವೆಯಾ?
ನಸುಕಿನಲ್ಲಿ ಅಡಿಗೆಯ ಮನೆಯಿಂದೇಳುವ
ಹೊಗೆಯನೆಂದಾದರೂ ಅನುಭವಿಸಿರುವೆಯಾ?
ಎಂದಾದರೂ ಉಪವಾಸ ಬಿದ್ದಿರುವೆಯಾ?'

ಕವಿತೆ ಹೇಳಿತು : 'ನಾನು ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ
ಬೇಡನ ಬಾಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದೆ.
ಮೀನುಗಾರನೊಬ್ಬ ತನ್ನ ಗುಡಿಸಲಲ್ಲಿ
ನನ್ನನ್ನು ಬೆಳೆಸಿದ. ಈಗಲೂ
ನನಗೆ ಕೆಲಸವೆಂದರೇ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ.
ನಾನು ಕೇವಲ ಹಾಡುತ್ತೇನೆ.
ಮೊದಲು ಅರಸರ ಆಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಹಾಡಿದೆ.

ಆಗ ನಾನು ದುಂಡಗೆ ಸುಂದರವಾಗಿದ್ದೆ.
ಆದರೆ ಈಗ ಅರೆ ಹೊಟ್ಟೆಯಿಂದ
ಬೀದಿ ಪಾಲಾಗಿದ್ದೇನೆ.'

ತುಟಿಯನ್ನು ಕೊಂಕಿಸಿ, 'ಒಳ್ಳೆಯದೇ ಆಯಿತು' ಎಂದರು ಗಾಂಧಿ
'ಆದರೆ ನೀನು ಆಗಾಗ ಸಂಸ್ಕೃತದಲ್ಲಿ
ಮಾತಾಡುವ ಚಟವನ್ನು ಬಿಡಬೇಕು.
ಹೊಲಗದ್ದೆಗಳಿಗೆ ಹೋಗು, ಕಿವಿಗೊಟ್ಟು ಕೇಳು
ಒಕ್ಕಲಿಗರಾಡುವ ಮಾತು.'

ಕವಿತೆ ಒಂದು ಧಾನ್ಯದ ಬೀಜವಾಗಿ
ಹೊಲದಲ್ಲಿ ಹೂತು ಕಾಯತೊಡಗಿತು -
ಹೊಸಮಳೆಗೆ ತೊಯ್ದು ಇನ್ನೂ ಉತ್ತಿಲ್ಲದ
ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ
ನೇಗಿಲು ಹೊಡೆಯುವ ರೈತನಿಗಾಗಿ.

ಮೂಲ ಮಲಯಾಳಂ : ಕೆ. ಸಚ್ಚಿದಾನಂದನ್

ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ

ಸಿಂಪಿಗನನ್ನು ಅವನ ಕೆಲಸದ ಸಹಾಯಕ ಕೇಳಿದ:
'ಯಜಮಾನರೆ, ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಎನ್ನುತ್ತಾರಲ್ಲ
ಏನು ಹಾಗೆಂದರೆ?
ಹೊಲಗದ್ದೆಗಳಲ್ಲಿ ಜಿಗಿದಾಡುವ ಕರುವೆ?
ಸೂರ್ಯನಲ್ಲಿ ಗೂಡುಕಟ್ಟಲು
ಮೇಲೆ ಹಾರುವ ಹಕ್ಕಿಯೆ?
ಸಿಳ್ಳು ಹಾಕುತ್ತ ಉತ್ತರದಿಕ್ಕಿಗೋಡುವ ರೈಲು ಗಾಡಿಯೆ?
ಕತ್ತಲೆಯಲ್ಲಿ ಹಾದಿ ಹೋಕರು ಬಯಸುವ ಬೀದಿ ದೀಪವೆ?
ನಿಶ್ಚಿಂತ ನಿದ್ದೆಯೆ?
ಅಥವಾ ಉದ್ದಾನುದ್ದ ಬಟ್ಟೆಯಿಂದ ನಿರಂತರ ತಿರುಗುವ ರಾಟೆಯಿಂದ
ನಿರ್ದಯ ಸೂಜಿಯಿಂದ ನನ್ನ ಬಿಡುಗಡೆಯೆ?'

ಸಿಂಪಿಗ ಉತ್ತರಿಸಿದ:
'ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಹಸಿದವರಿಗೆ ಅನ್ನ
ಬಾಯಾರಿದವರಿಗೆ ನೀರು
ಚಳಿಯಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದುಕೊಂಡವನಿಗೆ ಅಂಗಿ,
ಹಾಸಿಗೆ ದಣಿದವನಿಗೆ'.

'ಅದು ಕವಿಗೆ ಶಬ್ದ, ಬೇಟೆಗಾರನಿಗೆ ಬಾಣ,
ಒಬ್ಬಂಟಿಯಾದವನಿಗೆ ಸಂಘ - ಸಮಾಜ,
ಬೆದರಿ ಬೆಚ್ಚಿದವನಿಗೆ ಧೈರ್ಯ,
ಷಂಡನಿಗೆ ಸಾವು.
ಮದುವೆಯಾದವನಿಗೆ ಕುಟುಂಬವನ್ನು

ನೆಲೆಗೊಳಿಸುವ ಮಗ.
ವಾಸ್ತವವಾಗಿ ಇವೆಲ್ಲ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ.'

'ಅರಿವಿಲ್ಲದವನಿಗೆ ಜ್ಞಾನ, ಜಾಣನಿಗೆ ಕ್ರಿಯೆ
ಕ್ರಿಯಾಜೀವಿಗೆ ಸ್ವಾರ್ಥತ್ಯಾಗ.
ಹುತಾತ್ಮನಿಗೆ ಅವನ ಪ್ರಾಣ
ಇವೆಲ್ಲವೂ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ.

ಆದರೆ ಹೊಲಿಗೆಯ ಕೆಲಸ ಬಿಟ್ಟವನು
ತನ್ನ ಕನಸು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ.
ಹೊಲಿಯುವ ಸೂಜಿಯ ಹೊಳೆಯುವ
ಮೊನೆಯಲ್ಲಿದೆ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ.
ಅದು ಬಿತ್ತಿದವನ ಸುಗ್ಗಿಯ ಧಾನ್ಯ
ಬೆವರು ಹರಿಸಿದವನಿಗೆ ರೊಟ್ಟಿ
ಹೊಲಿದವನಿಗೆ ತಯಾರಾದ ಅಂಗಿ.'

ನಂತರ ಯಜಮಾನ ತನ್ನ ಹೊಲಿಗೆಯ ಯಂತ್ರವನ್ನು
ಪುನಃ ಸುರು ಮಾಡಿದ.
ತನ್ನ ಸಂದೇಹಗಳನ್ನು ನಿವಾರಿಸಿಕೊಂಡ ಶಿಷ್ಯ
ಸೂಜಿಯಲ್ಲಿ ದಾರ ಪೋಣಿಸತೊಡಗಿದ.

ಮಲೆಯಾಳಂ ಮೂಲ : ಬಾಲಚಂದ್ರನ್ ಚುಳ್ಳಿಕ್ಕಾಡ್

ಹುಚ್ಚಿ

ಮೋಡದ ಜೊತೆಗೆ ಆಕೆ ಮಲಗಿದ್ದಳು :
ನಂತರ ಸಹಜವಾಗಿಯೇ ಬಸುರಾದಳು ;
ಉಳಿದಂತೆ ಎಲ್ಲಾ ನಿರಾತಂಕ.
ಮನೆಯೊಳಗಿನ ಮಣ್ಣ ಬಿಂದಿಗೆಯನಾಕೆ
ಖಿಷಿಯಿಂದಲೇ ಒಡೆದುಹಾಕಿ
ಹೊರಟುಬಿಟ್ಟಳು ದೇಹಾಂತ್ಯದ ಯಾತ್ರೆಗೆಂದು.
ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಎದುರಾದ ಕತ್ತೆಗೆ
ವಿಧಿವತ್ತಾಗಿ ಪೂಜೆ ಮಾಡಿದಳು.
ಧೂಪದ ಕುಡಿಕೆಯಲ್ಲುಳಿದದ್ದನ್ನು ಆಶೆಯಿಂದ
ಸ್ವಾಧೀನಪಡಿಸಿಕೊಂಡು ಹೇಳಿದಳು :
'ಇದೂ ಬೂದಿಯಾಗಿಬಿಟ್ಟಿದ್ದರೆ ಜಗತ್ತಿಗೆ ನಾನು
ಏನು ಹೇಳಬಹುದಾಗಿತ್ತು? ಆದರೆ ಅದೃಷ್ಟ .
ಮಿತಿಮೀರುತ್ತ ಮುಂದಾಗಿ ಸಾಗಿದೆ ನಾಯಿಯಂತೆ'
ಆಮೇಲೆ ಆಕೆ ಆಲದ ಎಲೆಗಳನ್ನಷ್ಟು ಹರಿದು
ಅರಳಿ ಮರಕ್ಕೆ ಹಚ್ಚಿ ಬಡಿದು ಹೇಳಿದಳು:
'ಈಗ ನಾನು ಯಾರ ಋಣದಲ್ಲಿಯೂ ಇಲ್ಲ,
ಪೂರ್ಣಚಂದ್ರನಷ್ಟು ಕೂಡ ಅಲ್ಲ'.
ಉಳಿದದ್ದು ಎಲ್ಲ ನಿರಾತಂಕ (ಈ ಮಾತು ಮೊದಲೇ ಹೇಳಿದ್ದೇನೆ)
ಸಿಡಿಲಿಗೆ ಜನ್ಮವಿತ್ತಳು ಹುಚ್ಚಿ;
ಅದಕ್ಕೆ ಮೊಲೆಯೂಡುತ್ತ ಮುಂದೆ ನಡೆದಂತೆ

ಭೆಟ್ಟಿಯಾದನು ಅರಮನೆಯ ವಿದೂಷಕ;
ಆಮೇಲೆ ರಾಜ, ನಂತರ ರಾಣಿ, ಹಾಗೇ ಅವರು, ಇವರು.
ಆದರೆ ಹುಚ್ಚಿಸಾಕಷ್ಟು ಬುದ್ಧಿವಂತೆ -
ಯಾರನ್ನೂ ಆಕೆ ಗುರುತಿಸಲಿಲ್ಲ.

ಮೂಲ ಮರಾಠಿ : ವಿಂದಾ ಕರಂದೀಕರ

ಚಕ್ರ

ಯಾರೊ ಒಬ್ಬರು ಬರುವವರಿದ್ದರು, ಆದರೆ ಬಂದಿಲ್ಲ.
ಸದ್ಯವೇ ಮೆಟ್ಟಿಲಿಳಿದು ಬರಬೇಕು, ಬಂದಿಲ್ಲ.
ಅಗಸ ಕೊಟ್ಟ ಅಂಗಿಯಲ್ಲಿ ಹಳೆಯ ಕಲೆಗಳು ಉಳಿದುಕೊಂಡಿವೆ.
ತೊಟ್ಟುಕೊಂಡು ಗುಂಡಿ ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ-
ನನ್ನ ವಿಚಿತ್ರ ಹಣೆ ಬರೆಹದಂತೆ.

ಕದಹಾಕಿ ಸ್ವಸ್ಥಕೂಡುತ್ತೇನೆ.
ಪಂಖಾ ತಿರುಗತೊಡಗುತ್ತದೆ, ಗಾಳಿಯನ್ನು
ಬೆಂಕಿಯ ತಿರುಗಣಿ ಮಡುವಾಗಿಸಿ,
ಮನೆಗಿಂತ ಅದರದೇ ಭಾರೀ ಸಪ್ಪಳ.
ಯಾರೊ ಒಬ್ಬರು ಬರುವವರಿದ್ದರು, ಬಂದಿಲ್ಲ.
ಅದೇನೂ ಅಂಥ ದೊಡ್ಡ ವಿಷಯವಲ್ಲ.
ಹಗುರಾಗಿ ಹೀಗೆ ಗೋಡೆಗಾತುಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ,
ಗೋಡೆಯೇ ಆಗುತ್ತೇನೆ.
ನನ್ನ ಭುಜದ ಮೇಲಿರುವ ಗಾಯಗೊಂಡ ಹಕ್ಕಿ
ಕರ್ಕಶವಾಗಿ ನಗುತ್ತದೆ,
ತಾನು ಕುಳಿತುಕೊಂಡ ಭುಜ ನೋಡಿಯೇ ನಗುತ್ತದೆ!
ನನ್ನ ದೇಹದ ಆತ್ಮಸೂಜಿಯ ಕಣ್ಣಲ್ಲಿ ಉದ್ದವಾದ ದಾರವನ್ನು
ಪೋಣಿಸುತ್ತದೆ.

ನನ್ನ ಮಗನ ಕೊಡೆಗೆ ತೇಪೆ ಹಚ್ಚುತ್ತೇನೆ.
ಅವನ ಮೂಗು ಜಗ್ಗಿ ಅದಕ್ಕೆ ಹೆಸರಿಡುತ್ತೇನೆ.
ಒಂದಕ್ಕೆ 'ಆನೆ' ಎಂದು. ಇನ್ನೊಂದಕ್ಕೆ 'ಸಿಂಹ' ಎಂದು.

ಯಾರೊ ಒಬ್ಬರು ಬರುವವರಿದ್ದರು, ಬಂದಿಲ್ಲ. ಸದ್ಯವೇ
ಮೆಟ್ಟಿಲಿಳಿದು ಬರಬೇಕಿತ್ತು ಬಂದಿಲ್ಲ.
ಚಿಕ್ಕ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಹಿಡಿದು ಕಟ್ಟಾಡಿಸುತ್ತೇನೆ.
ಅವರೂ ನನಗೆ ಹಾಗೇ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ನಾನು ನಗುತ್ತೇನೆ -
ಬೇಕೆಂತಲೇ, ಯಾಕೆಂದರೆ ನನಗೇನೂ ಕಟ್ಟಾಡಿಸಿದಂತನಿಸಲಿಲ್ಲ.
ಹೋಗಲಿ, ಅದೇನೂ ಅಂಥ ದೊಡ್ಡ ವಿಷಯವಲ್ಲ.
ಅವರ ಅಂಗೈ ಹಿಡಿದು ಬೆರಳ ತುದಿಯ ಚಿಹ್ನೆಗಳನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸುತ್ತೇನೆ.
ಒಂಬತ್ತು ಶಂಖ, ಒಂದೇ ಒಂದು ಚಕ್ರ.

ಮೂಲ ಮರಾಠಿ : ವಿಂದಾ ಕರಂದೀಕರ

ಮುಕ್ತಿಕಾಮಿ

ರಣರಂಗವನ್ನು ಸಿಂಹಾಸನವನ್ನು
ಆತ್ಮವನ್ನೂ ನಡುಗಿಸಬಲ್ಲ
ನೇರ ಧ್ವನಿ ನನ್ನದು.
ನಿಮ್ಮ ಹಿತೋಪದೇಶಕ್ಕೆ ಕಿವಿಗೊಡದ
ಅನಾಥ ವೇದನೆಗಳು ನನ್ನ ಆಶ್ರಯದಲ್ಲಿವೆ.

ಗಾಯಗೊಂಡು ನರಳುತ್ತಿರುವ
ಈ ಭೂಮಿಯ ಮೈಯನ್ನು ಮುಚ್ಚುವ ಬಟ್ಟೆ
ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿರದಿದ್ದರೆ, ನಾನೇ ಹೊದಿಸಬಲ್ಲೆ.

ದ್ವೇಷವನ್ನು ಸ್ಫೂರ್ತಿಯ ಸುಂದರ ಭಾವಗೀತವಾಗಿ,
ಅವಮಾನವನ್ನು ಒಂದು ಅನುಭವವಾಗಿ
ರೂಪಾಂತರಗೊಳಿಸಬಲ್ಲೆ.
ಉಕ್ಕಿನಂಥ ಕಠಿಣ ಹೃದಯಗಳನ್ನು ಕರಗಿಸುವ
ಬೆಳೆದ ಹುತ್ತಗಳನ್ನು ಪುಡಿಗೊಳಿಸುವ
ಪ್ರತಿಜ್ಞೆ ಕೈಗೊಳ್ಳಬಹುದು ನಾನು.

ಇಂಥದೇ ನಗರ, ಇಂಥದೇ ಜಾತಿ
ಅಥವಾ ಯಾವುದೊ ಸ್ಮಾರಕಸ್ತಂಭ
ಯಾವುದೂ ಇಲ್ಲ ನನಗೆ.
ನರಳುತ್ತಿರುವ ಮನುಕುಲದ
ಹಸಿ ಮಣ್ಣಿನಿಂದ ಅಂಕುರಿಸುವ
ಬದುಕಿನ ಯಾತನೆಯ ಅವಮಾನ ನಾನು.

ಬದುಕಿನ ಭ್ರಮೆಗಳಿಗೆ ಈಡಾಗುವಲ್ಲಿ
ಹಸಿವು ಮತ್ತು ಅನ್ಯಾಯದಿಂದ ಕೆರಳಿದ
ರೋಷಕ್ಕೆ ನಾನು ಸಿದ್ಧೌಷಧಿ.

ಎರಡು

ನನ್ನ ಕಣ್ಣುಗಳು -
ತೆಗೆದುಕೊ ನನ್ನ ಕಣ್ಣುಗಳ
ಇನ್ನೋರ್ವ ಶಿವನನ್ನಾಗಿ ಬದಲಿಸು.
ಚಳಿರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ನೆಲೆ ಕಳೆದುಕೊಂಡವರ
ಕಂಬನಿಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿಸಿದ
ಅನಿಶ್ಚಿತ ಹಗಲಿನೆಡೆ
ಹೊರಳಿ ನೋಡು.

ನನ್ನ ನಾಲಗೆ -
ಕತ್ತರಿಸು ನನ್ನ ನಾಲಿಗೆಯ
ನೀನೆ ಕಾಳಿ ದೇವತೆಯಾಗು.
ಹೆಸರಿಲ್ಲದ ನೋವನ್ನು ಶಾಪಗ್ರಸ್ತ ನಗುವನ್ನು
ಆತ್ಮಶೋಧಕ ಕೀರ್ತನೆಗಳನ್ನು
ತುಳಿದುಬಿಡು.

ನನ್ನ ತೋಳುಗಳು-
ದಶದಿಕ್ಕುಗಳ ಫಲವತ್ತಾದ ಹೊಲಗಳಲ್ಲಿ
ದುಃಖದ ಬೀಜ ಬಿತ್ತಿ

ಜನ ಸುಗ್ಗಿಗಾಗಿ ಕಾಯುತ್ತಿದ್ದಾರೆ
ತೆಗೆದುಕೋ ನನ್ನ ತೋಳುಗಳ
ಆತ್ಮಹತ್ಯೆಯಿಂದವರ ಪಾರು ಮಾಡು.

ನನ್ನ ಕಿವಿಗಳು -
ಕಳಚಿಕೊ ನನ್ನ ಕಿವಿಗಳನು
ಅವರ ದುರ್ವಿಚಾರಗಳ ಒಳಸಂಚುಗಳ
ಗೂಢ ಲಿಪಿ ತಿಳಿದುಕೊ.
ನಿಶ್ಶಬ್ದ ಇಂದಿನೀ ಸ್ವಸ್ಥಸಮಯದಲ್ಲಿ
ಸ್ಫೋಟಗಳಂತೆ ಚೂರು ಚೂರಾಗಿಸು.

ನನ್ನ ಕೋಮಲ ಹೃದಯ -
ಕಿತ್ತುಕೊ ನನ್ನ ಹೃದಯವನು
ಲೋಕದ ಜನ ಅದರ ರಕ್ತದಿಂದ
ಬರೆದುಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ ವಿಜಯದ ಚಿಹ್ನೆಗಳನ್ನು
ತಮ್ಮ ಹಣೆಯ ಮೇಲೆ.
ರಹಸ್ಯದ ಹಾದಿಗಳಿಂದ ತಳಕ್ಕೆ ಮುಳುಗಿದ್ದಾರೆ.
ಬಹು ಕಾಲದಿಂದ ಬೆನ್ನ ಮೇಲೆ ಪಾಪದ ಭಾರ ಹೊತ್ತು
ಹೃದಯ ಕಲ್ಲಾಗಿದ್ದಾರೆ.

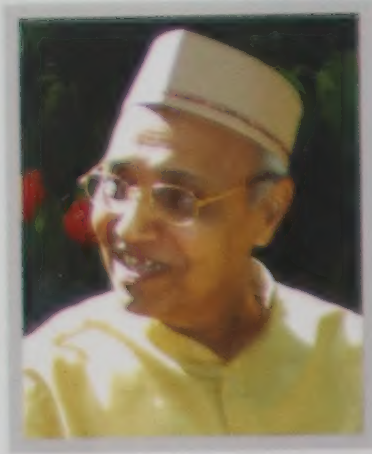
ಇಡೀ ಪೃಥ್ವಿಯ ಮೇಲೆ
ರಣಹದ್ದುಗಳಂತೆ ವ್ಯಾಪಿಸಿರುವ ಅವರನ್ನು
ಮನುಷ್ಯರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡು.

ನನ್ನ ಮುರಿದ ಎಲುಬುಗಳು -
ತುಂಡುಗಳನ್ನಾಯ್ದು ಆಯುಧ ತಯಾರಿಸು,
ಮಾನವತೆಯ ಆಯುಧಗಳನ್ನು
ಗವಿಗಳಲ್ಲಿ ಅವಿತಿರುವ
ಪರಾಧೀನತೆಯ ಹೊಡೆದು ಹಾಕು.

ಸೂರ್ಯಪ್ರಕಾಶದಂತೆ ಹೊಳೆವ
ಮಣಿಯದ ನನ್ನ ನಂಬಿಕೆಯ ತೆಗೆದುಕೊ.
ನಿಸ್ಸಹಾಯಕತೆಯಿಂದ ವಿನಾಶದಿಂದ
ಈ ಭೂಮಿಯನ್ನು ರಕ್ಷಿಸು.

ನನ್ನನ್ನು ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳಲು ನಾನು ಸಿದ್ಧ.
ಉನ್ಮಾದವೆಂದೊ, ಬುದ್ಧಿಭ್ರಮಣವೆಂದೊ
ನನ್ನ ಕೇಳದಿರಿ.

ಮೂಲ ಉಡಿಯಾ : ಸುಚೇತಾ ಮಿಶ್ರ

ಚೆನ್ನವೀರ ಕಣವಿಯವರು ಕನ್ನಡದ ಹಿರಿಯಕವಿಗಳ ಶ್ರೇಣಿಯಲ್ಲಿ ಅಗ್ರಗಣ್ಯರು. ಹೊಸಗನ್ನಡದ ಕಾವ್ಯಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಅವರ ಹೆಸರು ಎಂದೆಂದಿಗೂ ಹಸಿರು. ಕಣವಿಯವರು ಒಟ್ಟು ೧೩ ಕವನ ಸಂಕಲನಗಳನ್ನು ಹೊರ ತಂದಿದ್ದಾರೆ. ವಿದ್ಯಾ ವಿನಯ ಸಂಪನ್ನರಾದ ಕಣವಿಯವರು ಸರಳ ಜೀವಿ. ತಳುಕಿನ ವೆಂಕಣ್ಣಯ್ಯ ಸ್ಮಾರಕ ಗ್ರಂಥಮಾಲೆಗೂ ಕವಿಗಳಿಗೂ ಬಹಳ ಕಾಲದ ನಂಟು. ಇಂಥ ಮಧುರ ಬಾಂಧವ್ಯದ ನೆನಪಿನೊಂದಿಗೆ ಈ ಕಾವ್ಯ ಸಂಪುಟಗಳು ಪ್ರಕಟವಾಗುತ್ತಿವೆ.

ನನ್ನ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಕಣವಿಕಾವ್ಯದ ಪ್ರಮುಖ ಹಾಗೂ ಮೌಲಿಕ ಗುಣವೆಂದರೆ, ಒಟ್ಟಾರೆಯಾಗಿ ಅದರ ಅದ್ಭುತ ಭೌತಿಕ ಸ್ವರೂಪ. ಅವರಿಗೆ ಮುಖ್ಯವಾಗುವುದು ದ್ರವ್ಯ ನಿರ್ಮಿತ ಮರ್ತ್ಯಲೋಕ, ಅದರಲ್ಲಿ ಉಸಿರಾಡುವ-ಅಳುವ-ನಗುವ-ಜೀವಜಾತುಗಳು, ಪಂಚಭೂತಗಳು ಕಟ್ಟಿ ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಮಾನವನ ಇಹದ ಬದುಕು. ಈ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಅಲ್ಲಮ ಇತ್ಯಾದಿ ಇತರ ಶರಣರಿಗಿಂತ ಬಸವಣ್ಣನಿಗೆ ಇವರು ಹೆಚ್ಚು ಗೌರವ ಕೊಡುತ್ತಾರೆ. ದೃಗ್ಗೋಚರ ವಿಶ್ವಕ್ಕೆ ಮಹತ್ವ ಕೊಡುವ ಕಾವ್ಯ ಭಾರತೀಯ ಕಾವ್ಯ ಪರಂಪರೆಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ಪ್ರಮುಖ ಪರಂಪರೆ. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಕಣವಿಯವರ ಕಾವ್ಯವನ್ನು ಆಳವಾಗಿ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಿರುವ ಡಾ॥ ಅಮೂರರು ಅದರಲ್ಲಿ ಕಂಡು ಬರುವುದು 'ಅಭಿಜಾತ ಒಲವು' ಎಂದು ಸರಿಯಾಗಿಯೇ ಗುರುತಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಇವರ ಕಾವ್ಯದ ಎದ್ದು ಕಾಣುವ ಮತ್ತೊಂದು ಪ್ರಮುಖ ಲಕ್ಷಣವೆಂದರೆ ಖಚಿತ, ಸಾಂದ್ರ ಹಾಗೂ ಇಂದ್ರಿಯಾನುಭವಗಮ್ಯ ರೂಪಕಗಳು ಅವರ ನಿಸರ್ಗ ಕವನಗಳಲ್ಲಿ ನಿಸರ್ಗ ಹಾಗೂ ಮಾನವಲೋಕ ಎರಡನ್ನೂ ಒಂದೇ ಚೈತನ್ಯದ ಎರಡು ಭಿನ್ನ ವಿನ್ಯಾಸಗಳೆಂದು ನೋಡುತ್ತಾರೆ. ಕಣವಿಯವರಿಗೆ ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ನಂಬಿಕೆ-ಆದರಗಳು ಸಾಧ್ಯವಾಗಿರುವುದು ಅವರಿಗೆ ಅಗೋಚರ, ಅದಮ್ಯ ಸೃಷ್ಟಿ ಚೈತನ್ಯದಲ್ಲಿ ಇರುವ ಗಾಢ ನಂಬಿಕೆಯಿಂದ 'ಸೃಷ್ಟಿ' ನಿರ್ಮಾಣ ನಿಯಂತ್ರಣ ಮಂತ್ರದಲ್ಲಿ ಇವರಿಗಿರುವ ನಂಬಿಕೆಯಿಂದ.

– ಡಾ. ಸಿ.ಎನ್. ರಾಮಚಂದ್ರನ್

ತಳುಕಿನ ವೆಂಕಣ್ಣಯ್ಯ ಸ್ಮಾರಕ ಗ್ರಂಥಮಾಲೆ
೨, ರಮ್ಯ, ಗೋಕುಲಂ 3ನೇ ಹಂತ, ಮೈಸೂರು-2